

فصل اول

«آسیب‌شناسی اجتماعی»

تست‌های تألیفی فصل اول

کجه مثال ۱: کدام‌یک از گزینه‌های زیر، جزء اهداف اصلی «آسیب‌شناسی اجتماعی» به شمار نمی‌آید؟

- (۱) شناخت کجرفتاری و انواع آن
(۲) کشف علل و عوامل کجرفتاری
(۳) ارائه راه حل برای کجرفتاری
(۴) شناخت پیامدهای کجرفتاری

پاسخ: گزینه «۳» در مباحث جامعه‌شناختی، هدف آسیب‌شناسی اجتماعی را با تسامح، شناخت کجرفتاری، علل و عوامل، انواع و پیامدهای آن می‌دانند.

کجه مثال ۲: کدام‌یک از صاحب‌نظران معتقد است «حتی اگر کجرفتاری در اجتماع نباشد، باید تعدادی را به وجود آورد»؟

- (۱) ماکس وبر
(۲) تالکوت پارسونز
(۳) امیل دورکیم
(۴) هاوارد بکر

پاسخ: گزینه «۳» امیل دورکیم معتقد است «حتی اگر کجرفتاری در اجتماع نباشد، باید تعدادی را به وجود آورد».

کجه مثال ۳: کدام‌یک از موارد زیر جزء ویژگی‌های نظریه‌ی اثبات‌گرایان در مورد کجرفتاری نیست؟

- (۱) مطلق‌گرایی
(۲) ماهیت‌گرایی
(۳) فردگرایی
(۴) ساختارگرایی

پاسخ: گزینه «۳» برساخت‌گرایان را انسان‌گرا، ذهن‌گرا، نسبت‌گرا، اختیارگرا، فردگرا، تعریف‌گرا، انتقادی و پسا مدرن خوانده‌اند.

کجه مثال ۴: کدام گزینه جزء مفروضات رویکرد سادرلند به مسئله کجرفتاری نیست؟

- (۱) کجرفتاری نه ارثی است نه محصول بهره هوشی پایین یا آسیب مغزی.
(۲) کجرفتاری در تعامل با دیگران آموخته می‌شود.
(۳) رسانه‌های جمعی و مطبوعات، نقش اول را در یادگیری کجرفتاری ایفا می‌کنند.
(۴) سمت و سوی خاص انگیزه‌ها و کشش‌ها از تعریف‌های مخالف و موافق هنجارها یاد گرفته می‌شود.

پاسخ: گزینه «۳» از نظر سادرلند، بخش اصلی یادگیری کجرفتاری در حلقه درون گروه روی می‌دهد و رسانه‌های جمعی و مطبوعات نقش دوم را ایفا می‌کنند.

کجه مثال ۵: در کدام دسته از نظریه‌های مربوط به تحلیل کجرفتاری، نقش و ویژگی‌های شخصیتی و متغیرهای روانی افراد در کجرفتاری آن‌ها مورد

توجه قرار نمی‌گیرد؟

- (۱) نظریه‌های قدرت
(۲) نظریه‌های تضاد اجتماعی
(۳) نظریه‌های یادگیری اجتماعی
(۴) نظریه‌های انگ‌زنی

پاسخ: گزینه «۳» در نظریه‌های یادگیری اجتماعی، نقش و ویژگی‌های شخصیتی و متغیرهای روانی افراد در کجرفتاری آن‌ها مورد توجه قرار نمی‌گیرد.

کجه مثال ۶: در کدام دسته از نظریه‌های زیر، به جای سؤال از علل کجرفتاری، علل هم‌نوایی مورد بررسی قرار می‌گیرد؟

- (۱) نظریه‌های یادگیری اجتماعی
(۲) نظریه‌های فشار اجتماعی
(۳) نظریه‌های انگ زنی
(۴) نظریه‌های کنترل اجتماعی

پاسخ: گزینه «۴» در نظریه‌های کنترل اجتماعی، به جای سؤال از علل کجرفتاری، علل هم‌نوایی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

کجه مثال ۷: کدام گزینه درباره نظریه انگ‌زنی در تحلیل کجرفتاری صحیح نیست؟

- (۱) نظریه انگ‌زنی در واقع صورتی است از نظریه کنش متقابل نمادین.
(۲) انگ‌زنی نظریه‌ای فرآیندی است و تحلیل‌های آن بر واکنش‌های دیگران نسبت به افراد یا کنش‌ها و ارزیابی منفی از آن متمرکز است.
(۳) این رویکرد، کجرفتاری را مفهومی ساخته جامعه می‌داند.
(۴) هدف این رویکرد سبب‌شناسی کجرفتاری‌های ابتدایی و ثانوی است.

✓ پاسخ: گزینه «۴» نظریه انگ زنی سؤال نمی‌کند که علت کجرفتاری چیست، بلکه به جای چنین سؤالی که خاص اثبات‌گرایان است می‌پرسد: ۱- چه کسی به چه کسی انگ کجرفتار می‌زند؟ و ۲- پیامدهای این انگ برای انگ‌خورده و انگ‌زننده چیست؟ این سؤال‌ها به تعبیر کنش متقابل نمادین یعنی اینکه چه کسی رفتار چه کسی را کجرفتاری تفسیر می‌کند و چطور این تفسیر بر رفتار هر دوی آن‌ها تأثیر می‌گذارد؟

✓ مثال ۸: در کدام مرحله از کجرفتاری، کجرفتاران منفعلانه انگ کجرفتاری را می‌پذیرند؟

- (۱) مرحله اول (۲) مرحله دوم (۳) مرحله سوم (۴) هر سه مرحله

✓ پاسخ: گزینه «۲» در مرحله دوم از کجرفتاری، کجرفتاران منفعلانه انگ کجرفتاری را می‌پذیرند.

✓ مثال ۹: به نظر کدام‌یک از صاحب‌نظران زیر، خود ویژگی‌های اقتصاد سرمایه‌داری، عامل اصلی پیدایش جرم و جنایت است؟

- (۱) ویلیام چمبلیس (۲) سایکز و متزا (۳) ریچارد کویینی (۴) آلفرد شوتر

✓ پاسخ: گزینه «۳» کویینی علی‌رغم چمبلیس که اجرای ظالمانه قانون عادلانه را به تغییرات تاریخی و الزامات سازمانی نسبت می‌دهد، خود قانون ظالمانه نظام سرمایه‌داری را به‌طور مستقیم سرزنش می‌کند. وی مدعی است که ویژگی‌های اقتصاد سرمایه‌داری، عامل اصلی پیدایش جرم و جنایت است.

✓ مثال ۱۰: از نظر فرا مدرنیست‌ها، رویکرد بیشتر تحمیل دیدگاه حرفه‌ای دانشمندان به سوژه‌ی مورد مطالعه است تا جستجوی واقعیت عینی.

- (۱) کنش متقابل‌گرایی (۲) اثبات‌گرایی (۳) پدیدارشناختی (۴) فمینیستی

✓ پاسخ: گزینه «۲» از نظر فرا مدرنیست‌ها، رویکرد اثبات‌گرایی، بیشتر تحمیل دیدگاه حرفه‌ای دانشمندان به سوژه‌ی مورد مطالعه است تا جستجوی واقعیت عینی.

✓ مثال ۱۱: کدام‌یک از گزینه‌های زیر در مورد جرایم اقتصادی یقه‌سفیدان صحیح نیست؟

- (۱) بخش عمده جرایم یقه‌سفیدان را کارمندان بخش دولتی انجام می‌دهند.
 (۲) به علت هراس توده‌ای از جرایم خیابانی، واکنش‌های عمومی عمدتاً متوجه این نوع جرایم بوده و به کجرفتارهای یقه‌سفیدان توجه چندانی نشده است.
 (۳) درگیری نظام کنترل اجتماعی با این نوع جرایم کمتر است.
 (۴) همیشه احتمال دستگیری و محاکمه غیر یقه‌سفیدان بیشتر از یقه‌سفیدان است.

✓ پاسخ: گزینه «۱» بخش عمده جرایم یقه‌سفیدان را شرکت‌های بزرگ صنعتی و تجاری انجام می‌دهند و صورت فردی و شخصی ندارد و از همین طریق می‌توان به نارسایی تبیین‌های روانشناختی کجرفتاری پی برد.

✓ مثال ۱۲: کدام گزینه، جزء کجرفتاری‌های اقتصادی دون پایگان نمی‌شود؟

- (۱) سرقت از منازل و افراد (۲) سرقت از مغازه‌ها (۳) اختلاس (۴) جرایم سازمان‌یافته

✓ پاسخ: گزینه «۳» اختلاس جزء کجرفتاری‌های اقتصادی یقه‌سفیدان است.

✓ مثال ۱۳: کدام گزینه درباره ویژگی‌های جرایم سازمان‌یافته و سازمان‌های مرتبط با این جرایم، صحیح نیست؟

- (۱) جرایم سازمان‌یافته را اغلب، گروه‌ها و سازمان‌هایی انجام می‌دهند که علاوه بر داشتن تشکیلات و بنیه قوی مالی، در ارکان حکومت‌ها نیز نفوذ دارند.
 (۲) این سازمان‌ها دارای سلسله‌مراتب خاص خود هستند.
 (۳) معمولاً جرایم ارتكابی آن‌ها محدود به یک یا چند مورد خاص می‌شود.
 (۴) دارایی این‌گونه سازمان‌ها اغلب چندین برابر بودجه سالیانه برخی کشورها است.
 ✓ پاسخ: گزینه «۳» جرایم سازمان‌یافته طیف وسیعی از جرایم را در برمی‌گیرد.

✓ مثال ۱۴: کدام گزینه در مورد کجرفتاری «قتل نفس» صحیح نیست؟

- (۱) نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی در کار آدم‌کشی تعیین‌کننده‌تر است.
 (۲) جوانان کمتر از بیست سال بیشتر از بزرگسالان آدم می‌کشند.
 (۳) بیشتر قاتلان از طبقه متوسط جامعه هستند.
 (۴) مردان بیشتر از زنان آدم می‌کشند.

✓ پاسخ: گزینه «۳» بیشتر قاتلان از طبقه محروم جامعه‌اند.

کله مثال ۱۵: علت قتل از نظر نظریه پردازان سایکوزنیک در آدم و از نظر نظریه پردازان سوسیوژنیک در آدم است.

- (۱) جسم - روح (۲) روح - محیط اجتماعی (۳) جسم - محیط اجتماعی (۴) محیط اجتماعی - روح

پاسخ: گزینه «۲» علت قتل از نظر نظریه پردازان سایکوزنیک در روح آدم و از نظر نظریه پردازان سوسیوژنیک در محیط اجتماعی آدم است.

کله مثال ۱۶: طبق دیدگاه «ژنتیک» کسانی که ویژگی کروموزومی دارند، بیشتر مستعد آدم‌کشی‌اند.

- (۱) xxy (۲) xy (۳) xx (۴) xyy

پاسخ: گزینه «۴» طبق دیدگاه «ژنتیک» کسانی که ویژگی کروموزومی xyy دارند، بیشتر مستعد آدم‌کشی‌اند.

کله مثال ۱۷: در دیدگاه روانکاوی، عدم ارضای اید احساس و عدم تبعیت از سوپرایگو احساس ایجاد می‌کند.

- (۱) ناراحتی - ناراحتی (۲) گناه - ناراحتی (۳) گناه - گناه (۴) ناراحتی - گناه

پاسخ: گزینه «۴» در دیدگاه روانکاوی، عدم ارضای اید احساس ناراحتی و عدم تبعیت از سوپرایگو احساس گناه ایجاد می‌کند.

کله مثال ۱۸: مناسب‌ترین و پرطرفدارترین نظریه مربوط به آدم‌کشی، در دیدگاه روانشناسی، کدام است؟

- (۱) نظریه رفتارگرایی (۲) نظریه ناکامی - پرخاشگری (۳) نظریه یادگیری اجتماعی (۴) نظریه شخصیت

پاسخ: گزینه «۲» مناسب‌ترین و پر طرفدارترین نظریه مربوط به آدم‌کشی، در دیدگاه روانشناسی، نظریه ناکامی - پرخاشگری است.

کله مثال ۱۹: طبق نظریه «محدودیت بیرونی» چه کسانی دست به آدم‌کشی می‌زنند؟

(۱) افرادی که به شدت دچار ناکامی شده و محدودیت بیرونی ضعیفی را تجربه کرده باشند.

(۲) افرادی که به شدت دچار ناکامی شده و از محدودیت بیرونی قوی رنج کشیده باشند.

(۳) همه افرادی که دچار ناکامی شدید شده‌اند.

(۴) همه افرادی که محدودیت بیرونی ضعیفی را تجربه کرده باشند.

پاسخ: گزینه «۲» طبق نظریه «محدودیت بیرونی» کسانی که دست به آدم‌کشی می‌زنند به شدت دچار ناکامی شده و از محدودیت بیرونی قوی رنج کشیده باشند.

کله مثال ۲۰: نظریه‌های «محدودیت بیرونی» و «خرده فرهنگ خشونت» مربوط به کدام یک از دیدگاه‌های زیر است؟

- (۱) بیوزنیک (۲) سوسیوژنیک (۳) سایکوزنیک (۴) روانکاوی

پاسخ: گزینه «۲» نظریه‌های «محدودیت بیرونی» و «خرده فرهنگ خشونت» مربوط به دیدگاه سوسیوژنیک است.

کله مثال ۲۱: طبق نظریه «خرده فرهنگ پرخاشگری» چه کسانی دست به آدم‌کشی می‌زنند؟

(۱) افرادی که در کودکی تنبیه روانی شده‌اند.

(۲) افرادی که در کودکی تنبیه بدنی شده‌اند.

(۳) افرادی که متمایل به پرخاشگری درونگرا هستند.

(۴) افرادی که در کودکی دچار ناکامی شده‌اند.

پاسخ: گزینه «۲» طبق نظریه «خرده فرهنگ پرخاشگری» کسانی که دست به آدم‌کشی می‌زنند که در کودکی تنبیه بدنی شده‌اند.

کله مثال ۲۲: به نظر دورکیم اگر خود اجتماعی خیلی ضعیف باشد، افراد در معرض خطر کدام نوع خودکشی قرار می‌گیرند؟

- (۱) خودخواهانه (۲) دیگرخواهانه (۳) قدرگرایانه (۴) ناپه‌نجانانه

پاسخ: گزینه «۱» به نظر دورکیم اگر خود اجتماعی خیلی ضعیف باشد، افراد در معرض خطر خودکشی خودخواهانه قرار می‌گیرند.

کله مثال ۲۳: پدیدار شناسان

- (۱) رویکردی سبب‌شناختی نسبت به موضوع خودکشی دارند.
 (۲) در پی کشف علل تفاوت‌های گروهی در نرخ خودکشی‌اند.
 (۳) از طریق آمارهای رسمی انتزاعی به موضوع خودکشی افراد نگاه می‌کنند.
 (۴) در پی کشف معنایی هستند که خودکشی‌کنندگان را وادار به خودکشی می‌کنند.
- پاسخ: گزینه «۴» پدیدارشناسان در پی کشف معنایی هستند که خودکشی‌کنندگان را وادار به خودکشی می‌کنند.

کله مثال ۲۴: کدام گزینه در مورد تبیین خودکشی در نظریه‌های دورکیمی صحیح نیست؟

- (۱) نظریه‌های دورکیمی از دور و از طریق آمارهای رسمی انتزاعی به موضوع خودکشی افراد نگاه می‌کنند.
 (۲) نظریه‌های دورکیمی از طریق تحلیل یادداشت‌هایی که از خودکشی‌کنندگان بر جای مانده و مصاحبه با نزدیکان و بازماندگان خودکشی‌کنندگان به بررسی خودکشی می‌پردازند.
 (۳) نظریه‌های دورکیمی رویکردی سبب‌شناختی نسبت به موضوع خودکشی دارند.
 (۴) نظریه‌های دورکیمی در پی کشف علل تفاوت‌های گروهی در نرخ خودکشی‌اند.
- پاسخ: گزینه «۲» نظریه‌های دورکیمی از دور و از طریق آمارهای رسمی انتزاعی به موضوع خودکشی افراد نگاه می‌کنند ولی پدیدارشناسان از نزدیک و از طریق تحلیل یادداشت‌هایی که از خودکشی‌کنندگان بر جای مانده، مصاحبه با اقدام‌کنندگان خودکشی و مصاحبه با دوستان، نزدیکان و بازماندگان آن‌هایی که به حیات خود خاتمه داده‌اند به بررسی موضوع می‌پردازند.

کله مثال ۲۵: کدام دسته از نظریه‌های مربوط به سوء مصرف مواد مخدر بر گرایش برخی انواع شخصیتی به مواد مخدر تأکید دارند؟

- (۱) زیست‌شناختی (۲) روانشناختی (۳) جامعه‌شناختی (۴) پدیدارشناختی
- پاسخ: گزینه «۲» نظریه‌های روانشناختی بر گرایش برخی انواع شخصیتی به مواد مخدر تأکید دارند.

کله مثال ۲۶: بر طبق کدام رویکرد، سوء مصرف مواد مخدر واکنشی است به تضعیف هنجارهای اجتماعی؟

- (۱) روانشناختی (۲) پدیدار شناختی (۳) ساختی - کارکردی (۴) تضادی
- پاسخ: گزینه «۳» بر طبق رویکرد ساختی - کارکردی، سوء مصرف مواد مخدر واکنشی است به تضعیف هنجارهای اجتماعی.

کله مثال ۲۷: بر طبق کدام رویکرد، برخی افراد استعدادی دارند که موجب می‌شود (در مقایسه با دیگران) از سوء مصرف مواد لذت بیشتری ببرند و همین استعداد باعث اعتیاد آن‌ها می‌شود؟

- (۱) زیست‌شناختی (۲) روانشناختی (۳) جامعه‌شناختی (۴) پدیدارشناختی
- پاسخ: گزینه «۱» بر طبق رویکرد زیست‌شناختی، برخی افراد استعدادی دارند که موجب می‌شود (در مقایسه با دیگران) از سوء مصرف مواد لذت بیشتری ببرند و همین استعداد باعث اعتیاد آن‌ها می‌شود.

کله مثال ۲۸: بر طبق کدام رویکرد، سوء مصرف مواد مخدر ابزاری برای فرار فرد از ستم و سرخوردگی ناشی از نابرابری است؟

- (۱) روانشناختی (۲) پدیدارشناختی (۳) ساختی - کارکردی (۴) تضاد
- پاسخ: گزینه «۴» بر طبق رویکرد تضاد، سوء مصرف مواد مخدر ابزاری است برای فرار فرد از ستم و سرخوردگی ناشی از نابرابری.

کله مثال ۲۹: از نظر تضاد گرایان، اجماع در جامعه

- (۱) موقتی است.
 (۲) ناشی از غلبه موفقیت‌آمیز زور و اراده طبقه مسلط بر افکار سایر گروه‌ها در جامعه است.
 (۳) ناشی از دنبال کردن منافع شخصی از سوی توده مردم است.
 (۴) موارد ۱ و ۲
- پاسخ: گزینه «۴» از نظر تضاد گرایان، اجماع در جامعه موقتی است و ناشی از غلبه موفقیت‌آمیز زور و اراده‌ی طبقه مسلط بر افکار سایر گروه‌ها در جامعه است.

کله مثال ۳۰: کدام یک از موارد زیر، جزء شاخص‌های عمده سرمایه اجتماعی نیست؟

- (۱) اعتماد (۲) سرمایه گروهی (۳) همبستگی گروهی (۴) تعهدات متقابل
- پاسخ: گزینه «۲» پیوند اجتماعی، اعتماد، همبستگی گروهی، پایبندی به تعهدات و همیاری، جزء شاخص‌های عمده سرمایه اجتماعی محسوب می‌شود.

آزمون فصل اول

کله ۱- قاتلان از نظر کدام نوع کجرفتاری، تنها علت کجرفتاری خوانده شدن یک رفتار را «منع قانونی» آن رفتار می‌دانند؟

- (۱) کجرفتاری خاص (۲) کجرفتاری رفتاری (۳) کجرفتاری کارکردی (۴) کجرفتاری ارزشی

کله ۲- برای شناخت کجرفتاری بر چه چیزی تکیه می‌شود؟

- (۱) خود رفتار (۲) شخص عامل رفتار (۳) شرایطی که تحت آن، کجرفتاری صورت می‌گیرد. (۴) گزینه‌های ۱ و ۲

کله ۳- کدام دسته از نظریه‌های زیر تصریح می‌کنند که «تضادهای موجود در جامعه بر سر تعریف‌های کجرفتاری، نقطه شروع تبیین علت کجرفتاری‌هاست»؟

- (۱) نظریه‌های وفاق (۲) نظریه‌های کنترل (۳) نظریه‌های مجرم‌سازی (۴) نظریه‌های فشار

کله ۴- به نظر کلوارد و الین، اعضای کدام‌یک از خرده‌فرهنگ‌های زیر دچار «شکست مضاعف» شده‌اند؟

- (۱) جنایی (۲) تضاد (۳) کناره‌گیری (۴) هر سه مورد

کله ۵- به عقیده کدام یک از نظریه‌پردازان زیر، تعامل با کجرفتاران به خودی خود ضرری ندارد مگر اینکه به حدی برسد که فرد خود را با کجرفتاران یکی بداند

و از آن‌ها هویت بگیرد؟

- (۱) ساترلند (۲) گلیزر (۳) برگس و ایگرز (۴) هرشی

کله ۶- در کدام‌یک از اشکال خنثی‌سازی، کجرفتار کار خود را صرفاً انتقام‌جویی از یک زورگوی بی‌انصاف یا دزدی از یک مغازه‌دار متقلب دانسته و خود را

بی‌گناه می‌پندارد؟

- (۱) انکار مسئولیت (۲) انکار آسیب (۳) انکار آسیب‌دیده (۴) محکوم کردن عوامل کنترل اجتماعی

کله ۷- تبیین نکردن جنایت‌های شخصی که در خانواده‌ها و در پی اختلاف خصوصی روی می‌دهند و نیز خارج بودن کجرفتاری‌های طبقات بر خوردار جامعه از

شمول تحلیل‌ها، از انتقادات وارده بر کدام دسته از نظریه‌های زیر است؟

- (۱) نظریه‌های پدیدارشناختی (۲) نظریه‌های انگ‌زنی (۳) نظریه‌های تضاد (۴) نظریه‌های اثبات‌گرا

کله ۸- نظریه «تولوژی» در تبیین آدم‌کشی، توسط چه کسانی مطرح شده است؟

- (۱) زیست‌شناسانی که عمدتاً جانورشناس بوده‌اند. (۲) زیست‌شناسانی که عمدتاً پزشک بوده‌اند. (۳) اخلاق‌شناسانی که عمدتاً جانورشناس بوده‌اند. (۴) اخلاق‌شناسانی که عمدتاً خاستگاه فلسفی داشته‌اند.

کله ۹- در دیدگاه روانکاو، آدم‌کشتن کسی که به خوبی و خوش‌اخلاقی معروف است، ناشی از چه عاملی است؟

- (۱) محرومیت از محبت در کودکی (۲) مورد آزار قرار گرفتن فرد در کودکی (۳) کنترل بیش از حد بر فرد در دوران کودکی (۴) آزادی بی‌کنترل اید در دوران کودکی

کله ۱۰- طبق کدام نظریه، افراد متمایل به خودکشی باید پیش از اقدام خود، بر ممنوعیت‌های اجتماعی غلبه کنند؟

- (۱) نظریه دورکیمی (۲) نظریه تضادی (۳) نظریه برچسب‌زنی (۴) نظریه فرآیند خودکشانه

فصل دوم

«بررسی مسائل اجتماعی»

تست‌های تألیفی فصل دوم

کله مثال ۱: رویکرد «تضاد ارزشی»، برای حل مسائل اجتماعی، چه راهی را پیشنهاد می‌کند؟

(۱) توافق (۲) معامله (۳) زور (۴) هر سه مورد

✓ پاسخ: گزینه «۴» رویکرد «تضاد ارزشی»، برای حل مسائل اجتماعی، سه راه پیشنهاد می‌کند: توافق، معامله، زور.

کله مثال ۲: دورکیم، کدامیک از انواع خودکشی را به عنوان عکس‌العملی در مقابل ثروتمند یا فقیر شدن ناگهانی تلقی می‌کند؟

(۱) خودخواهانه (۲) دگرخواهانه (۳) نابهنجارانه (۴) قضا و قدری

✓ پاسخ: گزینه «۳» دورکیم، خودکشی نابهنجارانه (انومیک) را به عنوان عکس‌العملی در مقابل ثروتمند یا فقیر شدن ناگهانی تلقی می‌کند.

آزمون فصل دوم

کله ۱- کدام یک از گزینه‌های زیر صحیح نیست؟

- (۱) جامعه‌شناسان معمولاً مسئله اجتماعی را وضعیت اظهارشده‌ای می‌دانند که با شمار مهمی از ارزش‌های مردم مغایرت دارد و معتقدند که باید برای تغییر آن وضعیت اقدام کرد.
- (۲) جامعه‌شناسان معمولاً در بررسی مسائل اجتماعی به وضعیت‌هایی که فقط از نظر اجتماعی مشکل‌آفرین و مضر بوده و مردم آن‌ها را مسئله تلقی کرده‌اند، توجه می‌کنند.
- (۳) وقتی جامعه‌شناسان به بررسی مسائل اجتماعی می‌پردازند، به این امر توجه دارند که چه چیزی از نظر علمی مسئله اجتماعی است.
- (۴) گروه‌های مختلف مردم موارد متفاوتی را مسئله اجتماعی می‌دانند.

کله ۲- چارلز هورتون کولی، بی‌سازمانی اجتماعی را با چه عنوانی مفهوم‌سازی کرده‌است؟

- (۱) فروپاشی سنت‌ها
 - (۲) فقدان هنجارهای مدرن اجتماعی
 - (۳) تعارض میان هنجارهای اجتماعی
 - (۴) شورش افراد جامعه علیه هنجارهای اجتماعی
- کله ۳- کدام یک از انواع بی‌سازمانی اجتماعی زمانی روی می‌دهد که مقررات وجود دارد، اما هم‌نوایی با آن‌ها، یا پاداش‌های تعهد شده را تأمین نمی‌کند و یا برعکس، به مجازات ختم می‌شود؟

- (۱) بی‌هنجاری
- (۲) ستیز فرهنگی
- (۳) تعارض هنجاری
- (۴) اختلال

کله ۴- کدام نظریه‌پرداز و در کدام تئوری، به تلفیق دو نظریه آنومی و پیوند افتراقی پرداخته است؟

- (۱) ساترلند - خرده‌فرهنگ بزهکاری
- (۲) آلبرت کوهن - خرده‌فرهنگ بزهکاری
- (۳) ریچارد کلوارد و لیود اوهلین - فرصت‌های نامشروع افتراقی
- (۴) گزینه‌های ۲ و ۳ صحیح هستند.

کله ۵- در کدام رویکرد، کمتر به شرح اینکه چگونه می‌توان مسائل را حل کرد، پرداخته می‌شود؟

- (۱) رویکرد انگ‌زنی
- (۲) رویکرد انتقادی
- (۳) رویکرد تضاد ارزش‌ها
- (۴) رویکرد برساخت‌گرایی اجتماعی

فصل سوم

«جامعه‌شناسی خانواده»

تست‌های تألیفی فصل سوم

کله مثال ۱: کدام یک از موارد زیر جزء ویژگی‌های کلان نیست؟

- (۱) خویشاوندی یک‌سویه (۲) خودمصرفی (۳) خویشاوندی توتمی (۴) درون‌همسری

پاسخ: گزینه «۴» در کلان، برون‌همسری حاکم است.

کله مثال ۲: در کدام نوع خانواده‌ها، به ترتیب، حجم گسترده‌تر و استقلال بیشتری نسبت به انواع دیگر خانواده، مشهود است؟

- (۱) روستایی - شهری (۲) روستایی - عشایری (۳) عشایری - شهری (۴) عشایری - روستایی

پاسخ: گزینه «۳» خانواده عشایری دارای حجم گسترده‌تر، و خانواده شهری دارای استقلال بیشتری نسبت به انواع دیگر خانواده می‌باشد.

کله مثال ۳: در کدام خانواده، والدین، گامی در راه اجتماعی کردن فرزندان بر نمی‌دارند؟

- (۱) خانواده زیستی (۲) خانواده زن و شوهری (۳) خانواده هسته‌ای (۴) خانواده مرکب

پاسخ: گزینه «۱» در خانواده زیستی، والدین، گامی در راه اجتماعی کردن فرزندان بر نمی‌دارند.

کله مثال ۴: کدام یک از گزینه‌های زیر، جزء ویژگی‌های نهاد خانواده در دنیای صنعتی جدید نیست؟

- (۱) کوچک‌شدن حجم خانواده (۲) کاهش قبح طلاق (۳) تعادل قدرت بین زن و مرد (۴) تلاشی ساختار خانواده

پاسخ: گزینه «۴» نهاد خانواده در دنیای صنعتی جدید متلاشی نشده و همچنان پابرجاست.

کله مثال ۵: مفاهیم «شخصیت اساسی» و «شخصیت ضعیف‌کش» به ترتیب، متعلق به کدام صاحب‌نظران هستند؟

- (۱) کاردینر - فروم (۲) کاردینر - مورگان (۳) مورگان - فروم (۴) فروم - کاردینر

پاسخ: گزینه «۱» مفاهیم «شخصیت اساسی» و «شخصیت ضعیف‌کش» به ترتیب، متعلق به کاردینر و فروم هستند.

کله مثال ۶: از نظر مورگان، در کدام نوع خانواده، شاهد پیدایی نخستین قاعده زوجیت (یعنی منع زنا با محارم) هستیم؟

- (۱) خانواده مختلط (۲) خانواده هم‌خون (۳) خانواده سند یا سمیک (۴) خانواده پوناوئن

پاسخ: گزینه «۲» از نظر مورگان، در خانواده هم‌خون، شاهد پیدایی نخستین قاعده زوجیت (یعنی منع زنا با محارم) هستیم.

کله مثال ۷: از نظر لوی استروس، قاعده اول در فرهنگی شدن ازدواج (تبدیل امر زیستی ازدواج به امر اجتماعی) چیست؟

- (۱) منع ازدواج با پدر و مادر (۲) منع ازدواج با اعضای خانواده (۳) منع زنا با محارم (۴) ازدواج فرمایشی بین خانواده‌ها

پاسخ: گزینه «۳» از نظر لوی استروس، اولین قاعده در فرهنگی شدن ازدواج (تبدیل امر زیستی ازدواج به امر اجتماعی)، منع زنا با محارم است.

کله مثال ۸: کدام گزینه مطابق با دیدگاه پارسونز در خصوص خانواده هسته‌ای نیست؟

- (۱) از منطقی‌ترین خانواده‌هاست. (۲) در آن، روابط بین زن و مرد افقی است. (۳) مبتنی بر ویژگی‌های جامعه امروزی است. (۴) در آن، مرد نقش بیانگر دارد و زن، نقش عاطفی.

پاسخ: گزینه «۴» از نظر پارسونز، در خانواده هسته‌ای، مرد نقش ابزاری (اقتصادی) و زن، نقش بیانگر (عاطفی) دارد.

کدام یک از موارد زیر، جزء مؤلفه‌های مورد نظر برگس و الین، در جهت‌دهی به گزینش همسر، نیست؟

- (۱) هم‌جواری (جغرافیایی) (۲) ناهمسانی در قابلیت‌های ذهنی (۳) تصویری از والدین و زناشویی آن‌ها (۴) نیازهای شخصی

پاسخ: گزینه «۲» ناهمسانی در قابلیت‌های ذهنی، جزء این مؤلفه‌ها نیست.

کدام یک از بقیای کدام نظام خویشاوندی هستند؟

- (۱) خویشاوندی پدرسویی (۲) خویشاوندی مادرسویی (۳) خویشاوندی رضاعی (۴) خویشاوندی توتمی

پاسخ: گزینه «۱» «سورورا» و «لویرا» از بقیای نظام خویشاوندی پدرسویی هستند.

کدام صاحب‌نظر ممنوعیت زنا با محارم و پیدایش امر ازدواج را مهم‌ترین عامل تشکیل و تطور فرهنگ می‌داند؟

- (۱) تایلور (۲) مارگارت مید (۳) لوی استروس (۴) امیل دورکیم

پاسخ: گزینه «۱» ادوارد تایلور ممنوعیت زنا با محارم و پیدایش امر ازدواج را مهم‌ترین عامل تشکیل و تطور فرهنگ می‌داند.

کدام یک از انواع ازدواج، مظهر تام قرار گرفتن نهاد ازدواج در خدمت اهداف اجتماعی و سرکوب کامل بعد عاطفی در امر ازدواج است؟

- (۱) تنظیم شده (۲) موقت (۳) ناجور (۴) آزمایشی

پاسخ: گزینه «۱» ازدواج تنظیم‌شده (فرمایشی)، مظهر تام قرار گرفتن نهاد ازدواج در خدمت اهداف اجتماعی و سرکوب کامل بعد عاطفی در امر ازدواج است.

کدام نوع ازدواج، هیچ محدودیت کمی برای مرد وجود ندارد؟

- (۱) ربایشی (۲) صیغه (۳) لویرا (۴) آزمایشی

پاسخ: گزینه «۲» در ازدواج موقت (صیغه)، هیچ محدودیت کمی برای مرد وجود ندارد.

کدام یک از گزاره‌های زیر در خصوص پدیده ازدواج در ایران صحیح نیست؟

- (۱) در ازدواج ایرانی نقش والدین بیش از جوامع صنعتی به چشم می‌خورد.
 (۲) در ایران شاخص‌های گوناگون (از جمله مشاغل پدران زوجین) نشان از گرایش شدید انسان‌ها به درون‌همسری دارد.
 (۳) در ایران، ارتقای طبقاتی از طریق ازدواج در مردان بیش از زنان است.
 (۴) هر قدر میزان تحصیلات بالا می‌رود، میزان مهریه تا حدودی کاهش می‌یابد.

پاسخ: گزینه «۴» هر قدر میزان تحصیلات بالا می‌رود، میزان مهریه افزایش می‌یابد.

آزمون فصل سوم

کله ۱- کدام یک از موارد زیر جزء ویژگی‌های خانواده پیوسته نیست؟

- (۱) عدم تقسیم دارایی‌های خانواده
(۲) منشأ قدرت و احترام بودن سن
(۳) تقویت مرد سالاری
(۴) افقی بودن هرم قدرت و عاطفی بودن پیوندها

کله ۲- کدام یک از گزینه‌های زیر، ویژگی خانواده ستاکی نیست؟

- (۱) مترادف نبودن دوری اعضای خانواده، با ترک خانواده از جانب آنان
(۲) بازگشت اعضای جداشده به خانه در لحظات حساس
(۳) حاکمیت پیوندهای عاطفی بین اعضا
(۴) هرم قدرت عمودی در خانواده

کله ۳- کارکرد قاعده منع زنا با محارم، از نظر لوی استروس، چیست؟

- (۱) پیچیدگی یافتن فرهنگ
(۲) پیدایی و گسترش مبادله در حیات انسانی
(۳) تعالی یافتن خانواده
(۴) هر سه مورد

کله ۴- در چه زمینه‌ای، عمدتاً، بر گزینش همسر از میان کسانی که فاقد تناسب یا سنخیت زیاد هستند (ناهمسان همسری)، تأکید می‌شود؟

- (۱) موقعیت جغرافیایی
(۲) خلق و منش
(۳) تحصیلات
(۴) درآمد

کله ۵- کدام یک از نظام‌های خویشاوندی مبتنی بر داشتن «نیای مشترک» است؟

- (۱) خویشاوندی سببی
(۲) خویشاوندی توتمی
(۳) خویشاوندی رضاعی
(۴) خویشاوندی تعمیدی

کله ۶- در برخی جوامع، به دلیل اهمیت بالای فرزندآوری در خانواده، چنانچه ازدواجی، پس از مدتی، به فرزندآوری منتهی نشود، هر یک از طرفین بدون نیاز به

فسخ قرارداد، حق دارد قرارداد تازه‌ای برای زوجیت با دیگری منعقد سازد. این نوع جدایی در خانواده محروم از فرزندآوری را چه می‌نامند؟

- (۱) طلاق اجباری
(۲) طلاق ارتجالی
(۳) طلاق فرمایشی
(۴) طلاق فرزندآور

کله ۷- کدام صاحب‌نظر مبنای قاعده منع زنا با محارم را، مقاومت پسر در برابر تمایل جنسی نسبت به مادر و تعارض جنسی با پدر (عقدۀ اودیپ) می‌داند؟

- (۱) فروید
(۲) انگلس
(۳) دورکیم
(۴) هورکهایمر

کله ۸- ازدواج عبارتست از ازدواج اجباری مرد با بیوه برادر فوت شده خود.

- (۱) تنظیم شده
(۲) مبادله‌ای
(۳) سورورا
(۴) لویرا

کله ۹- کدام یک از انواع ازدواج، مبتنی بر تصور زن به عنوان وسیله تولید مثل است؟

- (۱) ازدواج مبادله‌ای
(۲) ازدواج ناجور
(۳) ازدواج آزمایشی در جامعه کاربر
(۴) ازدواج آزمایشی در جامعه سرمایه‌بر

کله ۱۰- امروزه، در ایلات ایران، بیشتر ازدواج‌ها از چه نوعی است؟

- (۱) ازدواج مبادله‌ای
(۲) ازدواج ربایشی
(۳) ازدواج تنظیم‌شده
(۴) ازدواج از طریق خرید همسر

فصل چهارم

«جامعه‌شناسی ارتباطات»

تست‌های تألیفی فصل چهارم

کله مثال ۱: از نظر مک‌لوهان، خط امتداد، رادیو امتداد و تلویزیون امتداد است.

- (۱) دست - گوش - چشم
(۲) چشم - گوش - گوش
(۳) دست و چشم - گوش - چشم و گوش
(۴) چشم - گوش - چشم

پاسخ: گزینه «۲» از نظر مک‌لوهان خط، امتداد چشم، رادیو امتداد گوش و تلویزیون امتداد چشم و گوش است.

کله مثال ۲: دوره کهکشان مارکونی از زمان را دربرمی‌گیرد.

- (۱) اختراع ماشین چاپ تا عصر حاضر
(۲) اختراع رادیو تا عصر حاضر
(۳) اختراع ماشین چاپ تا کشف امواج رادیویی
(۴) اختراع خط الفبایی تا اختراع ماشین چاپ

پاسخ: گزینه «۲» دوره کهکشان مارکونی از دوره زمانی اختراع رادیو تا عصر حاضر را دربرمی‌گیرد.

کله مثال ۳: کدام‌یک از وسایل ارتباطی زیر، وسیله ارتباطی گرم محسوب می‌شود؟

- (۱) سمینار
(۲) سخنرانی
(۳) جلسات بحث و گفتگو
(۴) تلویزیون

پاسخ: گزینه «۲» سخنرانی، وسیله ارتباطی گرم محسوب می‌شود، چون زمینه مشارکت مخاطب در آن فراهم نیست.

کله مثال ۴: به عقیده کدام صاحب‌نظر، رسانه‌ها جدا از پیام مندرج در آن‌ها، خود، عامل تغییر اجتماعی هستند؟

- (۱) مک‌لوهان
(۲) رایزمن
(۳) لاسول
(۴) تونیس

پاسخ: گزینه «۱» به عقیده مک‌لوهان، رسانه‌ها جدا از پیام مندرج در آن‌ها، خود، عامل تغییر اجتماعی هستند.

کله مثال ۵: به عقیده کدام صاحب‌نظر، رسانه همان پیام است؟

- (۱) مک‌لوهان
(۲) رایزمن
(۳) لاسول
(۴) تونیس

پاسخ: گزینه «۱»

کله مثال ۶: کدام‌یک از دوره‌های زیر، از نظر رایزمن، دوره مسئولیت و هراس انسان است؟

- (۱) سنت‌راهبر
(۲) درون‌راهبر
(۳) برون‌راهبر
(۴) دگرراهبر

پاسخ: گزینه «۲» دوره درون‌راهبر (ضرورت‌های درونی)، از نظر رایزمن، دوره مسئولیت و هراس انسان است.

کله مثال ۷: رایزمن از خودبیگانگی را در کدام‌یک از دوره‌های زیر مشاهده می‌کند؟

- (۱) سنت‌راهبر
(۲) درون‌راهبر
(۳) برون‌راهبر
(۴) دوران اصالت وجود

پاسخ: گزینه «۳»

کله مثال ۸: کدام‌یک از رسانه‌های زیر در ارائه تحلیل‌های توانمند دچار ضعف است؟

- (۱) روزنامه
(۲) رادیو
(۳) تلویزیون
(۴) سمینار

پاسخ: گزینه «۲» رادیو به دلیل آنکه اکثر مخاطبان آن در حال حرکت هستند، دچار ضعف در ارائه تحلیل‌های توانمند است.

کله مثال ۹: فرهنگی است که از دل جامعه و اعماق آن می‌جوشد و هرگز در نتیجه فرآیند علمی و در قالب تشکیلات منظم شکل نمی‌گیرد.

- (۱) هنر ناب
(۲) فرهنگ کلاسیک
(۳) فرهنگ عامه
(۴) خرده‌فرهنگ

پاسخ: گزینه «۳» فرهنگ عامه، فرهنگی است که از دل جامعه و اعماق آن می‌جوشد و هرگز در نتیجه فرآیند علمی و در قالب تشکیلات منظم شکل نمی‌گیرد.

آزمون فصل چهارم

کجه ۱- کدام یک از موارد زیر جزء نقش‌های مورد اشاره مرتن و لازارسفلد برای وسایل ارتباط جمعی نیست؟

- (۱) انتقال میراث فرهنگی (۲) وظیفه اخلاقی (۳) اعطای پایگاه اجتماعی (۴) تخریب اجتماع

کجه ۲- گزاره زیر نشانگر کدام یک از اثرات وسایل ارتباط جمعی است؟

«در بسیاری از موارد، انسان‌ها چنان به وسیله‌ای معتاد می‌شوند و بدان اعتماد می‌ورزند که در ساعت معین بدان نیاز می‌یابند، تأخیر یا فقدان، موجبات امحای تعادل آنان را فراهم می‌سازد و زمانی که بدان می‌رسند (مثلاً دستیابی به روزنامه مورد علاقه) قدرت اندیشه از آنان سلب می‌شود، آنان بدون هیچ تردید، کنکاش یا حتی اندیشه، نوشته یا هر آموزه‌ای از آن را می‌پذیرند.»

- (۱) آدمک‌سازی (۲) اثر بلع (۳) بازتاب‌های شرطی (۴) ایجاد احساس تعلق

کجه ۳- کدام یک از عناصر وسایل ارتباط جمعی، زیرساخت محسوب می‌شود؟

- (۱) رسانه (۲) فرستنده (۳) پیام (۴) اثر

کجه ۴- در تحقیقات مربوط به وسایل ارتباط جمعی، تحلیل مخاطب با چه هدفی صورت می‌پذیرد؟

- (۱) سنجش میزان موفقیت وسیله ارتباطی در القای پیام به ذهن مخاطب
(۲) پیدا کردن بهترین شیوه در راه ایجاد تغییرات مثبت در مخاطبان
(۳) دانستن این امر که آیا وسیله ارتباطی به تنهایی در شکل‌دهی به ذهنیت مخاطب تأثیر داشته است یا در ترکیب با عناصر دیگر
(۴) هر سه مورد فوق

کجه ۵- در کدام مکتب ادبی کوشش بر این است که خطوط اصلی حیات (ورای مکان و زمان) ترسیم شود؟

- (۱) کلاسیسیسم (۲) طبیعت‌گرایی (ناتورالیسم) (۳) رمانتیسم (۴) واقع‌گرایی (رئالیسم)

فصل پنجم

«روانشناسی اجتماعی»

تست‌های تألیفی فصل پنجم

کدام گزینه مبین دیدگاه فستی‌نگر در تئوری «عدم توازن شناختی» است؟

- ۱) عدم توازن، لزوماً به فرآیند بعد از تصمیم محدود می‌شود.
 - ۲) ما بعد از تصمیم‌گیری، نسبت به دوره قبل از آن، از جامعیت و عینیت بیشتری برخورداریم.
 - ۳) ما بعد از تصمیم‌گیری، نسبت به دوره قبل از آن، از جامعیت و عینیت کمتری برخورداریم.
 - ۴) شناخت‌های مربوط به رفتار، بیشتر دستخوش تغییر هستند تا شناخت‌های مربوط به محیط زیست یا واقعیات ملموس.
- پاسخ: گزینه «۴» از دیدگاه فستی‌نگر، شناخت‌های مربوط به رفتار، بیشتر دستخوش تغییر هستند تا شناخت‌های مربوط به محیط زیست یا واقعیات ملموس.

کدام گزینه صحیح است؟ به تمام انرژی محرکه در حمایت از زندگی آدمی اطلاق می‌شود که برخاسته از اصل لذت و کنترل شده به وسیله اصل واقعیت است.

- ۱) نیروی امروز
 - ۲) اصل نیروانا
 - ۳) سائق لیبیدو
 - ۴) غریزه تاناتوس
- پاسخ: گزینه «۱» نیروی امروز به تمام انرژی محرکه در حمایت از زندگی آدمی اطلاق می‌شود که برخاسته از اصل لذت و کنترل شده به وسیله اصل واقعیت است.

کدام گزینه مخالف دیدگاه مکتب کنش سمبولی است؟

- ۱) رفتار آدمی در درون متن یا زمینه اجتماعی خاص و به گونه‌ای ذهنی تعیین می‌شود.
 - ۲) عامل شکل‌گیری جامعه انسانی «زبان» است.
 - ۳) «فکر» و «خود»، از حیث تاریخی، بر جامعه تقدم دارند.
 - ۴) مهم‌ترین وظیفه روانشناسی اجتماعی، تحلیل جریان جامعه‌پذیری است.
- پاسخ: گزینه «۳» جامعه، از حیث تاریخی، بر «فکر» و «خود» تقدم دارند.

کدام گزینه صحیح است؟ این گزاره مربوط به کدام یک از اصول تئوری مبادله اجتماعی هومنز است؟ «فردی که به قصد صید ماهی وارد رودخانه‌ای شده و در منطقه سایه رودخانه شانس بیشتری در صید داشته، مشخصاً در صیدهای آتی، مناطق سایه رودخانه را نسبت به مناطق آفتابگیر ترجیح خواهد داد».

- ۱) اصل موفقیت یا پاداش
 - ۲) اصل انگیزه
 - ۳) اصل ارزش
 - ۴) اصل اشباع
- پاسخ: گزینه «۲» طبق اصل انگیزه، چنانچه رفتار تشویق شده مرتبط با برخی از جنبه‌ها و مظاهر محیطی و بستری باشد که در آن بستر و زمینه تشویق و تربیت شده است، فرد همواره تمایل به یافتن همان زمینه و بستر خواهد داشت. به عنوان مثال اگر فردی که به قصد صید ماهی وارد رودخانه‌ای شده و شانس بیشتری در منطقه سایه رودخانه در صید داشته، مشخصاً در صیدهای آتی مناطق سایه رودخانه را نسبت به مناطق آفتابگیر انتخاب خواهد کرد.

کدام گزینه مخالف دیدگاه مرتن است؟

- ۱) روانشناسی اجتماعی، مطالعه رفتار فرد در گروه است.
 - ۲) فرد مرجع، در مقایسه با مدل نقش، محدودتر است.
 - ۳) رفتار افراد، تنها با رجوع به وضعیت‌هایی که آنان در ساختارهای اجتماعی احراز کرده‌اند، قابل توجیه است.
 - ۴) انتخاب شدن گروه‌های مرجع به خود گروه‌ها مربوط می‌شود، یعنی تا چه حد می‌توانند به افراد امتیازات و امکانات بدهند.
- پاسخ: گزینه «۲» به گفته مرتن، مدل نقش در مقایسه با فرد مرجع محدودتر است.

کدام گزینه مطابق دیدگاه پارسونز در نظریه کنش نیست؟

- ۱) کنش کاملاً غیرارادی نیست، اما در دو سطح فرد و ساختارها تقسیم شده‌اند.
 - ۲) فرد، عاملیتی در ایجاد کنش ندارد.
 - ۳) هر کنشی متوجه هدفی است.
 - ۴) کنش در کل معنادار است.
- پاسخ: گزینه «۲» پارسونز هم ساختارها و سازمان‌ها را در کنش دخیل می‌داند و هم برای خود فرد کنشگر نوعی عاملیت قائل است.

آزمون فصل پنجم

کله ۱- «ارتباط بین فرد و محیط محاط بر فرد» موضوع اصلی مطالعاتی اهالی مکتب ... است.

- (۱) واقعیت اجتماعی (۲) تعریف اجتماعی (۳) رفتار اجتماعی (۴) کارکردگرایی

کله ۲- کدام گزینه مطابق با دیدگاه‌های مکتب گشتالت در باب فرآیند ادراک نیست؟

- (۱) چنانچه ادراکات، منظم و سازمان‌یافته باشند، خود پدیده یا شیء مورد درک، عمدتاً، بیش از ارتباطات درونی آن مورد توجه قرار می‌گیرد.
 (۲) تا زمانی که ارتباط درونی بین عناصر متشکله پدیده مورد درک ثابت و یکسان باقی بمانند، علی‌رغم تغییر و تعویض عناصر متشکله، برخی از جنبه‌های ادراک ثابت باقی خواهند ماند.
 (۳) اگر هر عنصری تحت تأثیر کل میدان یا حوزه واقع شود، درک آن عنصر تحت تأثیر کل میدان یا حوزه‌ای که خود بخشی از آن است قرار دارد.
 (۴) نظم و سازمان‌یافتگی ادراک، تا آنجایی که محرک‌های شرطی اجازه می‌دهند، سعی در بهتر جلوه دادن و مطلوب کردن خود دارد.

کله ۳- کدام‌یک از گزینه‌های زیر مخالف دیدگاه لوین در «تئوری میدانی» است؟

- (۱) رفتار فرد را عوامل تعیین‌کننده محیطی به وجود می‌آورند.
 (۲) تفهیم رفتار فرد، مستلزم وقوف به کلیت نیروهای فعال در میدان یا حوزه روانی است.
 (۳) تمام حوزه و نه عناصر داخل آن به طور منزوی، به وجودآورنده رفتار فرد است.
 (۴) فرد الزاماً بایستی در رابطه با گروهی که بدان وابسته و مرتبط است، مورد مطالعه قرار گیرد.

کله ۴- این گزاره مربوط به کدام تئوری است: «وقتی دو نفر به همدیگر وابسته می‌شوند، جهت‌گیری و قضاوتشان نسبت به شخص سوم مشابه می‌شود».

- (۱) شناخت متوازن (هایدر)
 (۲) مقایسه اجتماعی (فستینگر)
 (۳) اعمال ارتباطی (نیوکامپ)
 (۴) آزمایش چگونگی تشکیل قضاوت (سالومون اش)

کله ۵- کدام گزینه مبین دیدگاه فروید نیست؟

- (۱) نیروهای درونی آدمی، منشأ رفتار فرد است.
 (۲) سائق صیانت خود، بر اصل واقعیت و سائق لیبیدو، بر اصل لذت استوار است.
 (۳) هر پدیده ذهنی در بدو امر پدیده‌ای ناخودآگاه است.
 (۴) «فراخود» بخشی از نهاد است که تحت تأثیر مستقیم دنیای خارج و تجارب آگاه حاصل شده است.

کله ۶- خارج کردن عنصری مزاحم از محیط خارجی فرد، نشانگر کدام‌یک از حالت‌های زیر است؟

- (۱) تنبیه مثبت (۲) تنبیه منفی (۳) تقویت مثبت (۴) تقویت منفی

کله ۷- در تکنولوژی رفتاری، کدام اصل از سوی اسکینر بیشتر مورد توجه قرار گرفته است؟

- (۱) بقای بیولوژیکی (۲) تعاون و همیاری (۳) بقای فرهنگ (۴) تقویت و تشدید

کله ۸- کدام گزینه درباره نظریات اسکینر صحیح نیست؟

- (۱) به نظر او، هر دو حوزه واقعیت اجتماعی و اصالت فهم اجتماعی دیدگاه‌هایی صوفیانه، انتزاعی و غیرعلمی هستند.
 (۲) حمله اسکینر به حوزه واقعیت اجتماعی عمدتاً متوجه تعریف و مفهوم فرهنگ و مفاهیم متفرقه چون افکار و ارزش‌هاست.
 (۳) انتقاد اسکینر از حوزه تعریف اجتماعی متوجه مفهوم استقلال و خودرأیی انسان است.
 (۴) از نظر اسکینر، فرهنگ یک جامعه متشکل از ارزش‌ها و افکار است که در نتیجه تقویت محیطی شکل گرفته‌اند.

کله ۹- از دیدگاه هیمن «دیگران مهم» چه کسانی هستند؟

- (۱) افرادی که در فرآیندهای اجتماعی شدن، نخستین ارتباطات مستمر و قوی و مؤثر را با کودک برقرار می‌کنند.
 (۲) گروه نخستین (پدر و مادر) و گروه همسالان.
 (۳) گروهی که فرد به طور ذهنی خود را متعلق به آن می‌داند.
 (۴) گزینه‌های ۱ و ۲ صحیح است.

کله ۱۰- در نظریه کنش پارسونز، به عناصری از وضعیت کنش اطلاق می‌شود که فرد چندان بر آن‌ها کنترل و نظارت ندارد، اما عناصری از وضعیت

کنش محسوب می‌شوند که فرد بر آن‌ها کنترل دارد.

- (۱) عوامل - اهداف (۲) شرایط - وسایل (۳) شرایط - اهداف (۴) عوامل - وسایل

فصل ششم

«جامعه‌شناسی پزشکی»

تست‌های تألیفی فصل ششم

کلمه مثال ۱: در انگاره سنتی پزشکی، نشانگرهایی هستند که بیانگر وجود ضایعه آسیب‌شناسانهٔ نهفته بوده و پزشک آن‌ها را تشخیص می‌دهد.

- (۱) نشانه‌ها (۲) علائم (۳) آسیب‌ها (۴) رفتارهای بیماری

پاسخ: گزینه «۲» علائم نشانگرهایی هستند که پزشک تشخیص می‌دهد. این نشانگرها بیانگر وجود ضایعه آسیب‌شناسانهٔ نهفته است.

کلمه مثال ۲: در حوزه اندازه‌گیری تندرستی و بیماری، با استفاده از کدام شاخص به اندازه‌گیری ناتوانی ناشی از بیماری پرداخته می‌شود؟

- (۱) میزان‌های کارکرد (۲) میزان عینی‌شده تندرستی (۳) بار موردی (۴) نرخ‌های غیبت ناشی از بیماری

پاسخ: گزینه «۱» میزان‌های کارکرد عبارت است از «اندازه‌گیری ناتوانی ناشی از بیماری». به این ترتیب، مثلاً می‌توان موردی از بیماری ایسکمیک قلبی را با موردی از برونشیت مزمن از طریق تعیین میزان جلوگیری بیماری از وظایف عادی زندگی مقایسه کرد. به کار بردن این معیار به گونه‌ای روزافزون به راهکار پرسش از خود افراد انجامیده است مبتنی بر اینکه آن‌ها وضعیت تندرستی خود را چگونه ارزیابی می‌کنند.

کلمه مثال ۳: کدام صاحب‌نظر بیماری را محصول بدسازگاری با محیط می‌داند؟

- (۱) مک اون (۲) مرتن (۳) بهاسکار (۴) دوبوس

پاسخ: گزینه «۴» دوبوس این نکتهٔ جالب توجه را که بیماری محصول بدسازگاری با محیط است، مورد بحث قرار داده است. او می‌گوید جوامعی که با محیط خود به تعادل رسیده‌اند، به طور کلی مصون از بیماری هستند و بیماری هنگامی پدید می‌آید که این تعادل به هم بخورد. در واقع دگرگونی‌های مدام، پدیدآورنده این عدم تعادل و بدسازگاری با محیطی است که خود را در آن می‌یابیم. به عبارت دیگر، بهای یک جامعه سالم بنا به گفته دوبوس، عبارت بود از اینکه تحول به هر شکلی جای خود را به ایستایی می‌دهد.

کلمه مثال ۴: کدام مورد جزء الگوهای قشربندی‌شده بیماری از دیدگاه اپیدمی‌شناسان قرن نوزدهم بود؟

- (۱) سن (۲) جنس (۳) شغل (۴) قومیت

پاسخ: گزینه «۱» اپیدمی‌شناسان قرن نوزدهم، الگوها را به دو قسمت تقسیم می‌کردند: الگوی قشربندی‌شده مانند سن و طبقه اجتماعی و الگوهای قشربندی‌نشده مانند جغرافیا، جنس، شغل، قومیت و بیکاری.

کلمه مثال ۵: در حوزه مقابله با بیماری، کدام نظریه پرداز بر تعبیرهای خود بیمار تأکید می‌ورزد؟

- (۱) گافمن (۲) بلاکستر (۳) لاکر (۴) بالینت

پاسخ: گزینه «۲» رویکرد برچسب‌زنی چنین استدلال می‌کند که پزشک با اظهار تشخیص خود، برچسبی بزرگ به بیمار و مخصوصاً به معلولان می‌زند. این نظریه ساده با این نقد سافیلیوس و روچلید مورد مخالفت قرار گرفت که تعریفی که خود بیمار از مسئله دارد با تعریف‌های ارائه‌شده از سوی متخصصان بهداشت و تندرستی غالباً متفاوت است. آن‌ها استدلال کردند که متخصصان بهداشت بدون توجه به دیدگاه‌ها و تعاریف بیماران تعاریف خود را ارائه می‌دهند و بدین وسیله از جانب معلولان قضاوت می‌کنند.

بلاکستر نیز در همین زمینه معتقد است، معلولان گروهی همگن نیستند و زدن برچسب معلولیت به کسی نتیجه مذاکره میان بیمار و متخصص است. بیماران درست به همان اندازه که می‌توانستند برچسبی را قابل قبول کنند قادر به رد کردن آن نیز بودند و در واقع هویت معلول ممکن است در طی زمان به‌نحو قابل ملاحظه‌ای دگرگون شود. بدین وسیله بلاکستر بر «تعبیرهای خود بیمار» تأکید می‌کند.

کلمه مثال ۶: کدام روش پرداخت دستمزد به پزشکان در نظام‌های مراقبت‌های سلامت است که زیر سیطره «تأمین مالی» خصوصی قرار داشته و سمت‌گیری

بازاری دارند، معمول است؟

- (۱) سرانه (۲) دستمزد برای خدمت (۳) حقوق (۴) هر سه مورد

پاسخ: گزینه «۲» دستمزد برای خدمت، ویژگی معمول پرداخت در نظام‌های مراقبت‌های سلامت است که زیر سیطره «تأمین مالی» خصوصی قرار داشته و سمت‌گیری بازاری دارند.

آزمون فصل ششم

کله ۱- کدام صاحب‌نظر، برای اولین بار، مسائل پزشکی را با مسائل اجتماعی مرتبط کرد؟

- (۱) مرتن (۲) کندال (۳) گرویتان (۴) پاراسلوس

کله ۲- مهم‌ترین ملاک در گزینش دانشجویان پزشکی چیست؟

- (۱) هوش (۲) تعهد (۳) تخصص (۴) طبقه اجتماعی

کله ۳- کدام صاحب‌نظر قائل به رابطه یک‌سویه میان پزشکی و بیمار (پزشک محوری) است؟

- (۱) پارسونز (۲) ساس (۳) هولندر (۴) فریدسون

کله ۴- کدام صاحب‌نظر قائل به تأثیر مستقیم عوامل اجتماعی بر بیماری است؟

- (۱) دوبوس (۲) ایلچ (۳) جیوسون (۴) مک اون

کله ۵- کدام صاحب‌نظر بین مرگ‌ومیر و تعلق مذهبی قائل به وابستگی بوده و معتقد است میزان تماس افراد در شبکه اجتماعی تأثیر اساسی در

مرگ‌ومیر افراد دارد؟

- (۱) برگمن (۲) براون (۳) مک اون (۴) تامس ساس

کله ۶- کدام متفکر جزء صاحب‌نظران نظریه "برچسب" (لکه ننگ) نیست؟

- (۱) براون (۲) سافیلوس (۳) باکستر (۴) روچیلد

کله ۷- چه کسی بحث ارتباط نژاد و عکس‌العمل در برابر درد را مطرح می‌کند؟

- (۱) مرتن (۲) کندال (۳) زبورسکی (۴) پاراسلوس

کله ۸- کدام یک از اشکال خدمات پزشکی از کیفیت درمانی بالاتری برخوردار است؟

- (۱) مطب خصوصی (۲) بیمارستان تخصصی (۳) بیمارستان عمومی (۴) بیمارستان آموزشی

کله ۹- منظور از شخص ثالث، در بیمه شخص ثالث، کیست؟

- (۱) پزشک (۲) بیمار (۳) بیمه‌گر (۴) دولت

کله ۱۰- کدام یک از گزاره‌های زیر در ارتباط با پایگاه اجتماعی و بیماری درست است؟

- (۱) بیماری‌های روانی در طبقات پایین بیشتر است.
(۲) سرطان ریه و معده در طبقه بالا بیشتر است.
(۳) مرگ‌ومیر نوزادان در طبقه پایین بیشتر است.
(۴) فشار خون در طبقات بالا زیادتر است.

فصل هفتم

«حوزه جامعه‌شناسی آموزش و پرورش»

تست‌های تألیفی فصل هفتم

کجه مثال ۱: به اعتقاد مدرسه، خود، نوعی زندگی است.

- (۱) کندرسه (۲) روسو (۳) لاک (۴) دیوئی

پاسخ: گزینه «۴» به اعتقاد دیوئی، مدرسه، خود نوعی زندگی است.

کجه مثال ۲: این موارد، به ترتیب، متعلق به چه کسانی هستند:

بنیانگذاری باغچه کوچک (کودکستان) - پایه‌گذاری اصل «ذهنیت طبیعی» - تألیف کتاب «امیل» - تألیف کتاب «تفکراتی چند در باب آموزش و پرورش»

- (۱) لاک - روسو - رابله - فروبل (۲) فروبل - هربرت - روسو - دیوئی
(۳) فروبل - رابله - روسو - لاک (۴) فروبل - اسپنسر - روسو - پستالزی

پاسخ: گزینه «۳» بنیانگذاری باغچه کوچک (کودکستان): فروبل. پایه‌گذاری اصل «ذهنیت طبیعی»: رابله.

تألیف کتاب «امیل»: روسو. تألیف کتاب «تفکراتی چند در باب آموزش و پرورش»: لاک.

کجه مثال ۳: این گزاره مربوط به کدام نظریه در حوزه جامعه‌شناسی آموزش و پرورش است؟

«دانش‌آموزان نسبت به انتظارات معلم، خوب یا بد رفتار می‌کنند.»

- (۱) کارکردگرایی (۲) ستیز (۳) مبادله (۴) برچسب‌زنی

پاسخ: گزینه «۴» مطابق با نظریه برچسب‌زنی، دانش‌آموزان نسبت به انتظارات معلم، خوب یا بد رفتار می‌کنند.

کجه مثال ۴: کدام صاحب‌نظر، هدف آموزش و پرورش را «تبدیل فرد به موجود اجتماعی» می‌داند؟

- (۱) دورکیم (۲) وبر (۳) مانهایم (۴) برنشتاین

پاسخ: گزینه «۱» دورکیم، هدف آموزش و پرورش را «تبدیل فرد به موجود اجتماعی» می‌داند.

آزمون فصل هفتم

کله ۱- از نظر هدف آموزش و پرورش، تربیت انسان و تأمین آزادی اوست.

(۱) روسو (۲) وبر (۳) دیدرو (۴) دیویی

کله ۲- مبدع روش مثبت و عینی در آموزش کیست؟

(۱) افلاطون (۲) ارسطو (۳) کنفوسیوس (۴) اراسم

کله ۳- کدام صاحب‌نظر بر آزادی مطلق در تعلیم و تربیت تأکید می‌کند؟

(۱) اراسم (۲) رابله (۳) مونتی (۴) کمونیوس

کله ۴- کدام صاحب‌نظر بر برتری فایده‌گرایی آموزش بر جنبه‌های دیگر آن تأکید دارد؟

(۱) اراسم (۲) لاک (۳) هربرت (۴) پستالزی

کله ۵- از نظر منظور از آموزش و پرورش باید این باشد که ما را برای زندگی آماده کند.

(۱) الکساندر بن (۲) اسپنسر (۳) بینه (۴) فروبل

کله ۶- آموزش و پرورش از دیدگاه استفاده آگاهانه از نیروها و نهادهای اجتماعی، به منظور تربیت شخصیت‌های آزادمنشی است که از راه توافق فکری، یگانگی و انسجام اجتماعی را تضمین کند.

(۱) دورکیم (۲) وبر (۳) مانهایم (۴) برنشتاین

کله ۷- به اعتقاد، الگوهای زبان یا سخنگویی کودکان موجب تداوم و استمرار طبقه اجتماعی آنان می‌شود.

(۱) مانهایم (۲) برنشتاین (۳) ایلچ (۴) گیدنز

کله ۸- کدام نظریه به طریقی اشاره می‌کند که مدارس، همراه با سایر نهادهای اجتماعی، نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی را از نسلی به نسل دیگر تداوم می‌بخشد؟

(۱) برنامه درسی پنهان (۲) مدرسه و سرمایه‌داری صنعتی
(۳) الگوهای زبان و پیشرفت تحصیلی (۴) بازآفرینی فرهنگی

کله ۹- به اعتقاد، مدارس نوین احساس بی‌قدرتی را که بسیاری از افراد در جاهای دیگر تجربه می‌کنند، برای آنان تجدید یا بازآفرینی می‌کند.

(۱) برنشتاین (۲) ایلچ (۳) بولز و گین تیس (۴) اسنایدر

کله ۱۰- کدام‌یک از موارد زیر، جزء کارکردهای اصلی مدرسه امروزی از دیدگاه ایلچ نیست؟

(۱) مواظبت اجباری (۲) یادگیری ارزش‌های مسلط
(۳) کسب دانش و مهارت‌های مورد پسند اجتماعی (۴) آماده شدن افراد برای اداره زندگی خود

فصل هشتم

«حوزه جامعه‌شناسی صنعتی»

تست‌های تألیفی فصل هشتم

کج مثال ۱: سازوکاری را که به موجب آن، مقاصد اصلی نویسنده دیگر قابل درک نیست و نیات فرضی تازه‌ای به او نسبت داده می‌شود که با نیازهای خوانندگان جدید مطابقت بیشتری دارند، چه نامیده می‌شود؟

- (۱) نظام بازیابی (۲) خیانت خلاق (۳) تصویر منحرف (۴) اسطوره میانجی

پاسخ: گزینه «۲» خیانت خلاق یعنی اینکه مقاصد اصلی نویسنده دیگر قابل درک نیست و نیات فرضی تازه‌ای به او نسبت داده می‌شود که با نیازهای خوانندگان جدید مطابقت بیشتری دارند؛ این سازوکار را خیانت خلاق نام نهادند.

کج مثال ۲: مهم‌ترین انتقاد وارد بر «شغل دوم به عنوان راه‌حل تأمین زندگی نویسندگان» چیست؟

- (۱) منحصر ساختن شغل نویسندگی فقط به یک قشر اجتماعی - حرفه‌ای خاص
(۲) کاهش ذوق ادبی در نویسنده
(۳) جلوگیری از تشکیل هویت نویسندگی و یک قشر ویژه با عنوان نویسندگان
(۴) اتلاف بی‌جهت وقت نویسنده

پاسخ: گزینه «۱» انتقادات زیادی بر شغل دوم، به عنوان راه‌حل تأمین زندگی نویسندگان وارد است که مهم‌ترین آن منحصر ساختن شغل نویسندگی فقط به یک قشر اجتماعی - حرفه‌ای خاص است و عواقب منفی آن بر کیفیت ادبیات است.

کج مثال ۳: در کشورهای سرمایه‌داری، حساس‌ترین بخش کار انتشارات کدام است؟

- (۱) تولید محتوا (۲) توزیع (۳) ایجاد اعتماد در خوانندگان (۴) شناخت سلیقه مخاطبان

پاسخ: گزینه «۲» مسئله پخش به معنای اخص کلمه، به‌طور کلی به معنی فروش است. در کشورهای سرمایه‌داری «مسئله توزیع» حساس‌ترین بخش کار انتشارات است. در واقع، موفقیت یا شکست انتشارات در پخش آن نهفته است.

کج مثال ۴: توجه به بود که در طی دهه ۱۹۳۰ در برابر گرایش فزاینده به نفی نقش خواننده در آفرینش معنا پدیدار شد.

- (۱) هرمنوتیک فعال (۲) فرآیند قرائت واکنشی (۳) نظریه مخاطب‌محوری (۴) نسبیت خوانش

پاسخ: گزینه «۲» توجه به فرآیند قرائت واکنشی بود که در طی دهه ۱۹۳۰ در برابر گرایش فزاینده به نفی نقش خواننده در آفرینش معنا پدیدار شد.

کج مثال ۵: نقش اسامی خاص در ادبیات، نخستین‌بار در کدام‌یک از اشکال ادبی کاملاً تثبیت شد؟

- (۱) قصه (۲) افسانه (۳) رمان (۴) شعر

پاسخ: گزینه «۳» نقش اسامی خاص در ادبیات، نخستین‌بار در رمان کاملاً تثبیت شد. در انواع ادبی پیش از رمان، نویسندگان برای شخصیت‌هایشان اسامی تاریخی و یا نام‌های سنخی انتخاب می‌کردند اما رمان‌نویسان پیشگام به‌نحو بارزی از این سنت گسستند و برای شخصیت‌های رمان‌هایشان نام‌هایی برگزیدند که نشان می‌داد باید آن‌ها را افرادی خاص در محیط اجتماعی همان دوران دانست.

آزمون فصل هشتم

کدام گزاره مطابق با نظر لوکاج نیست؟

- (۱) رمان فراتر از تراژدی و حماسه است.
- (۲) رمان دارای ماهیتی دیالکتیکی است.
- (۳) رمان از یک سو اتحاد بنیادین قهرمان و جهان، و از سوی دیگر گسست رفع‌نشده‌ی آن‌ها را دربر دارد.
- (۴) اتحاد قهرمان و جهان در رمان حاصل آن است که هم قهرمان و هم جهان، در مقایسه با ارزش‌های راستین، تباه هستند.

نظریه واکنش خواننده تعاملی اغلب با آثار کدام صاحب‌نظر تداعی می‌شود؟

- (۱) لویی رزنبلت
- (۲) ولفگانگ آیزر
- (۳) دیوید بلیچ
- (۴) نورمند هالند

کدام جامعه نخستین شکل آگاهی اساساً غیرزیباشناختی را پدید آورده است؟

- (۱) جامعه سنتی
- (۲) جامعه سوسیالیستی
- (۳) جامعه بورژوازی
- (۴) جامعه خداسالار

کدام سنت یا مکتب علت پیدایش رئالیسم رمان بوده است؟

- (۱) رئالیسم فلسفی
- (۲) ایده‌آلیسم صوری
- (۳) سوررئالیسم
- (۴) رئالیسم صوری

از دیدگاه ساخت‌گرایی تکوینی، یگانه گروه‌هایی که قادر به آفرینش ادبی بوده‌اند عبارتند از:

- (۱) ملت‌ها
- (۲) نسل‌ها
- (۳) طبقات شهرنشین
- (۴) طبقات اجتماعی

اولین مارکسیستی که در زمینه ادبیات به ارائه نظریه پرداخت که بود؟

- (۱) انگلس
- (۲) پلخانف
- (۳) کائوتسکی
- (۴) بنیامین

نویسنده کتاب «تاریخ کتاب‌های مردم» کیست؟

- (۱) شارل نيزار
- (۲) آلبر تیتود
- (۳) هانری پیر
- (۴) گی میشو

نخستین پدیده‌ای که نمونه‌گیری از نویسندگان آثار ادبی را ممکن می‌سازد، کدام است؟

- (۱) طبقات اجتماعی
- (۲) گروه‌های ادبی
- (۳) مکتب ادبی
- (۴) نسل

فروشگاه‌های اصلی کتاب چه نقشی را برای فرهیختگان ایفا می‌کنند؟

- (۱) محل عرضه کتاب
- (۲) محل ساده فروش
- (۳) محل مبادله
- (۴) محل نمایش آثار ادبی

کدام گزینه جزء تعیین‌هایی نیست که گروه بر نویسنده تحمیل می‌کند؟

- (۱) تعهد
- (۲) زبان
- (۳) انواع ادبی
- (۴) سبک

فصل نهم

«حوزه جامعه‌شناسی ادبیات»

تست‌های تألیفی فصل نهم

کله مثال ۱: برابر است با تفاوت ارزشی که کارگر با کار خویش ایجاد می‌کند و مزدی که دریافت می‌کند.

(۱) ارزش اضافی (۲) ضریب بهره‌کشی (۳) ضریب استثمار (۴) سرمایه متحرک

پاسخ: گزینه «۱» ارزش اضافی برابر است با تفاوت ارزشی که کارگر با کار خویش ایجاد می‌کند و مزدی که دریافت می‌کند.

کله مثال ۲: از نظر هابرماس، ویژگی عصر فراصنعتی چیست؟

(۱) عقلانیت ابزاری (۲) علاقه به کنترل و مهار (۳) حاکمیت علوم تجربی و علوم فنی (۴) قداست‌زدایی از عقل

پاسخ: گزینه «۴» از نظر هابرماس، ویژگی عصر فراصنعتی، قداست‌زدایی از عقل است.

کله مثال ۳: کدام‌یک از موارد زیر جزء ویژگی‌های برشمرده الوال برای تکنولوژی نیست؟

(۱) از خود تغذیه کردن و فربه شدن (۲) پراکندگی و عدم کلیت (۳) همه‌گیری (۴) خودمختاری

پاسخ: گزینه «۲» الوال در کتاب «جامعه تکنولوژیکال» پنج ویژگی را برای تکنولوژی می‌شمارد: ۱- اتوماتیک بودن ۲- از خود تغذیه کردن و فربه شدن ۳- همه‌گیری ۴- خودمختاری ۵- داشتن وحدت و کلیت.

کله مثال ۴: کدام‌یک از گزینه‌های زیر مطابق با تئوری همگرایی (تز تقریب) نیست؟

(۱) در جامعه صنعتی، نوعی جبرگرایی تکنولوژیک حاکم است.

(۲) تکنولوژی باعث همسازی ساختارهای داخلی در داخل جوامع می‌شود.

(۳) تکنولوژی در هر یک از جوامع، نتایج متفاوتی به بار می‌آورد.

(۴) تفاوت میان جوامع در نتیجه مسیرهای مختلف توسعه ای است که طی می‌کنند.

پاسخ: گزینه «۳» مطابق با تئوری همگرایی (تز تقریب) تکنولوژی، جبراً همه جوامع را به یک شکل در خواهد آورد.

کله مثال ۵: از نظر کلارک کر، تنوع و ناهمگونی جوامع در توسعه، بستگی به چه عاملی دارد؟

(۱) تنوع صور اجتماعی و فرهنگی (۲) زمان شروع تحول و توسعه (۳) ویژگی صنایع اصلی (۴) همه موارد فوق

پاسخ: گزینه «۴» از نظر کلارک کر، تنوع و ناهمگونی جوامع در توسعه بستگی به این عوامل دارد: ۱- تنوع صور اجتماعی و فرهنگی ۲- ویژگی صنایع اصلی ۳- زمان شروع تحول و توسعه ۴- ویژگی‌های دموکراتیک.

کله مثال ۶: مفهوم برای این منظور به کار می‌رود که حق مدیریت برای متخصصان فنی را مورد تأکید قرار دهد.

(۱) جامعه تکنوکراتیک (۲) جامعه تکنولوژیکال (۳) مدیریت فنی (۴) تخصص مدیریتی

پاسخ: گزینه «۱» مفهوم جامعه تکنوکراتیک برای این منظور به کار می‌رود که حق مدیریت برای متخصصان فنی را مورد تأکید قرار دهد.

کله مثال ۷: در عصر فرافوردیسم، بیشتر چه نوع محصولاتی تولید می‌شوند؟

(۱) میکروالکترونیک (۲) فرهنگی (۳) معرفتی (۴) تکنولوژی متوسط

پاسخ: گزینه «۱» در عصر فرافوردیسم، بیشتر محصولات میکروالکترونیکی تولید می‌شوند.

کج مثال ۸: ان تون تضادهای اجتماعی بنیادی در جامعه فراصنعتی را بین چه اقشاری می‌داند؟

- (۱) تکنوکرات‌ها و توده‌های مصرف‌کننده
(۲) تکنوکرات‌ها و کارگران
(۳) دانشگاهیان و کارگران
(۴) کارفرمایان و کارگران

پاسخ: گزینه «۱» ان تون تضادهای اجتماعی بنیادی در جامعه فراصنعتی را بین تکنوکرات‌ها و توده‌های مصرف‌کننده می‌داند.

کج مثال ۹: از نظر تافلر، برنامه درسی پنهان در آموزش و پرورش نظام صنعتی، کدام ویژگی‌ها را در افراد ایجاد می‌کند؟

- (۱) وقت‌شناسی
(۲) اطاعت
(۳) کار تکراری طوطی وار کردن
(۴) همه موارد

پاسخ: گزینه «۴» از نظر تافلر، در آموزش و پرورش نظام صنعتی، علاوه بر برنامه درسی آشکار، برنامه درسی پنهانی نیز وجود دارد که هدف از آن تربیت نیروی کار و ایجاد ویژگی‌هایی در افراد است که مطابق با نظام تولید کارخانه‌ای باشد. در واقع، وظیفه اصلی نظام‌های آموزشی در جهان صنعتی، تربیت افرادی است که ویژگی‌های کارخانه‌پسند داشته باشند. این ویژگی‌های شخصیتی عبارتند از: ۱- وقت‌شناسی ۲- اطاعت ۳- کار تکراری طوطی وار کردن.

کج مثال ۱۰: به معنای نوعی از فراگرد جذب تکنولوژی است که همه چیز آن وارداتی است.

- (۱) خرید کارخانه به صورت کلیدگردان
(۲) صنعتی شدن ناقص
(۳) توسعه وابسته
(۴) مهندسی معکوس

پاسخ: گزینه «۱» خرید کارخانه به صورت کلیدگردان به معنای نوعی از فراگرد جذب تکنولوژی است که همه چیز آن وارداتی است.

آزمون فصل نهم

کله ۱- کدام مفهوم اشاره به خرید و واردسازی تکنولوژی دارد؟

- (۱) صنعتی شدن (۲) صاحب صنعت شدن (۳) صنعت‌گرایی (۴) صنعت‌زدگی

کله ۲- کدام یک از موارد زیر جزء ویژگی‌های جامعه صنعتی نیست؟

- (۱) کاربرد منابع بی‌جان (۲) عقلانیت همه‌جانبه (۳) رشد اقتصادی پایین (۴) تسلط بر محیط

کله ۳- کدام متفکر مشخصه عصر صنعتی را «افسون‌زدایی از جهان» می‌داند؟

- (۱) مارکس (۲) وبر (۳) مارکوزه (۴) هابرماس

کله ۴- کدام یک از موارد زیر جزء ویژگی‌های برشمرده آرون برای جامعه صنعتی نیست؟

- (۱) ایدئولوژی‌زدایی (۲) گرایش به سیاست برابری اجتماعی (۳) تمرکز مدیریت در دست تکنوکرات‌ها (۴) ارضای خواسته‌های مادی و معنوی مردم به میزان اندک

کله ۵- این جمله از کیست؟ «تکنولوژی دیگر خادم انسان نیست، بلکه تبدیل مخدوم او گشته است.»

- (۱) مارکس (۲) رایت (۳) میلز (۴) الوال

کله ۶- کدام مفهوم، در نظریه تقریب، اشاره به پیچیدگی و رشد به هم‌وابستگی تمامی اشکال زندگی اجتماعی در جوامع صنعتی دارد؟

- (۱) صنعت‌گرایی پیچیده (۲) تقسیم کار وابسته (۳) نظام‌یافتگی (۴) صنعتی‌شدن کامل

کله ۷- مفاهیم «جامعه تکنولوژیکال» و «جامعه نوین صنعتی»، به ترتیب، متعلق به کدام صاحب‌نظران می‌باشند؟

- (۱) ژاک الوال - جان گالبرایت (۲) ژاک الوال - اریک اولین رایت (۳) جان کنت گالبرایت - ژاک الوال (۴) اریک اولین رایت - جان کنت گالبرایت

کله ۸- به اعتقاد کدام صاحب‌نظر، توسعه صنعتی در نهایت منجر به ایجاد یک نظام توتالیتر بدون رقابت آزاد و بدون گروه روشنفکران خواهد شد که در آن صرفاً به فرآیند تولید توجه می‌شود؟

- (۱) ریمون (۲) سی رایت میلز (۳) گلد تورپ (۴) روستو

کله ۹- مفاهیم جامعه تکنوکراتیک، جامعه انبوه، و take off (از جا کندگی)، به ترتیب، متعلق به کدام صاحب‌نظران می‌باشند؟

- (۱) میلز - وبلن - روستو (۲) وبلن - لویون - آرون (۳) الوال - میلز - روستو (۴) وبلن - میلز - روستو

کله ۱۰- کدام یک از گزینه‌های زیر مطابق با دیدگاه تافلر نیست؟

- (۱) در آموزش و پرورش نظام صنعتی، علاوه بر برنامه درسی آشکار، برنامه درسی پنهان نیز وجود دارد که هدف از آن تربیت نیروی کار و ایجاد ویژگی‌هایی در افراد است که مطابق با نظام تولید کارخانه‌ای باشد.
 (۲) تمدن صنعتی، اقتصاد آمیخته و یگانه کشاورزی را به اقتصاد "دوپاره" تبدیل نمود.
 (۳) واسطه‌گری، فساد است که در ذات تفکیک تولید از مصرف نهفته است.
 (۴) توسعه نظام صنعتی، نهایتاً بنیان یک نظام توتالیتر را بنا خواهد نهاد.

فصل دهم

«جامعه‌شناسی کار و شغل»

تست‌های تألیفی فصل دهم

کجه مثال ۱: این تعریف از کار، متعلق به کدام صاحب‌نظر است؟

«کار، مجموعه تغییراتی است که انسان با استفاده از ابزار و فنون در طبیعت به وجود می‌آورد و در طی این فرآیند، طبیعت هم متقابلاً بر انسان تأثیر می‌گذارد.»

(۱) مارکس (۲) بیکن (۳) شیلر (۴) فروید

✓ پاسخ: گزینه «۱» از نظر مارکس کار، مجموعه تغییراتی است که انسان با استفاده از ابزار و فنون در طبیعت به وجود می‌آورد و در طی این فرآیند، طبیعت هم متقابلاً بر انسان تأثیر می‌گذارد.

کجه مثال ۲: وجه اشتراک و وجه افتراق «کار» از «غیرکار»، به ترتیب، چیست؟

(۱) مفید بودن - دستمزد (۲) دستمزد - تقید (۳) تعهد و التزام - دستمزد (۴) دستمزد - تعهد و التزام

✓ پاسخ: گزینه «۳» وجه اشتراک «کار» از «غیرکار»، تعهد و التزام و وجه افتراق «کار» از «غیرکار»، دستمزد است.

کجه مثال ۳: کدام‌یک از موارد زیر جزء ویژگی‌های کار در دوره قبل از انقلاب صنعتی نیست؟

(۱) نیاز به مهارت داشتن (۲) بدون زمان بودن
(۳) رابطه مستقیم با نیاز (۴) صورت گرفتن آن با هدف رفع محرومیت مطلق

✓ پاسخ: گزینه «۱» در دوره قبل از انقلاب صنعتی، در کار نیاز به مهارت نبود.

کجه مثال ۴: کار چه زمانی، «ازخودبیگانه‌کننده» است؟

(۱) با فرد ناسازگار بوده و مبتنی بر انتخاب درست و آزاد و همراه با آزادی نباشد.
(۲) به عنوان یک امر خارجی در مقابل فرد قرار بگیرد و موجب استثمار او شود.
(۳) مورد رضایت و علاقه فرد نبوده و موجب سلب شخصیت و عدم بروز استعدادهاى او شود.
(۴) همه موارد

✓ پاسخ: گزینه «۴» کار، زمانی «ازخودبیگانه‌کننده» است که با فرد ناسازگار بوده و مبتنی بر انتخاب درست و آزاد، و همراه با آزادی نباشد، به عنوان یک امر خارجی در مقابل فرد قرار بگیرد و موجب استثمار او شود و مورد رضایت و علاقه فرد نبوده و موجب سلب شخصیت و عدم بروز استعدادهاى او شود.

کجه مثال ۵: در بعد اجتماعی کار، تمرکز بحث بر است.

(۱) رضایت شغلی (۲) گروه‌های رسمی (۳) گروه‌های غیررسمی (۴) احساسات و عواطف انسانی

✓ پاسخ: گزینه «۳» در بعد اجتماعی کار، تمرکز بحث بر گروه‌های غیررسمی است.

کجه مثال ۶: کدام گزینه درباره نظریه مدیریت علمی تیلور صحیح نیست؟

(۱) نظریه مدیریت علمی، مطالعه توانایی‌های فیزیکی کارگر را با رویکردی اقتصادی ترکیب می‌کند.
(۲) این نظریه، نیروی محرک انسان را ترس از گرسنگی و جستجوی سود می‌داند.
(۳) در این نظریه، توأمان به نیازهای مادی و عاطفی کارگر توجه می‌شود.
(۴) ویژگی اصلی این نظریه مهارت‌زدایی از کارگر و انسانیت‌زدایی در سازمان‌ها و محیط کار است.

✓ پاسخ: گزینه «۳» در این نظریه، توأمان به نیازهای مادی و عاطفی کارگر توجه نمی‌شود.

کج مثال ۷: از نظر مارکس، در جامعه سرمایه‌داری، کارگران به ترتیب از چه اموری بیگانه می‌شوند؟

- (۱) از محصول - از فرآیند تولید - از جامعه - از خود
(۲) از خود - از محصول - از فرآیند تولید - از جامعه
(۳) از جامعه - از خود - از محصول - از فرآیند تولید
(۴) از فرآیند تولید - از محصول - از خود - از جامعه

پاسخ: گزینه «۱» از نظر مارکس، کارگران در جامعه سرمایه‌داری، به ترتیب از محصول، فرآیند تولید، جامعه و نهایتاً از خود بیگانه می‌شوند.

کج مثال ۸: کدام یک از موارد زیر، جزء ابعاد چهارگانه از خودبیگانگی از نظر بلونر نیست؟

- (۱) بی‌معنایی (۲) خستگی (۳) انزوا (۴) بیزاری از خود

پاسخ: گزینه «۲» از نظر بلونر، از خودبیگانگی چهار جنبه دارد: ۱- ناتوانی ۲- بی‌معنایی ۳- انزوا ۴- بیزاری از خود.

کج مثال ۹: از نظر آبراهام مازلو، در سازمان‌های تولیدی امروزی، کدام یک از انواع نیازهای کارگر برطرف نمی‌شود؟

- (۱) احساس تعلق خاطر (۲) نیاز به ارزش و منزلت (۳) نیاز به خودشکوفایی (۴) نیازهای جسمانی

پاسخ: گزینه «۳» از نظر آبراهام مازلو، در سازمان‌های تولیدی امروزی، سطح سوم نیازهای کارگر (نیاز به خودشکوفایی) برطرف نمی‌شود.

کج مثال ۱۰: از نظر هرزبرگ، سطح دوم نیازهای مورد اشاره مازلو، از چه طریقی برطرف می‌شود؟

- (۱) از طریق سازمان (۲) از طریق گروه‌های غیررسمی و به وسیله روابط انسانی
(۳) از طریق عوامل محیطی (۴) این نیازها در سازمان‌های امروزی برطرف نمی‌شود.

پاسخ: گزینه «۲» از نظر هرزبرگ، سطح دوم نیازهای مورد اشاره مازلو، از طریق گروه‌های غیررسمی و به وسیله روابط انسانی برطرف می‌شود.

کج مثال ۱۱: کدام یک از گزینه‌های زیر صحیح نیست؟

- (۱) در جوامع غیرصنعتی (سنتی) «مزدوری» یک پدیده عام و همگانی بود. (۲) نظام کارگری از ویژگی‌های جامعه «صنعتی جدید» است.
(۳) دانشجویان، جزء جمعیت فعال غیرشاغل محسوب می‌شوند. (۴) رضایت کارگران یقه آبی از کار، بیرونی و مبتنی بر درآمد است.

پاسخ: گزینه «۱» در جوامع غیرصنعتی (سنتی) «مزدوری» یک پدیده عام و همگانی نبود.

کج مثال ۱۲: منظور از مشاغل خاکستری‌رنگ چیست؟

- (۱) کارهای غیرتولیدی (۲) کار کارمندان یقه سفید
(۳) کار کارمندان و کارگران غیر ماهر (۴) هر سه مورد

پاسخ: گزینه «۳» منظور از مشاغل خاکستری‌رنگ، کار کارمندان و کارگران غیر ماهر است.

کج مثال ۱۳: کدام دسته را می‌توان جزء جمعیت فعال محسوب کرد؟

- (۱) کارگران (۲) دانش‌آموزان (۳) سربازان وظیفه (۴) همه موارد

پاسخ: گزینه «۴» هر سه دسته فوق را می‌توان جزء جمعیت فعال محسوب کرد.

آزمون فصل دهم

کله ۱- به عقیده کدام صاحب‌نظر، کار، انسان را از سرشت حیوانی به سرشت اجتماعی و در نهایت، داشتن شخصیت می‌رساند و او را به یک انسان اجتماعی تبدیل می‌کند؟

(۱) مارکس (۲) فروید (۳) بیکن (۴) شیلر

کله ۲- کدام یک از موارد زیر جزء ویژگی‌های اساسی کار نیست؟

(۱) مفید بودن (۲) تعهد و التزام (۳) علاقه (۴) تقید

کله ۳- هدف کار، بعد از انقلاب صنعتی، تأمین ... است.

(۱) نیازهای اساسی (۲) اهداف اولیه مادی (۳) مصرف‌گرایی (۴) همه موارد

کله ۴- در کدام یک از ابعاد کار، نحوه قرار گرفتن ماشین‌آلات و کلاً ابزار و وسایل انجام کار در داخل کارخانه، مورد توجه قرار می‌گیرد؟

(۱) پست کار (بعد فنی) (۲) بعد فیزیولوژیک (۳) گروه‌های غیررسمی (۴) بعد اجتماعی

کله ۵- تیلور به منظور افزایش تولید در کارخانه، چه راهی پیشنهاد می‌کند؟

(۱) استفاده از روش‌های علمی (۲) افزایش دستمزد

(۳) ارضای حس نیاز به خلاقیت کارگران (۴) موارد ۱ و ۲

کله ۶- کدام صاحب‌نظر معتقد بود حرکت تاریخ یک جامعه بر اساس «کار» شکل می‌گیرد؟

(۱) کنت (۲) تیلور (۳) مارکس (۴) فروید

کله ۷- به عقیده بلونر، در کدام یک از انواع تکنولوژی، از خودبیگانگی در بالاترین سطح خود قرار دارد؟

(۱) تکنولوژی افزارمند (۲) تکنولوژی زنجیره‌ای (۳) تکنولوژی فرآیند پیوسته (۴) تکنولوژی ساده

کله ۸- نظریه‌های روانشناسی و روانشناسی اجتماعی در حوزه کار و شغل، به بررسی چه مسئله‌ای می‌پردازند؟

(۱) گروه‌های رسمی (۲) نیاز به ارزش و منزلت

(۳) رضایت شغلی (۴) خصوصیات روان - زیستی کارگران

کله ۹- کار سیاه، برآمده از چیست؟

(۱) مصرف‌گرایی تظاهری (۲) فشار احتیاجات متغیر (۳) فشار احتیاجات اولیه (۴) موارد الف و ب

کله ۱۰- منظور از «بخش غیرمتشکل فعالیت» در سازمان تولیدی، چیست؟

(۱) کارکنانی که به طور ناصحیح به کار می‌پردازند. (۲) کارکنان مستقل و منفرد

(۳) کارکنان یقه‌سفید (۴) کارگران غیر ماهر

فصل یازدهم

«حوزه جامعه‌شناسی سازمان‌ها»

تست‌های تألیفی فصل یازدهم

کله مثال ۱: موضوع مطالعاتی جامعه‌شناسی سازمان‌ها چیست؟

(۱) روابط بیرونی تأثیرگذار بر درون سازمان

(۲) کنش اجتماعی در سطح گروه‌های غیررسمی درون سازمان

(۳) کنش اجتماعی در قالب قوانین و مقررات رسمی سازمان

(۴) هر سه مورد فوق، موضوع مطالعاتی جامعه‌شناسی سازمان‌ها هستند.

✓ پاسخ: گزینه «۴» مهم‌ترین موضوع‌های مورد مطالعه جامعه‌شناسی سازمان‌ها عبارتند از: روابط بیرونی تأثیرگذار بر درون سازمان، کنش اجتماعی در سطح گروه‌های غیررسمی درون سازمان، کنش اجتماعی در قالب قوانین و مقررات رسمی سازمان.

کله مثال ۲: نظریه وبر در مورد بوروکراسی و نظریه التون مایو، به ترتیب، در کدام سطح از سطوح مطالعه سازمان قرار می‌گیرند؟

(۱) فردی - گروه‌های کوچک کار

(۲) گروه‌های کوچک کار - سازمان رسمی

(۳) سازمان رسمی - گروه‌های کوچک کار

(۴) سازمان رسمی - سازمان رسمی

✓ پاسخ: گزینه «۳» نظریه وبر در مورد بوروکراسی و نظریه التون مایو، به ترتیب، در سطح سازمان رسمی و گروه‌های کوچک کار قرار می‌گیرند.

کله مثال ۳: کدام‌یک از موارد زیر، جزء ویژگی‌های سازمان صنفی نیست؟

(۱) دریافت دستمزد به صورت نقدی

(۲) عضویت کارگر و کارفرما در صنف

(۳) وجود سلسله‌مراتب سازمانی

(۴) فقدان تقسیم کار گسترده

✓ پاسخ: گزینه «۱» در دوره سازمان صنفی، دستمزد هم بصورت نقدی و هم بصورت غیرنقدی بود.

کله مثال ۴: برای اولین بار، در کدام شرکت‌ها، مالکیت از مدیریت جدا می‌شود؟

(۱) شرکت‌های صنفی

(۲) شرکت‌های خانوادگی

(۳) شرکت‌های بزرگ

(۴) شرکت‌های فراملیتی

✓ پاسخ: گزینه «۳» برای اولین بار، در شرکت‌های بزرگ، مالکیت از مدیریت جدا می‌شود.

کله مثال ۵: در کدام دوره، فرآیند تحول از زندگی روستایی به زندگی شهری تحقق می‌یابد؟

(۱) دوره نظام فئودالی

(۲) دوره نظام سرمایه‌داری تجاری

(۳) دوره نظام تولید کارخانه‌ای

(۴) دوره فراصنعتی

✓ پاسخ: گزینه «۳» در دوره نظام تولید کارخانه‌ای، فرآیند تحول از زندگی روستایی به زندگی شهری تحقق می‌یابد.

کله مثال ۶: این سازمان‌ها در طبقه‌بندی اتزیونی به ترتیب، چه نوع سازمانی محسوب می‌شوند؟

سازمان‌های نظامی زمان صلح - بیمارستان‌های عمومی و روانی - سازمان‌های حرفه‌ای - مؤسسات بیماراران روانی

(۲) هنجاری - مادی - مادی - هنجاری

(۱) اجباری - مادی - هنجاری - اجباری

(۴) مادی - هنجاری - هنجاری - اجباری

(۳) اجباری - هنجاری - هنجاری - اجباری

✓ پاسخ: گزینه «۴» سازمان‌های نظامی زمان صلح: مادی - بیمارستان‌های عمومی و روانی: هنجاری / سازمان‌های حرفه‌ای: هنجاری - مؤسسات بیماراران روانی: اجباری

کدام مثال ۷: معیار سنخ‌بندی بلا و اسکات از سازمان‌ها، کدام متغیر است؟

- (۱) نوع روابط (۲) نوع مالکیت (۳) ذی‌نفعان اصلی (۴) هنجارها

پاسخ: گزینه «۳» معیار سنخ‌بندی بلا و اسکات از سازمان‌ها، ذی‌نفعان اصلی است.

کدام مثال ۸: کدام‌یک از موارد زیر، جزء ویژگی‌های سازمان غیررسمی نمی‌باشد؟

- (۱) وجود قوانین مکتوب (۲) اکتسابی بودن قدرت
(۳) قرار داشتن در سطح کوچک (۴) شکل‌گیری روابط با توجه به تمایل یا عدم تمایل

پاسخ: گزینه «۱» وجود قوانین مکتوب جزء ویژگی‌های سازمان رسمی است.

کدام مثال ۹: کدام‌یک از انواع گروه‌های زیر، وسیله‌ای برای کاهش برخی تنش‌های مرتبط با وضعیت کار فراهم می‌کنند؟

- (۱) گروه‌های اتفاقی (۲) گروه‌های افقی (۳) گروه‌های عمودی همزیست (۴) گروه‌های عمودی انگلی

پاسخ: گزینه «۲» گروه‌های افقی، وسیله‌ای برای کاهش برخی تنش‌های مرتبط با وضعیت کار را فراهم می‌کنند.

کدام مثال ۱۰: کدام‌یک از گزینه‌های زیر (به ترتیب) مطابق با نظر کنت در مورد نوع واحد سازمانی و ویژگی عمده آن در مراحل متافیزیکی و اثباتی است؟

- (۱) خانواده (غلبه) - نظام جهانی (صنعت) (۲) دولت (دفاع) - نظام جهانی (صنعت)
(۳) خانواده (دفاع) - نظام جهانی (غلبه) (۴) دولت (غلبه) - نظام جهانی (صنعت)

پاسخ: گزینه «۲» مطابق با نظر کنت، نوع واحد سازمانی در مرحله متافیزیکی، دولت و ویژگی عمده آن، دفاع بوده است. حال آنکه نوع واحد سازمانی در مرحله اثباتی، نظام جهانی و ویژگی عمده آن، صنعت است.

کدام مثال ۱۱: کدام گزینه در باب نظریات اسپنسر صحیح نیست؟

- (۱) مرکز توجه اسپنسر در بحث از جامعه صنعتی، تمایز و ادغام است.
(۲) ملاک تقسیم جوامع به دو نوع جنگجو و صنعتی، نوع روابط متقابل با همسایگان و نوع تنظیم داخلی است.
(۳) اسپنسر معتقد به لیبرالیسم اقتصادی و آزادی‌های فردی است.
(۴) از نظر او هرچه ارگانیک اجتماعی همگون‌تر و اعضای آن مشابه باشند، همبستگی نیز بالا خواهد بود.

پاسخ: گزینه «۴» از نظر او هرچه ارگانیک اجتماعی همگون‌تر و اعضای آن مشابه باشند، همبستگی نیز پایین خواهد بود.

کدام مثال ۱۲: کدام گزینه در باب نظریات مارکس در خصوص سازمان صحیح نیست؟

- (۱) بحث مارکس در مورد سازمان‌ها، در واقع، مربوط به شرایط تاریخی ظهور سرمایه‌داری و همچنین زوال و نابودی آن است.
(۲) مفهوم بنیادی برای مارکس، در بحث از شکل‌گیری سازمان‌های سرمایه‌داری، انباشت اولیه سرمایه‌داری است.
(۳) وی معتقد است که سازمان‌ها در جامعه سرمایه‌داری به خودی خود آسیب‌زا هستند.
(۴) از نظر مارکس، هر سازمانی به صورتی منفصل از ساختارها و سازمان‌ها در شیوه تولید قبلی و در نتیجه شرایط اتفاقی در هر دوره زمانی، شکل می‌گیرد.

پاسخ: گزینه «۴» از نظر مارکس، ساختار اقتصادی جامعه سرمایه‌داری از ساختار اقتصادی جامعه فئودالی بیرون آمده و ساختار جامعه سوسیالیستی را در خود پرورش می‌دهد. پس هر سازمانی با توجه به ساختارها و سازمان‌ها و نیز روابط تولید در شیوه تولید قبلی، شکل می‌گیرد.

کدام یک از گزینه‌های زیر درباره نظریات دور کیم صحیح نیست؟

- (۱) مرکز توجه وی در بحث از سازمان‌ها «تقسیم کار اجتماعی» است.
- (۲) به اعتقاد او، پدیده‌های بازاری و تقسیم کار از ویژگی خودتنظیمی برخوردارند.
- (۳) دور کیم، برخلاف کنت، معتقد است نابرابری در جامعه صنعتی، ساختاری بوده، فلذا اجتناب‌ناپذیر و غیرقابل اصلاح است.
- (۴) از نظر او، ویژگی اصلی ساختارها و سازمان‌های امروزی، وجود آنومی در آنهاست.

پاسخ: گزینه «۲» دور کیم معتقد است تقسیم کار در جامعه، نیازمند تنظیم از جانب پدیده‌های غیربازاری است و می‌گوید: اجتماع اخلاقی و همبستگی باید بازار را تنظیم کند.

کدام یک از گزینه‌های زیر درباره نظریات ماکس وبر صحیح نیست؟

- (۱) مرکز توجه وبر در بحث از سازمان‌ها، پدیده مدیریت است.
- (۲) بحث وبر در سازمان‌ها، نهایتاً منجر به انسانیت‌زدایی می‌شود.
- (۳) وی بر اساس نوع اقتدار به سنج‌بندی سازمان‌ها می‌پردازد.
- (۴) وبر به روابط و گروه‌های غیررسمی در داخل سازمان‌های بوروکراتیک توجه نکرده و فقط به روابط رسمی پرداخته است.

پاسخ: گزینه «۱» مرکز توجه وبر در بحث از سازمان‌ها، پدیده عقلانیت است.

کدام گزینه درباره مکتب «مدیریت علمی» صحیح است؟

- (۱) این مکتب، انسان را یک موجود دست و پا بسته و بی‌اختیار و فاقد عواطف و احساسات در نظر می‌گیرد.
- (۲) این مکتب، توجهی به روابط افراد با یکدیگر در محیط کار ندارد.
- (۳) در این مکتب، اعتقاد بر این است که برای ایجاد انگیزه در کارگران و افزایش تولید، فقط محرک‌های اقتصادی کاربرد دارند.
- (۴) هر سه گزینه فوق صحیح هستند.

پاسخ: گزینه «۴» مکتب «مدیریت علمی» انسان را به عنوان یک موجود دست و پا بسته و بی‌اختیار و فاقد عواطف و احساسات در نظر می‌گیرد و توجهی به روابط افراد با یکدیگر در محیط کار ندارد. اعتقاد بر این است که برای ایجاد انگیزه در کارگران و افزایش تولید، فقط محرک‌های اقتصادی کاربرد دارند.

چه کسی، برای اولین بار، مدیریت را به عنوان یک علم مطرح ساخته و به سطح بالای علمی در سازمان توجه می‌کند؟

- (۱) فردریک تیلور
- (۲) هنری فایول
- (۳) جیمز مونی
- (۴) لوتر گیولیک

پاسخ: گزینه «۲» برای اولین بار، هنری فایول مدیریت را به عنوان یک علم مطرح ساخت و به سطح بالای علمی در سازمان توجه کرد.

جیمز مونی و آلن رابلی، مهم‌ترین اصل در سازمان‌ها را چه می‌دانند؟

- (۱) اصل هماهنگی
- (۲) اصل تقسیم وظایف
- (۳) اصل صف و ستاد
- (۴) اصل سلسله‌مراتب

پاسخ: گزینه «۱» جیمز مونی و آلن رابلی، مهم‌ترین اصل در سازمان‌ها را اصل هماهنگی می‌دانند.

کدام گزینه درباره دیدگاه لوتر گیولیک و لیندال ارویک صحیح نیست؟

- (۱) هدف اساسی این دو نفر عقلانی کردن کار از طریق تمرکز وظایف مشابه در یک واحد است.
- (۲) این دو، با اداره فردی سازمان مخالف بوده و بر شیوه‌های شورایی اداره سازمان تأکید می‌کنند.
- (۳) آن‌ها معتقدند هیچ سرپرستی نمی‌تواند بیش از ۵ الی ۶ نفر را کنترل کند.
- (۴) این دو، بر ضرورت تفویض مسئولیت به سرپرستان پایین‌تر برای کنترل بیشتر و بهتر تأکید می‌کنند.

پاسخ: گزینه «۲» این دو، با شیوه‌های شورایی اداره سازمان مخالف‌اند و بر اداره فردی سازمان تأکید می‌کنند.

کجه مثال ۱۹: این نظریات به ترتیب متعلق به کدام صاحب‌نظران هستند؟

«علم مدیریت» - «مدیریت علمی» - «انقلاب مدیریتی» - «روابط انسانی»

(۱) تیلور - فایول - برنهایم - مایو (۲) مایو - تیلور - فایول - برنهایم (۳) فایول - تیلور - برنهایم - مایو (۴) برنهایم - تیلور - فایول - مایو

پاسخ: گزینه «۳» «علم مدیریت»: فایول، «مدیریت علمی»: تیلور، «انقلاب مدیریتی»: برنهایم، «روابط انسانی»: مایو

کجه مثال ۲۰: کدام گزینه در مقایسه دو مکتب «مدیریت علمی» و «روابط انسانی» صحیح است؟

- (۱) در هر دو مکتب، اعتقاد بر این است که بالا بردن میزان کارایی کارگران و افزایش تولید، نیاز به محرک‌های اجتماعی دارد.
 - (۲) در هر دو مکتب، اعتقاد بر این است که برای ایجاد انگیزه در کارگران و افزایش تولید، فقط محرک‌های اقتصادی کاربرد دارند.
 - (۳) در هر دو مکتب، کارگر به عنوان یک عنصر منفعل و ابزاری انگاشته می‌شود.
 - (۴) در هر دو مکتب، کار به عنوان یک امر از خودبیگانه‌کننده محسوب می‌شود.
- پاسخ: گزینه «۳» در هر دو مکتب «مدیریت علمی» و «روابط انسانی»، کارگر به عنوان یک عنصر منفعل و ابزاری انگاشته می‌شود.

کجه مثال ۲۱: اثربخشی یک سازمان را با توجه به می‌سنجند.

- (۱) میزان تحقق اهداف آن
 - (۲) مقدار منابعی که برای تولید یک واحد نیاز است.
 - (۳) تأمین رضایت مشتریان
 - (۴) گزینه‌های ۱ و ۲
- پاسخ: گزینه «۱» اثربخشی یک سازمان را با توجه به میزان تحقق اهداف آن می‌سنجند.

کجه مثال ۲۲: از نظر روبرت میشلز، معمول‌ترین وسیله‌ای که در پدیده‌ی جابه‌جایی اهداف در سازمان، جابه‌جا می‌شود کدام است؟

- (۱) اعضای سازمان
 - (۲) خود سازمان
 - (۳) قوانین سازمان
 - (۴) رهبران سازمان
- پاسخ: گزینه «۲» از نظر روبرت میشلز، معمول‌ترین وسیله‌ای که در پدیده‌ی جابه‌جایی اهداف در سازمان، جابه‌جا می‌شود خود سازمان است.

کجه مثال ۲۳: در مقایسه میان رویکرد تصمیم (سایمون) و رویکرد هدف، کدام گزینه صحیح نیست؟

- (۱) هر دو رویکرد، مفهوم دستیابی به هدف‌ها را دربرمی‌گیرند.
 - (۲) رویکرد تصمیم، تصمیمات درباره وسایل حل مسائل را بسیار مهم‌تر می‌داند تا حل مسئله را که برای رویکرد هدف اهمیت اساسی دارد.
 - (۳) رویکرد تصمیم، ساختار سازمانی را ایستا فرض می‌کند، حال آنکه رویکرد هدف آن را پویا در نظر می‌گیرد.
 - (۴) رویکرد تصمیم، عوامل خارجی را به عنوان عوامل مهمی که بر تصمیمات اعضای سازمان تأثیر می‌گذارند، نادیده می‌گیرد.
- پاسخ: گزینه «۳» هر دو رویکرد تصمیم و هدف، ساختار سازمانی را ایستا فرض می‌کنند.

کجه مثال ۲۴: رویکرد «سیستم طبیعی» توسط چه کسی مطرح شده است؟

- (۱) هربرت سایمون
 - (۲) آلوین گولدنر
 - (۳) جیمز برنهایم
 - (۴) پارسونز
- پاسخ: گزینه «۲» رویکرد «سیستم طبیعی» توسط آلوین گولدنر مطرح شده است.

کجه مثال ۲۵: کدام گزینه در مورد دیدگاه پارسونز درباره سازمان صحیح نیست؟

- (۱) پارسونز سازمان را به عنوان یک سیستم بسته در نظر می‌گیرد.
 - (۲) پارسونز سازمان را بر اساس "نظریه کارکردی" مورد تحلیل قرار می‌دهد.
 - (۳) در این تحلیل سیستمی، مسئله‌ای که مورد توجه قرار می‌گیرد، چگونگی کنش خرده‌نظام‌ها با نظام بزرگتر است.
 - (۴) از نظر وی، تبدیل هدف‌های مبهم به هدف‌های آشکار، در سطح فنی سازمان صورت می‌گیرد.
- پاسخ: گزینه «۱» پارسونز سازمان را به عنوان یک سیستم باز در نظر می‌گیرد.

✓ مثال ۲۶: در کدام نوع قدرت سازمانی، مبنای قدرت بر اساس رابطه دوستی و علاقه مادون به مافوق است؟

- (۱) قدرت ارجاعی (۲) قدرت پاداش (۳) قدرت مشروع (۴) قدرت متخصصان
- ✓ پاسخ: گزینه «۱» در قدرت ارجاعی، مبنای قدرت بر اساس رابطه دوستی و علاقه مادون به مافوق است.

✓ مثال ۲۷: کدام‌یک از افراد زیر، هر دو قدرت ناشی از مقام سازمانی و قدرت شخصی را دارد؟

- (۱) مقام رسمی (۲) مقام غیررسمی (۳) رهبر رسمی (۴) رهبر غیررسمی
- ✓ پاسخ: گزینه «۳» رهبر رسمی هر دو قدرت ناشی از مقام سازمانی و قدرت شخصی را دارد.

✓ مثال ۲۸: کدام‌یک از عوامل محیطی، تأثیر بیشتری بر سازمان دارد؟

- (۱) شرایط سیاسی (۲) شرایط فرهنگی (۳) شرایط جمعیتی (۴) شرایط تکنولوژیکی
- ✓ پاسخ: گزینه «۴» از میان عوامل محیطی، شرایط تکنولوژیکی تأثیر بیشتری بر سازمان دارد.

آزمون فصل یازدهم

کله ۱- کدام یک از موارد زیر، مورد مطالعه جامعه‌شناسی سازمان‌ها در سطح گروه‌های کوچک محیط کار نیست؟

- (۱) میزان به هم پیوستگی گروه‌های کوچک در محیط کار
 (۲) ترکیبات گروه‌های کاری بر حسب ویژگی‌های افراد آن
 (۳) رضایت شغلی افراد
 (۴) رهبری در گروه‌های کاری

کله ۲- سلطه بازار و وجود مکانیزم قیمت، ویژگی‌های کدام نظام است؟

- (۱) نظام صنفی
 (۲) نظام سرمایه‌داری تجاری
 (۳) نظام تولید کارخانه‌ای
 (۴) نظام سرمایه‌داری صنعتی

کله ۳- معیار اصلی در سنخ‌بندی اتریونی از سازمان‌ها کدام متغیر است؟

- (۱) قبول دستورات
 (۲) نوع روابط
 (۳) سلسله‌مراتب
 (۴) هنجارهای سازمانی

کله ۴- در نوع‌شناسی بلا و اسکات، ذی‌نفع اصلی در سازمان‌های دارای نفع مشترک چه کسانی هستند؟

- (۱) اعضای سازمان
 (۲) صاحبان سازمان
 (۳) مشتریان
 (۴) عامه مردم

کله ۵- کدام یک از انواع گروه‌های غیررسمی فاقد انسجام است؟

- (۱) گروه‌های اتفاقی
 (۲) گروه‌های افقی تهاجمی
 (۳) گروه‌های افقی تدافعی
 (۴) گروه‌های عمودی همزیست

کله ۶- کدام صاحب‌نظر معتقد است هیچ‌گونه تضاد منافع بین سرمایه‌دار و کارگر وجود ندارد و اگر هم باشد، فقط یک تضاد فرعی و ناشی از سازمان نامتناسب جامعه صنعتی است؟

- (۱) کنت
 (۲) اسپنسر
 (۳) دورکیم
 (۴) وبر

کله ۷- اصطلاح «محدودسازی مصنوعی بازده» توسط کدام صاحب‌نظر مطرح شده است؟

- (۱) اتریونی
 (۲) مایو
 (۳) وارنر
 (۴) گیولیک

کله ۸- این نظریات به ترتیب مربوط به کدام صاحب‌نظران هستند:

- قانون آهنین الیگارشسی - جابه‌جایی اهداف در سازمان‌های دولتی - جابه‌جایی اهداف در سازمان‌های بوروکراتیک
 (۱) میشلز - مرتن - سلزنیک
 (۲) میشلز - سلزنیک - مرتن
 (۳) مرتن - میشلز - سلزنیک
 (۴) سلزنیک - میشلز - مرتن

کله ۹- کدام یک از گزینه‌های زیر، مطابق مفروضات رویکرد سازمان به عنوان سیستم باز نیست؟

- (۱) سازمان‌ها به صورت سیستمی و از اجزای متقابلاً وابسته به یکدیگر تشکیل یافته‌اند، به گونه‌ای که هر جزء به بقای کل سیستم کمک می‌کند.
 (۲) سازمان‌ها برای بقای خود، باید نیازهای معینی را برآورده سازند، احتمالاً مهم‌ترین این نیازها، نیاز به دستیابی به هدف‌های سازمان است.
 (۳) سازمان‌ها نظام‌های هدفمند هستند که رفتار و عمل می‌کنند.
 (۴) کنش‌های سازمانی، هنگام تعویض اعضای سازمان، تغییر می‌یابد.

کله ۱۰- کدام یک از شیوه‌های زیر، در کنترل اعضای سازمان مؤثرتر است؟

- (۱) اجتماعی کردن
 (۲) گزینش
 (۳) پاداش دادن
 (۴) تهدید کردن

فصل دوازدهم

«جامعه‌شناسی شهری»

تست‌های تألیفی فصل دوازدهم

کج مثال ۱: کدام مورد، جزء ویژگی‌های شهر نیست؟

- (۱) یک پیکره سیاسی است.
 (۲) فاقد ویژگی‌های خودکفایی است.
 (۳) دارای اقتصاد لیبرالیستی است.
 (۴) افراد آن از نظر اجتماعی ناهمگونند.

پاسخ: گزینه «۲» شهر دارای ویژگی‌های خودکفایی است.

کج مثال ۲: رابرت لویز، را به عنوان مهم‌ترین عامل متمایزکننده شهر و روستا می‌داند.

- (۱) شغل (۲) اندازه اجتماع (۳) قشریندی اجتماعی (۴) عدم تجانس

پاسخ: گزینه «۱» رابرت لویز، شغل را به عنوان مهم‌ترین عامل متمایزکننده شهر و روستا می‌داند.

کج مثال ۳: کدام شهرها بیشترین تأثیر را بر روند شهرنشینی و الگوهای شهری در سراسر جهان داشته‌اند؟

- (۱) کلان‌شهرها (۲) شهرهای دو چهره (۳) شهرهای مستعمراتی (۴) شهرهای سوسیالیستی

پاسخ: گزینه «۳» شهرهای مستعمراتی بیشترین تأثیر را بر روند شهرنشینی و الگوهای شهری در سراسر جهان داشته‌اند.

کج مثال ۴: کدام گزینه درباره مفهوم شهرگرایی صحیح نیست؟

- (۱) یک مفهوم ایستاست.
 (۲) محصول نهایی شهرنشینی است.
 (۳) مفهوم وسیعی است که معمولاً وجوه سیاسی، اقتصادی و اجتماعی زندگی شهری را دربرمی‌گیرد.
 (۴) به عنوان مجموعه‌ای از شرایط و فعالیت‌ها مورد ملاحظه قرار می‌گیرد.

پاسخ: گزینه «۴» شهرنشینی مفهومی پویاست و به عنوان مجموعه‌ای از شرایط و فعالیت‌ها مورد ملاحظه قرار می‌گیرد.

کج مثال ۵: شهرهای صنعتی و شهرهای فراصنعتی، به ترتیب، در نتیجه تغییر و تحولات در چه عناصری شکل گرفته‌اند؟

- (۱) حوزه علم - حوزه ارتباطات (۲) حوزه تکنولوژی - حوزه علم (۳) نیازهای انسان - حوزه تکنولوژی (۴) حوزه علم - نیازهای انسان

پاسخ: گزینه «۴» شهرهای صنعتی و شهرهای فراصنعتی، به ترتیب، در نتیجه تغییر و تحولات حوزه علم و نیازهای انسان شکل گرفته‌اند.

کج مثال ۶: ایده‌های «باغ-شهرها»، «شهر باغی» و «شهر وسیع»، به ترتیب، متعلق به کدام صاحب‌نظران زیر هستند؟

- (۱) ابنز هاوارد - لوکوربوزیه - فرانک رایت (۲) لوکوربوزیه - ابنز هاوارد - فرانک رایت
 (۳) فرانک رایت - لوکوربوزیه - ابنز هاوارد (۴) فرانک رایت - ابنز هاوارد - لوکوربوزیه

پاسخ: گزینه «۲» ایده‌های «باغ-شهرها»، «شهر باغی» و «شهر وسیع»، به ترتیب، متعلق به لوکوربوزیه، ابنز هاوارد، و فرانک رایت هستند.

کج مثال ۷: از نظر کریستالر، اساسی‌ترین عامل توزیع مکان‌های شهری چیست؟

- (۱) اصل بازاریابی (۲) حیطة کالا و آستانه
 (۳) اصل ارضای نیازهای اجتماعی - عاطفی (۴) هر سه مورد

پاسخ: گزینه «۱» از نظر کریستالر اصل بازاریابی، اساسی‌ترین عامل توزیع مکان‌های شهری است.

کدام صاحب‌نظر «نحوه مصرف زمین مسکونی» (حرکت قطاعی مسکونی) را به عنوان عامل تعیین‌کننده ویژگی‌های ساختار و رشد شهر معرفی می‌کند؟

- (۱) برگس (۲) شاو و مکی (۳) هومر هایت (۴) هریس و آلمن

پاسخ: گزینه «۳» هومر هایت «نحوه مصرف زمین مسکونی» (حرکت قطاعی مسکونی) را به عنوان عامل تعیین‌کننده ویژگی‌های ساختار و رشد شهر معرفی می‌کند.

کدام مثال ۹: به ایجاد تعادل میان ساخت فیزیکی و ساخت اجتماعی شهر توجه می‌کند.

- (۱) مورفولوژی اجتماعی شهر (۲) اکولوژی اجتماعی شهر (۳) اکولوژی فرهنگی شهر (۴) مورفولوژی فرهنگی شهر

پاسخ: گزینه «۲» اکولوژی اجتماعی شهر به ایجاد تعادل میان ساخت فیزیکی و ساخت اجتماعی شهر توجه می‌کند.

کدام مثال ۱۰: تبدیل شهرهای کشاورزی به شهرهای صنعتی نمونه کدام‌یک از پروسه‌های اکولوژیکی است؟

- (۱) هجوم (۲) توالی (۳) جدایی مکانی (۴) پروسه عادی

پاسخ: گزینه «۲» تبدیل شهرهای کشاورزی به شهرهای صنعتی نمونه پروسه توالی است.

کدام صاحب‌نظر، بوروکراسی را به عنوان اساسی‌ترین ویژگی شهر سرمایه‌داری معرفی می‌کند؟

- (۱) ماکس وبر (۲) امیل دورکیم (۳) هربرت اسپنسر (۴) جورج زیمل

پاسخ: گزینه «۱» ماکس وبر بوروکراسی را به عنوان اساسی‌ترین ویژگی شهر سرمایه‌داری معرفی می‌کند.

کدام مثال ۱۲: مکتب شیکاگو، در جامعه‌شناسی شهری، بیشتر از نظریات چه کسانی تأثیر پذیرفته‌است؟

- (۱) داروینیست‌های اجتماعی - کارل مارکس (۲) داروینیست‌های اجتماعی - جورج هربرت مید

- (۳) داروینیست‌های اجتماعی - فردیناند تونیس (۴) کارل مارکس - جورج هربرت مید

پاسخ: گزینه «۲» مکتب شیکاگو، در جامعه‌شناسی شهری، بیشتر از نظریات داروینیست‌های اجتماعی و جورج هربرت مید تأثیر پذیرفته‌است.

کدام گزینه مبین دیدگاه‌های رابرت ازرا پارک در جامعه‌شناسی شهری نیست؟

- (۱) شهر یک سازمان اخلاقی است.

- (۲) رشد شهر بر پایه پروسه توالی است.

- (۳) زندگی در شهر، کمتر احساساتی و بیشتر منطقی است.

- (۴) جامعه‌شناسی شهری باید شهر را به عنوان یک ارگانیسم اجتماعی در سطح کلان مورد بررسی قرار دهد.

پاسخ: گزینه «۴» از نظر رابرت ازرا پارک، جامعه‌شناسی شهری باید شهر را به عنوان یک ارگانیسم اجتماعی در سطح خرد بررسی کند.

کدام صاحب‌نظر «مبادله پاداش» را عامل شکل‌گیری و گسترش شهر می‌داند؟

- (۱) هاروی (۲) هومنز (۳) هنری مین (۴) اسکار لوئیس

پاسخ: گزینه «۲» هومنز «مبادله پاداش» را عامل شکل‌گیری و گسترش شهر می‌داند.

کجه مثال ۱۵: نظریه‌های «ارتباط موزاییکی» و «قدر مطلق تماس‌های عاطفی» در جامعه‌شناسی شهری، به ترتیب، متعلق به کدام صاحب‌نظران هستند؟

- (۱) لوئیس - وستلز (۲) لوئیس - دانکن و رایز (۳) دانکن و رایز - هربرت گنز (۴) هربرت گنز - ژاکوب

پاسخ: گزینه «۲» نظریه «ارتباط موزاییکی» متعلق به لوئیس و نظریه «قدر مطلق تماس‌های عاطفی» متعلق به دانکن و رایز است.

کجه مثال ۱۶: کدام صاحب‌نظر و در کدام تئوری، به ترکیب «نظریه اکولوژیک لوئی ورت» با «نظریه جریان‌های غیراکولوژیک هربرت گنز» می‌پردازد؟

- (۱) اسکار لوئیس: ارتباط موزاییکی (۲) دانکن و رایز: قدرمطلق تماس‌های عاطفی
(۳) کلود فیشر: نظریه خرده‌فرهنگ (۴) اسپایکمن: فلسفه اجتماعی شهر

پاسخ: گزینه «۳» کلود فیشر در نظریه خرده‌فرهنگ به ترکیب «نظریه اکولوژیک لوئی ورت» با «نظریه جریان‌های غیراکولوژیک هربرت گنز» می‌پردازد.

کجه مثال ۱۷: کدام صاحب‌نظر، شهر را جایگاه سلطه طبقه سرمایه‌دار بر طبقات دیگر، به خصوص طبقه کارگر، با استفاده از مالکیت ابزارهای اقتصادی می‌داند؟

- (۱) هیگن (۲) مانوئل کاستلز (۳) برژینسکی (۴) وستلز

پاسخ: گزینه «۲» مانوئل کاستلز شهر را جایگاه سلطه طبقه سرمایه‌دار بر طبقات دیگر، به خصوص طبقه کارگر، با استفاده از مالکیت ابزارهای اقتصادی می‌داند.

آزمون فصل دوازدهم

کله ۱- کدام یک از موارد زیر جزء کارکردهای جامعه‌شناسی شهری نیست؟

- (۱) تحلیل مسائل و مشکلات اجتماعی شهرها
- (۲) حل مسائل و مشکلات اجتماعی شهرها
- (۳) دستیابی به قانونمندی‌های زندگی شهری در ابعاد مختلف آن
- (۴) ارائه پیشنهادها و راه حل‌ها برای رفع مشکلات و فراهم کردن زندگی بهتر برای همه مردم

کله ۲- کدام یک از گزینه‌های زیر صحیح نیست؟

- (۱) ظهور و رشد شهرهای بزرگ، مستقل از روند به کارگیری ماشین و تکنولوژی جدید، تولید انبوه و بنگاه‌های سرمایه‌داری جدید صورت نگرفته‌است.
- (۲) شهرنشینی را می‌توان مترادف صنعتی شدن و سرمایه‌داری جدید دانست.
- (۳) بین شهرنشینی و درآمد رابطه مستقیم وجود دارد.
- (۴) برای تشخیص شهر، ملاک و معیار معین و ثابتی وجود ندارد.

کله ۳- کدام یک از موارد زیر، جزء ویژگی‌های شهر در دوران باستان نیست؟

- (۱) داد و ستد تجاری
- (۲) داشتن حصار و قلعه
- (۳) توسعه تک‌خطی داشتن
- (۴) از لحاظ سیاسی، دارای نظام تئوکراسی و پیرسالاری بودن

کله ۴- کدام عنصر، از نظر گریسون و پری، به عنوان عامل کنترل‌کننده توزیع مواضع مرکزی در شهر معرفی می‌شود؟

- (۱) حیطة کالا
- (۲) آستانه
- (۳) بازاریابی
- (۴) موارد ۱ و ۲

کله ۵- کدام صاحب‌نظر معتقد است رشد شهر براساس رشد هسته‌های تخصصی و مستقل از هم می‌باشد؟

- (۱) لوئیس ورث
- (۲) شاو و مکی
- (۳) هریس و المن
- (۴) هاروی

کله ۶- هرگاه در یک منطقه تغییر بسیار ریشه‌ای اتفاق افتد که طی آن ساکنان یک محله کاملاً به محل دیگری نقل مکان کنند یا شکل فعالیت اقتصادی،

سیمای جسمانی و کارکردهای یک منطقه کاملاً تغییر یابد، کدام پروسه اکولوژیک رخ داده‌است؟

- (۱) جدایی مکانی
- (۲) تراکم
- (۳) هجوم
- (۴) توالی

کله ۷- کدام صاحب‌نظر در ایده «تراژدی فرهنگ»، بحث از خودبیگانگی و استثمار انسان در شهر را مطرح می‌سازد؟

- (۱) کارل مارکس
- (۲) جورج زیمل
- (۳) ماکس وبر
- (۴) هربرت اسپنسر

کله ۸- از نظر کدام صاحب‌نظر، در جهان امروز، «صنعت»، تمایز میان شهر و روستا را مبهم می‌سازد؟

- (۱) رابرت ازرا پارک
- (۲) لوئی ورث
- (۳) هاروی
- (۴) جورج هومنز

کله ۹- کدام دسته از نظریه‌پردازان، دیدگاهی منفی نسبت به شهر داشته و آن را یک محیط آنومیک و نابسامان می‌دانند؟

- (۱) اکولوژیست‌ها
- (۲) غیراکولوژیست‌ها
- (۳) نظریه‌پردازان تلفیقی
- (۴) نظریه‌پردازان جدید

کله ۱۰- کدام صاحب‌نظر، دخالت دولت را بهترین راه حل مسائل و مشکلات شهری دانسته‌است؟

- (۱) مانوئل کاستلز
- (۲) برژینسکی
- (۳) کاترین په
- (۴) برایان رابرتز

فصل سیزدهم

«جامعه‌شناسی روستایی»

تست‌های تألیفی فصل سیزدهم

کله مثال ۱: از نظر مندراس، در کدام یک از انواع جوامع روستایی، مشاغل کاملاً تخصصی شده‌اند؟

- (۱) جامعه سنتی (۲) جامعه کشاورزی (۳) جامعه روستایی یا دهقانی (۴) هیچ کدام
- پاسخ: گزینه «۲»

کله مثال ۲: کدام دسته به عنوان عمده‌ترین عامل تغییر اجتماعی در روستا مطرح شده‌اند؟

- (۱) کشاورزان نوگرا (۲) جوانان تحصیل کرده (۳) کارمندان و مأموران دولتی (۴) مهاجران فصلی
- پاسخ: گزینه «۳»
- کارمندان و مأموران دولتی که به طور دائم یا فصلی در ده زندگی می‌کنند یا افرادی که از شهر هجرت کرده و روستا را برای سکونت خود برگزیده‌اند، نه تنها روستایی نیستند، بلکه عدم تعهد آن‌ها به رعایت ارزش‌های جامعه روستایی و علاقه شدیدشان به رعایت هنجارها و ارزش‌های جامعه موجب شده که به عنوان عمده‌ترین عامل تغییر اجتماعی در روستا مطرح شوند.

کله مثال ۳: کدام گزاره در خصوص خانواده روستایی صحیح نیست؟

- (۱) نیرو و توان هر یک از اعضای خانواده در خدمت منافع مشترک است و هریک از اعضا سهمی در کارهای تولیدی دارند.
 (۲) کودکان در خانواده روستایی، به محض اینکه قدرت فعالیت پیدا می‌کردند نقشی بر عهده می‌گرفتند.
 (۳) مردان و زنان، زمانی که بتوانند کارهای خود را به طور کامل بر عهده اعضای جوان‌تر خانواده بگذارند، از عمده کارهای خود بازنشسته می‌شوند.
 (۴) رئیس خانوار تا آخر عمر، حتی اگر توانایی انجام فعالیت‌ها را نداشته باشد به عنوان رئیس واحد تولیدی ایفای نقش می‌کند.
- پاسخ: گزینه «۳»
- مردان و زنان، زمان بازنشستگی ندارند و تا روزی که امکان حرکت و کار دارند به فعالیت مشغولند.

کله مثال ۴: شکل غالب خانواده در روستاهای مهاجرفرست کدام است؟

- (۱) خانواده هسته‌ای (۲) خانواده هسته‌ای با ملحقات (۳) خانواده پدر و مادری (۴) خانواده گسترده
- پاسخ: گزینه «۳»
- خانواده پدر و مادری (دونفره): شامل مرد و همسرش در دوران سالخوردگی است. فرزندان اعم از دختر و پسر پس از بلوغ و ازدواج، خانواده پدری را ترک گفته و در مکانی جدید، خانواده‌ای دیگر ایجاد می‌کنند. شکل غالب خانواده‌ها در روستاهای مهاجرفرست این‌گونه است.

کله مثال ۵: مقصود از واگذاری درآمد و ناحیه معینی است که از طرف پادشاه به اشخاص معین بر اثر ابراز لیاقت یا به ازای مواجب و حقوق سالیانه واگذار می‌شود.

- (۱) اقطاع (۲) تیول (۳) سیورغال (۴) هبه
- پاسخ: گزینه «۲»
- تیول از دوره ایلخانان در ایران رایج و تا دوره قاجاریه معمول بوده است. مقصود از آن واگذاری درآمد و ناحیه معینی است که از طرف پادشاه به اشخاص معین بر اثر ابراز لیاقت یا به ازای مواجب و حقوق سالیانه واگذار می‌شود.

کله مثال ۶: در دوران صفویه، حکام ایالات مهم را چه می‌نامیدند؟

- (۱) سلطان (۲) بیگ (۳) خان (۴) ارباب
- پاسخ: گزینه «۳»
- دوران صفویه را دوره جدیدی در روابط دستگاه حکومت مرکزی و روستاییان می‌دانند. در این دوره حکام ایالات مهم را خان (مؤنث آن خانم می‌شود مثل بیگ و بیگم) می‌نامیدند، حکام ایالات کم‌اهمیت‌تر را سلطان و کسانی که قرار بود به مسند امیری برسند را بیگ می‌گفتند.

کلمه مثال ۷: کدام گزینه در مقایسه میان نظام شبه فئودالی ایران و نظام فئودالی غرب صحیح نیست؟

- (۱) در ایران، برخلاف غرب، اکثر بزرگ‌مالکان، از ده غایب بودند.
- (۲) در ایران فقدان ثبات دائمی، تکامل جامعه را به سوی نظام فئودالی مانع می‌گشت.
- (۳) در ایران، برخلاف غرب، واگذاری زمین به صورت اقطاع یا تیول، همیشه تعهد نظامی برای مالکان ایجاد نمی‌کرد.
- (۴) در ایران، برخلاف غرب، بیگاری به عنوان حقی قانونی و آشکار برای فئودال‌ها محسوب می‌شد.

پاسخ: گزینه «۴» در غرب، برخلاف ایران، بیگاری به عنوان حقی قانونی و آشکار برای فئودال‌ها محسوب می‌شد.

کلمه مثال ۸: در مرحله اول اصلاحات ارضی، هدف اساساً عبارت بود از:

- (۱) لغو سیستم اجاره‌داری
 - (۲) لغو سیستم مزارعه
 - (۳) تحدید میزان مالکیت فردی مالکان به یک‌دهم شش دانگ
 - (۴) برقراری کامل نظام بهره‌برداری خانوادگی و تلاش برای بالا بردن میزان بهره‌وری کشاورزی
- پاسخ: گزینه «۳» در مرحله اول اصلاحات ارضی، طبق قانون، حداکثر میزان مالکیت برای هر مالک یک دهم شش دانگ (ده کامل) تعیین شد و به مالکین اجازه داده شد مقادیر اضافه را به دولت بفروشند. در این مرحله هدف اساساً تحدید میزان مالکیت فردی مالکان به یک‌دهم شش دانگ بود.

کلمه مثال ۹: کدام گزینه جزء پیامدها و نتایج اصلاحات ارضی به‌شمار نمی‌رود؟

- (۱) تغییر شیوه زندگی روستاییان در اثر ارتباط با شهر
 - (۲) پیدایش و رشد سریع بورژوازی شهری
 - (۳) گسترش بهره‌برداری خانوادگی
 - (۴) آزادی عمل روستاییان در امور مختلف زندگی
- پاسخ: گزینه «۲» مهم‌ترین پیامدهای اصلاحات ارضی عبارت بودند از: ۱- تغییر شیوه زندگی روستاییان در اثر ارتباط با شهر ۲- تقطیع اراضی زراعی ۳- پیدایش و رشد سریع بورژوازی روستایی ۴- گسترش بهره‌برداری خانوادگی ۵- آزادی عمل دهقانان در امور کشاورزی ۶- آزادی عمل روستاییان در امور مختلف زندگی ۷- گسترش نفوذ دولت در روستاها ۸- شکل‌گیری تعاونی‌های روستایی به عنوان جانشین مالک در روستاها.

کلمه مثال ۱۰: کدام گزاره در مورد مفهوم توسعه روستایی صحیح است؟

- (۱) صرفاً بهبود بخش کشاورزی را دربر می‌گیرد.
 - (۲) می‌توان آن را مترادف عمران روستایی دانست.
 - (۳) در فرآیند توسعه ملی، توسعه روستایی از اهمیت کمتری نسبت به توسعه شهری برخوردار است.
 - (۴) دگرگونی ساخت‌های فرهنگی و سیاسی روستا را نیز دربر می‌گیرد.
- پاسخ: گزینه «۲» می‌توان سه ویژگی اساسی برای مفهوم توسعه روستایی برشمرد: اولاً: توسعه روستایی، اعم از کشاورزی است و بهبود بخش غیرکشاورزی را نیز دربر می‌گیرد. ثانیاً: می‌توان آن را مترادف عمران روستایی دانست؛ بدین معنا که عمران، توسعه کلیه ابعاد فیزیکی و غیرفیزیکی ساکنان روستایی را دربر داشته باشد. عمران بخشی از مفهوم توسعه روستایی است که اساساً به بهبود جنبه‌های کمی زندگی روستایی نظر دارد. ثالثاً: در فرآیند توسعه ملی، توسعه روستایی و توسعه شهری اهمیت یکسان دارند.

کلمه مثال ۱۱: ایدئولوژی حاکم بر استراتژی اصلاح طلبانه چیست؟

- (۱) سوسیالیسم
 - (۲) کاپیتالیسم
 - (۳) لیبرالیسم
 - (۴) ناسیونالیسم
- پاسخ: گزینه «۴» استراتژی اصلاح طلبانه تلفیقی از روش‌های دگرگون‌ساز سوسیالیستی و اصلاحی کاپیتالیستی است. ایدئولوژی حاکم بر آن ناسیونالیسم است.

کله مثال ۱۲: این تعریف متعلق به کدام مفهوم است؟

«روش آموزشی نیمه‌رسمی است که با هدف ایجاد تغییر در رفتار، افزایش اطلاعات، مهارت‌ها و نگرش‌های ارباب رجوع انجام می‌گیرد.»

- (۱) عمران روستایی (۲) مشاوره روستایی (۳) ترویج روستایی (۴) توانمندسازی روستایی

✓ پاسخ: گزینه «۳» ترویج به عنوان روش آموزشی نیمه‌رسمی با هدف ایجاد تغییر در رفتار، افزایش اطلاعات، مهارت‌ها و نگرش‌های ارباب رجوع تعریف می‌شود. مفهوم ترویج در حقیقت، شکل تکامل‌یافته مفهوم خدمات مشاوره‌ای است. ترویج بر افزایش بهره‌وری تأکید دارد و بر حسب سه مورد اساسی «توسعه جامع روستایی»، «توجه به اصل کشاورزی» و «توجه به آموزش برای حل مشکلات» از مفهوم خدمات مشاوره‌ای قابل تمییز است.

کله مثال ۱۳: کدام گزینه در خصوص واحدهای کشت و صنعت‌های دولتی صادق نیست؟

- (۱) یکپارچه بودن اراضی که امکان تسطیح اراضی و استفاده از سیستم‌های نوین آبیاری و... را فراهم می‌آورد.
 (۲) ترکیب کشت در این واحدها هماهنگ با نیاز صنایع تبدیلی مناطق جانی آن است.
 (۳) مدیریت این واحدها به‌صورت ترکیبی از خصوصی و تعاونی است و نیروی کار خود را از طریق استخدام روزمزدی تأمین می‌نماید.
 (۴) مدیریت متمرکز، وجود سرمایه، امکان تبدیل محصولات و... بهره‌برداری بیشتر را ممکن می‌سازد.

✓ پاسخ: گزینه «۳» کشت و صنعت‌های دولتی در اراضی موات و منابع طبیعی، اراضی احیاشده زیر سدها و بالاخره اراضی خریداری‌شده از زارعین ایجاد شدند. ویژگی‌های اصلی این واحدها بدین قرارند:

- ۱- کشت و زرع در مقیاس وسیع به منظور امکان استفاده از ماشین‌های کشاورزی و مدیریت کشاورزی بهینه
 ۲- یکپارچه بودن اراضی که امکان تسطیح اراضی و استفاده از سیستم‌های نوین آبیاری و... را فراهم می‌آورد.
 ۳- ترکیب کشت در این واحدها هماهنگ با نیاز صنایع تبدیلی مناطق جانی آن است.
 ۴- مدیریت این واحدها دولتی است و نیروی کار خود را از طریق استخدام روزمزدی تأمین می‌نماید.
 ۵- مدیریت متمرکز، وجود سرمایه، امکان تبدیل محصولات و... بهره‌برداری بیشتر را ممکن می‌سازد.

کله مثال ۱۴: عبارت از واحدی است که با مشارکت حداقل ۵ نفر که از طریق هیئت‌های احیا و واگذاری، زمین معادل عرف محل دریافت کرده‌اند تشکیل می‌شود و طبق برنامه کشت اعلام‌شده از طرف وزارت کشاورزی به زراعت می‌پردازند و هیچ‌یک از اعضا حق واگذاری و یا افراز زمین را ندارند و در صورت تخلف، مکلف به خلع ید از اراضی و متعلقات آن هستند.

- (۱) بنه (۲) مشاع (۳) تعاونی روستایی (۴) شرکت سهامی زراعی

✓ پاسخ: گزینه «۲» شرکت تعاونی مشاع عبارت از واحدی است که با مشارکت حداقل ۵ نفر که از طریق هیئت‌های احیا و واگذاری، زمین معادل عرف محل دریافت کرده‌اند تشکیل می‌شود و طبق برنامه کشت اعلام‌شده از طرف وزارت کشاورزی به زراعت می‌پردازند و هیچ‌یک از اعضا حق واگذاری و یا افراز زمین را ندارند و در صورت تخلف، مکلف به خلع ید از اراضی و متعلقات آن هستند.

آزمون فصل سیزدهم

کله ۱- شکل غالب خانواده در روستاهای مهاجرفرست و در جامعه روستایی کنونی، به ترتیب، عبارتند از:

- (۱) خانواده هسته‌ای - خانواده پدر و مادری
 (۲) خانواده هسته‌ای بسط‌یافته - خانواده پدر و مادری
 (۳) خانواده پدر و مادری - خانواده هسته‌ای
 (۴) خانواده پدر و مادری - خانواده هسته‌ای بسط‌یافته

کله ۲- فردی بود که به نیابت از مالک امور اجرایی زراعت را بر عهده داشته است.

- (۱) خرده‌مالک (۲) مباشر (۳) گاوبند (۴) اجاره‌دار

کله ۳- به مجموعه حقوقی گفته می‌شود که عرف محل برای زارعی که برای مدتی بر روی زمینی کار کرده، قابل می‌شود.

- (۱) تقاوی (۲) سرف (۳) نسق (۴) غرس

کله ۴- کدام‌یک از اشکال بهره‌برداری ارضی، نسبت به انواع دیگر در ایران کمتر رواج داشته است؟

- (۱) بهره‌برداری مستقل خانوادگی (۲) اجاره‌ای (۳) مزارعه (سه‌م‌بری) (۴) غارس و مالکی

کله ۵- در کدام‌یک از کشورهای زیر، الگوی اصلاحات ارضی مبتنی بر ضبط تمامی زمین‌ها توسط دولت، بدون دادن هیچ غرامتی به مالکان بود؟

- (۱) ایران (۲) شوروی (۳) ژاپن (۴) کشورهای اروپای غربی

کله ۶- هدف کدام‌یک از مراحل اصلاحات ارضی در ایران، حذف نظام سه‌م‌بری بدون تغییر نظام زمین‌داری بود؟

- (۱) مرحله اول (۲) مرحله دوم (۳) مرحله سوم (۴) همه مراحل

کله ۷- واحدهای سهامی زراعی در کدام‌یک از مراحل اصلاحات ارضی، شکل گرفت؟

- (۱) مرحله اول (۲) مرحله دوم (۳) مرحله سوم (۴) مرحله قبل از اصلاحات ارضی

کله ۸- استراتژی تکنوکراتیک در قالب کدام شیوه برنامه‌ریزی روستایی قرار می‌گیرد؟

- (۱) شیوه بهبود (۲) شیوه دگرگون‌ساز (۳) اصلاح‌طلبانه (۴) رادیکال

کله ۹- در کدام‌یک از استراتژی‌های توسعه روستایی، هدف، پیشرفت تدریجی در شیوه‌های دامی و زراعی دهقانان به منظور افزایش بهره‌وری، بدون

ایجاد دگرگونی در نظام‌های حقوقی و اجتماعی است؟

- (۱) استراتژی رادیکال (۲) استراتژی دگرگون‌ساز (۳) استراتژی بهبود (۴) استراتژی سوسیالیست

کله ۱۰- کدام‌یک از استراتژی‌های توسعه روستایی فقر روستایی را ناشی از ساختارهای اجتماعی دانسته و بر تحول اساسی در این ساختارها تأکید دارد؟

- (۱) اصلاح‌طلبانه (۲) رادیکال (۳) تکنوکراتیک (۴) شیوه بهبود

فصل چهاردهم

«جامعه‌شناسی توسعه»

تست‌های تألیفی فصل چهاردهم

کدام یک از گزینه‌های زیر، جزء وجوه مشترک کشورهای جهان سوم نیست؟

- (۱) فقیر هستند.
 (۲) تجربه یک نظام استعماری را در گذشته خود دارند.
 (۳) از ذخایر عظیم انرژی برخوردارند.
 (۴) دچار بیکاری پنهان گسترده هستند.

پاسخ: گزینه «۳» مهم‌ترین ویژگی‌های جهان سوم عبارتند از:

- ۱- حجم و گستردگی بیشتر بخش کشاورزی نسبت به صنعت و وجود بیکاری پنهان گسترده. ۲- محدودیت تولیدات: بیشتر به تولید و استخراج برای صدور می‌پردازند. ۳- دچار سوء تغذیه و دارای رژیم غذایی بسیار فقیر هستند. ۴- دچار میزان بالای بی‌سوادی‌اند. ۵- رشد جمعیتی بالا و هرم جمعیتی جوان دارند. ۶- نابرابری اجتماعی بالا و تجربه یک نظام استعماری را در گذشته خود دارند.

کدام کشور کشور است که از منابع و شرایط لازم برای گام نهادن در راه توسعه محروم مانده است.

- (۱) در حال توسعه (۲) توسعه‌نیافته (۳) بی‌توسعه (۴) کم‌توسعه

پاسخ: گزینه «۲» کشور توسعه‌نیافته، کشوری است که از منابع و شرایط لازم برای گام نهادن در راه توسعه محروم مانده است.

کدام مثال ۳: رشد اقتصادی در نتیجه استخراج منابع زیرزمینی، چه نوع رشدی است؟

- (۱) رشد اقتصادی چندبعدی (۲) رشد اقتصادی درون‌زا (۳) رشد اقتصادی خارجی (۴) رشد اقتصادی برون‌زا

پاسخ: گزینه «۴» رشد اقتصادی در نتیجه استخراج منابع زیرزمینی، رشد اقتصادی برون‌زا است.

کدام یک از موارد زیر جزء سه شاخص کلیدی توسعه انسانی نیست؟

- (۱) طول عمر (امید به زندگی) (۲) سطح دانش (تحصیلات)
 (۳) سطح معاش آبرومند (درآمد سرانه) (۴) نوع شغل (طبقه اجتماعی - اقتصادی)

پاسخ: گزینه «۴» سه شاخص کلیدی توسعه انسانی عبارتند از: طول عمر (امید به زندگی)، سطح دانش (تحصیلات)، سطح معاش آبرومند (درآمد سرانه).

کدام دسته از موارد زیر، بیانگر خوشه‌های نامساعد فقر در نظریه تله محرومیت رابرت چمبرز است؟

- (۱) فقر - ضعف جسمانی - آسیب‌پذیری - عدم مشارکت سیاسی - انزوا
 (۲) فقر - ضعف جسمانی - ضعف روانی - عدم مشارکت سیاسی - انزوا
 (۳) فقر - بی‌قدرتی - ضعف روانی - عدم برخورداری از حقوق مدنی - انزوا
 (۴) فقر - ضعف جسمانی - آسیب‌پذیری - بی‌قدرتی - انزوا

پاسخ: گزینه «۴» خوشه‌های نامساعد فقر در نظریه تله محرومیت رابرت چمبرز عبارتند از: فقر، ضعف جسمانی، آسیب‌پذیری، بی‌قدرتی، انزوا.

کدام دسته از موارد زیر، بیانگر پنج عامل پایه توسعه در رویکرد توسعه انسانی است؟

- (۱) آموزش و پرورش - تندرستی و تغذیه - اشتغال - درآمد سرانه بالا - آزادی‌های سیاسی و اقتصادی
 (۲) تندرستی و تغذیه - محیط زیست سالم - اشتغال - درآمد سرانه بالا - مشارکت سیاسی
 (۳) آموزش و پرورش - تندرستی و تغذیه - محیط زیست سالم - اشتغال - آزادی‌های سیاسی و اقتصادی
 (۴) تندرستی و تغذیه - محیط زیست سالم - اشتغال - درآمد سرانه بالا - آزادی‌های سیاسی و اقتصادی

پاسخ: گزینه «۳» پنج عامل پایه توسعه در رویکرد توسعه انسانی عبارتند از: آموزش و پرورش، تندرستی و تغذیه، محیط زیست سالم، اشتغال، آزادی‌های سیاسی و اقتصادی.

کلمه مثال ۷: کدام یک از گزینه‌های زیر، به ترتیب، بیانگر نظر کنت در باب سازمان اجتماعی، طبقه مسلط و فعالیت اختصاصی در مرحله اثباتی است؟

- (۱) دولت- مردان کلیسا و حقوق دانان- صنعت
(۲) دولت- دانشمندان و مدیران صنایع- صنعت
(۳) نوع بشر- دانشمندان و حقوق دانان- صنعت
(۴) نوع بشر- دانشمندان و مدیران صنایع- صنعت

پاسخ: گزینه «۴» سازمان اجتماعی، طبقه مسلط و فعالیت اختصاصی در مرحله اثباتی، به ترتیب عبارتند از: نوع بشر، دانشمندان و مدیران صنایع و صنعت.

کلمه مثال ۸: «مزدوری» خصیصه کدام یک از شیوه‌های تولید مورد نظر مارکس است؟

- (۱) بورژوازی (۲) فئودالی (۳) باستانی (۴) آسیایی

پاسخ: گزینه «۱» «مزدوری» خصیصه شیوه تولید بورژوازی است.

کلمه مثال ۹: از نظر اسپنسر، تکامل یعنی

- (۱) تغییر از یک حالت نسبتاً نامعین، منسجم و همگون به حالت نسبتاً معین، نامنسجم و چندگون
(۲) تغییر از یک حالت نسبتاً نامعین، نامنسجم و همگون به حالت نسبتاً معین، منسجم و چندگون
(۳) تغییر از یک حالت نسبتاً نامعین، نامنسجم و چندگون به حالت نسبتاً معین، منسجم و همگون
(۴) تغییر از یک حالت نسبتاً معین، منسجم و همگون به حالت نسبتاً نامعین، نامنسجم و چندگون

پاسخ: گزینه «۲» از نظر اسپنسر، تکامل یعنی تغییر از یک حالت نسبتاً نامعین، نامنسجم و همگون به حالت نسبتاً معین، منسجم و چندگون.

کلمه مثال ۱۰: کدام یک از موارد زیر، جزء خصوصیات جامعه صنعتی از دیدگاه دورکیم نیست؟

- (۱) تقسیم کار پیچیده (۲) پراکندگی جمعیت
(۳) جزای ترمیمی (۴) فقدان کنترل اجتماعی غیررسمی

پاسخ: گزینه «۲» از دیدگاه دورکیم، در جامعه صنعتی تراکم جمعیت حاکم است.

کلمه مثال ۱۱: کدام یک از موارد زیر جزء خصوصیات گزلفشافت (جامعه) از دید تونیس نیست؟

- (۱) روابط مبتنی بر مساعدت و حمایت (۲) اولویت انجام وظیفه و فرع بودن روابط
(۳) پایگاه اکتسابی (۴) وجود اراده عقلی (اختیاری)

پاسخ: گزینه «۲» از دید تونیس، اولویت انجام وظیفه و فرع بودن روابط، جزء خصوصیات گماین‌شافت (اجتماع) است.

کلمه مثال ۱۲: کدام یک از موارد زیر جزء ویژگی‌های مکتب نوسازی نیست؟

- (۱) اعتقاد به نظم (۲) دیدگاه انتقادی
(۳) توجه به حفظ و بقای ایدئولوژی فراسرمایه‌داری (۴) تأثر از دیدگاه‌های کلاسیک جامعه‌شناسی

پاسخ: گزینه «۲» مکتب نوسازی، دیدگاه محافظه‌کارانه دارد.

کلمه مثال ۱۳: کدام یک از گزینه‌های زیر بیانگر شاخص‌های نوسازی از دیدگاه جامعه‌شناسی است؟

- (۱) بسط شهرنشینی (۲) افزایش تعارض‌ها
(۳) تنازع‌های نژادی، مذهبی و طبقاتی (۴) هرسه مورد

پاسخ: گزینه «۴» از شاخص‌های نوسازی از دیدگاه جامعه‌شناسی، وجود وسایل ارتباط جمعی، بسط شهرنشینی، به وجود آمدن نهادهای آموزش جدید و به خصوص رهایی از قید و بندهای فکری جامعه سنتی است و نیز جریان نوسازی، جنبه‌های مخربی مثل افزایش تعارض‌ها، بیماری‌های روانی، خشونت، طلاق، انحرافات جوانان، تنازع‌های نژادی، مذهبی و طبقاتی را دارد.

کله مثال ۱۴: از نظر مک‌کله‌لند، عوامل شکل‌گیری ویروس ذهنی انگیزه موفقیت (N.Ach) عبارتند از:

(۱) آموزش در خانواده - وسایل ارتباط جمعی - نوع ساخت سیاسی

(۲) سوادآموزی - شهرنشینی - مشارکت

(۳) قوانین و مقررات جامعه - آموزش در خانواده - طبقه اجتماعی والدین

(۴) آموزش در خانواده - طبقه اجتماعی والدین - وجود تحرک اجتماعی - نوع ایدئولوژی حاکم بر جامعه

پاسخ: گزینه «۴» از نظر مک‌کله‌لند، عوامل شکل‌گیری ویروس ذهنی انگیزه موفقیت (N.Ach) عبارتند از: آموزش در خانواده، طبقه اجتماعی والدین، وجود تحرک اجتماعی و نوع ایدئولوژی حاکم بر جامعه.

کله مثال ۱۵: مهم‌ترین عوامل نوسازی اقتصادی، از دید شومپیتر، عبارتند از:

(۱) روحیه کارآفرینی - افزایش تحرک جغرافیایی و اجتماعی - انتقال نیروی مازاد از بخش کشاورزی به بخش صنعت

(۲) روحیه کارآفرینی - پیشرفت روش‌های فنی تولید - فضا و جو اجتماعی

(۳) رواج ایده رشد اقتصادی - افزایش تحرک جغرافیایی و اجتماعی - پیشرفت روش‌های فنی تولید

(۴) روحیه کارآفرینی - دگرگونی ساختارهای ذهنی و وجه نظرها - صنعتی‌شدن

پاسخ: گزینه «۲» مهم‌ترین عوامل نوسازی اقتصادی، از دید شومپیتر، عبارتند از: روحیه کارآفرینی، پیشرفت روش‌های فنی تولید، فضا و جو اجتماعی.

کله مثال ۱۶: کدام‌یک از مکاتب زیر، راهبرد جایگزینی واردات در قالب الگوی توسعه درون‌زا را به عنوان راه حل توسعه کشورهای پیرامون

پیشنهاد می‌کند؟

(۴) وابستگی جدید

(۳) وابستگی قدیم

(۲) اکلا

(۱) نوسازی

پاسخ: گزینه «۲» مکتب اکلا، راهبرد جایگزینی واردات در قالب الگوی توسعه درون‌زا را به عنوان راه حل توسعه کشورهای پیرامون پیشنهاد می‌کند.

کله مثال ۱۷: کدام‌یک از گزینه‌های زیر درباره رویکرد وابستگی صحیح نیست؟

(۱) مهم‌ترین مسئله از لحاظ نظری که مورد توجه این مکتب است، ماهیت و علل توسعه‌نیافتگی می‌باشد.

(۲) این مکتب، بر خلاف مارکس، قطع رابطه با کشورهای مادر را موجب رشد و توسعه کشورهای پیرامون می‌داند.

(۳) در این رویکرد اعتقاد بر این است که توسعه اقتصادی طی مراحل متوالی رخ می‌دهد و کشورهای توسعه‌نیافته، اکنون در مرحله‌ای به سر می‌برند

که کشورهای توسعه‌یافته امروزی سالیان پیش، از آن گذشته‌اند.

(۴) این رویکرد با الهام از اندیشه مارکس، استعمار و بهره‌کشی را عامل اصلی عقب‌ماندگی و توسعه‌نیافتگی کشورهای جهان سوم می‌داند.

پاسخ: گزینه «۳» نظریه پردازان مکتب وابستگی اعتقاد بر توسعه اقتصادی در طی مراحل متوالی ندارند و معتقدند که این جوامع در مرحله‌ای به سر نمی‌برند که کشورهای توسعه‌یافته امروزی سالیان پیش، از آن گذشته‌اند.

کله مثال ۱۸: کدام‌یک از گزاره‌های زیر مبین دیدگاه پل باران نیست؟

(۱) علل و عوامل خارجی (استعمار بین‌المللی) عامل تعیین‌کننده و عوامل داخلی، عامل تشدیدکننده نابرابری هستند.

(۲) زمینه توسعه‌نیافتگی، خارجی است (استعمار) و زمینه اصلی توسعه، داخلی است (پویش مادی تاریخ).

(۳) علت اصلی درونی توسعه‌نیافتگی، نحوه مصرف مازاد اقتصادی است.

(۴) استعمار نیمه اسکانی منجر به توسعه و استعمار اسکانی مانع توسعه می‌شود.

پاسخ: گزینه «۴» از نظر پل باران، استعمار اسکانی منجر به توسعه و استعمار نیمه اسکانی مانع توسعه می‌شود.

کله مثال ۱۹: مهم‌ترین عوامل توسعه وابسته از دیدگاه کاردوزو عبارتند از:

(۱) دولت اقتدارگرا - سرمایه بین‌المللی - شرکت‌های چندملیتی

(۲) بخش کارفرمایی سرمایه‌داری دولتی - بورژوازی محلی - تعمیق سرمایه‌داری

(۳) دولت اقتدارگرا - شرکت‌های چندملیتی - بخش کارفرمایی سرمایه‌داری دولتی

(۴) دولت اقتدارگرا - شرکت‌های چندملیتی - بورژوازی محلی

پاسخ: گزینه «۴» مهم‌ترین عوامل توسعه وابسته از دیدگاه کاردوزو عبارتند از: دولت اقتدارگرا، شرکت‌های چند ملیتی و بورژوازی محلی.

کج مثال ۲۰: کدام یک از گزینه‌های زیر در مقایسه میان نظریات وابستگی قدیم و جدید صحیح نیست؟

- (۱) در وابستگی قدیم تأکید بر الگوی عام وابستگی است، اما در وابستگی جدید تأکید بر وضعیت خاص وابستگی هر یک از کشورهاست.
 - (۲) در وابستگی قدیم بر مؤلفه‌های بیرونی مانند استعمار و مبادله نابرابر تأکید می‌شود، حال آنکه در وابستگی جدید، این تأکید شامل مؤلفه‌های درونی مانند دولت و مبارزات طبقاتی می‌شود.
 - (۳) در وابستگی قدیم، وابستگی را عمدتاً پدیده‌ای اجتماعی-سیاسی می‌دانند، اما در وابستگی جدید، پدیده‌ای غالباً اقتصادی می‌دانند.
 - (۴) در وابستگی قدیم، وابستگی را علت حتمی توسعه‌نیافتگی می‌دانند، اما در وابستگی جدید به قابلیت همزیستی توسعه و وابستگی معتقدند.
- پاسخ: گزینه «۳»

کج مثال ۲۱: کدام یک از گزینه‌های زیر صحیح نیست؟

- (۱) والرشتاین بر نقش بورژوازی‌های ملی در توسعه تأکید می‌کند.
 - (۲) به نظر والرشتاین نابرابری، اصل اساسی و نیروی محرکه نظام جهانی است.
 - (۳) از دید نظریه‌پردازان نظام جهانی، توسعه اساساً مسئله تغییر موقعیت از حاشیه‌ای به نیمه‌حاشیه‌ای است.
 - (۴) از نظر والرشتاین، نظام اقتصاد جهانی سرمایه‌داری به وسیله استفاده منظم از زور، هم به منظور حفظ و هم به منظور تغییر روابط قدرت در نظام تعیین می‌شود.
- پاسخ: گزینه «۱»
- در برخی دیگر به سمت نوعی کنترل حزبی سوق داده شده‌اند.

آزمون فصل چهاردهم

کله ۱- این تعریف از کیست؟ «توسعه‌نیافتگی وضعیتی است که به دلیل عدم توازن بین عوامل اقتصادی و تکنولوژی کاربردی امکان استفاده همزمان از سرمایه و نیروی کار در جامعه میسر نیست».

- (۱) آلفرد سووی (۲) فورتادو (۳) پل باران (۴) اورت هیگن

کله ۲-..... فرآیندی است که طی آن شالوده‌های اقتصادی و اجتماعی جامعه دگرگون می‌شود، به طوری که حاصل چنین دگرگونی و تحولی، در درجه اول کاهش نابرابری‌های اقتصادی و تغییراتی در زمینه‌های تولید، توزیع و الگوهای مصرف جامعه خواهد بود.

- (۱) رشد اقتصادی درون‌زا (۲) رشد اقتصادی چندبعدی (۳) توسعه اقتصادی (۴) توسعه اجتماعی

کله ۳-..... فرآیندی است که به واسطه آن جوامع کشاورزی به جوامع صنعتی انتقال پیدا می‌کنند.

- (۱) نوسازی (۲) توسعه (۳) رشد اقتصادی (۴) توسعه پایدار

کله ۴- کدام یک از موارد زیر، جزء مؤلفه‌های محرومیت نسبی از نظر پیترو تاوونزند نیست؟

- (۱) مشارکت در عادات روزانه
(۲) چگونگی گذراندن اوقات فراغت
(۳) فرهنگ سیاسی
(۴) قدرت خرید مواد غذایی لازم به منظور برآوردن متوسط نیازهای تغذیه‌ای

کله ۵- دورکیم عامل اصلی تقسیم کار را چه می‌داند؟

- (۱) افزایش حجم جمعیت (۲) تراکم اخلاقی (۳) تراکم جمعیت (۴) شهرنشینی

کله ۶- کدام یک از صاحب نظران زیر، انتقال از جامعه سنتی به مدرن را در فرآیند حرکت از تداخل و آمیختگی نقش‌های اقتصادی به سوی تفکیک نقش‌ها در میان افراد (صرف نظر از موقعیت طبقاتی) می‌بیند؟

- (۱) هوزلیتز (۲) آیزنشتاد (۳) برینگتون مور (۴) نیل اسملسر

کله ۷- از دید روستو، دگرگونی در ساختارهای ذهنی و وجه نظرها - انتقال نیروی مازاد از بخش کشاورزی به صنعتی - صنعتی شدن - افزایش قشرکارمندان و کارگزاران ماهر، به ترتیب، در کدام مراحل از پنج مرحله رشد اقتصادی شکل می‌گیرند؟

- (۱) قبل از خیز اقتصادی - بلوغ - مصرف انبوه - مصرف انبوه
(۲) قبل از خیز اقتصادی - خیز اقتصادی - بلوغ - مصرف انبوه
(۳) خیز اقتصادی - بلوغ - بلوغ - مصرف انبوه
(۴) خیز اقتصادی - خیز اقتصادی - بلوغ - مصرف انبوه

کله ۸- کدام یک از صاحب نظران زیر، جزء نظریه پردازان مکتب اکلا نیست؟

- (۱) رائول پربیش (۲) جان گالتونگ (۳) سلسو فورتادو (۴) اسوالدو سونکل

کله ۹- اودانل عامل اصلی توسعه وابسته در امریکای لاتین را چه می‌داند؟

- (۱) ظهور شرکت‌های چندملیتی (۲) ظهور دولت دیوانسالار اقتدارگرا (۳) تعمیق سرمایه‌داری وابسته (۴) وابستگی پویا

کله ۱۰- کدام یک از گزینه‌های زیر مبین دیدگاه والرش‌تاین در نظریه "نظام جهانی" نیست؟

- (۱) برای فهم تعارض‌های طبقاتی داخلی و نزاع‌های سیاسی دولت خاص باید اقتصاد جهانی را بشناسیم.
(۲) مهم‌ترین واحد تحلیل، "طبقه و نظام اجتماعی" است و برای شناخت این نظام باید قوانین حاکم بر سرمایه را شناخت.
(۳) نظام جهانی از قرن نوزدهم و بعد از شکل‌گیری نظام سرمایه‌داری کارخانه‌ای به وجود آمد.
(۴) نظام سوسیالیستی تنها یک روکش ایدئولوژیک بر نظام سرمایه‌داری است.

فصل پانزدهم

«جامعه‌شناسی تغییرات اجتماعی»

تست‌های تألیفی فصل پانزدهم

کله مثال ۱: کدام گزینه در باب مطالعه تغییرات اجتماعی صحیح نیست؟

- (۱) عکس‌العمل علیه علم تاریخ وقایع‌نگار، یکی از عوامل عمده توجه جامعه‌شناسان به بحث تغییرات اجتماعی بوده است.
- (۲) در مطالعه تغییرات اجتماعی، عمدتاً از تکنیک‌های مطالعاتی علم تاریخ و نیز تکنیک‌های جامعه‌شناسی تفهیمی استفاده می‌شود.
- (۳) ظهور کارکردگرایی و تسلط حدوداً سه دهه‌ای آن در عرصه تئوری‌پردازی جامعه‌شناختی، باعث ایجاد وقفه‌ای در مطالعه جامعه‌شناختی تغییرات اجتماعی شد.
- (۴) چارچوب مشخصی برای مطالعه تغییرات اجتماعی وجود ندارد.

پاسخ: گزینه «۲» دو مشکل اساسی همچنان در مطالعه تغییرات اجتماعی وجود دارد:

۱- چارچوب مشخصی برای بررسی در حوزه تغییرات وجود ندارد. ۲- تکنیک‌ها و ابزارهای تحقیق معتبری تا به حال در این مورد وجود نداشته است.

کله مثال ۲: کدام صاحب‌نظر، تغییر اجتماعی را تغییر در الگوهای رفتاری و فرهنگ تعریف می‌کند که شامل هنجارها و ارزش‌ها می‌شود؟

- (۱) ویلبرت مور (۲) گیدنز (۳) استیون واگو (۴) جانسون

پاسخ: گزینه «۱» ویلبرت مور تغییر اجتماعی را تغییر در الگوهای رفتاری و فرهنگ تعریف می‌کند که شامل هنجارها و ارزش‌ها می‌شود.

کله مثال ۳: کدام‌یک از گزینه‌های زیر صحیح نمی‌باشد؟

- (۱) کنش اجتماعی فعالیت عاملین اجتماعی را توصیف می‌کند، در حالی که کنش تاریخی، تظاهرات یا جلوه‌های قابل رؤیت و محسوس کنش اجتماعی است.
- (۲) به ندرت اتفاق می‌افتد که تمام افراد یک جامعه یا یک اجتماع محدود، در کنش تاریخی نقش داشته باشند.
- (۳) رابطه کنش تاریخی با تغییر اجتماعی همان رابطه‌ای است که بین کنش اجتماعی و سازمان اجتماعی وجود دارد.
- (۴) کنش تاریخی تحت تأثیر عوامل فعال و عاملان تغییر است که شکل می‌گیرد و به ظهور می‌پیوندد.

پاسخ: گزینه «۱» رابطه کنش تاریخی با تغییر اجتماعی همان رابطه‌ای است که بین کنش اجتماعی و سازمان اجتماعی وجود دارد. کنش اجتماعی و کنش

تاریخی، فعالیت عاملین (AGENTS) اجتماعی را توصیف می‌کنند، در حالی که تغییر و سازمان اجتماعی، تظاهرات یا جلوه‌های قابل رؤیت و محسوس این دو هستند.

کله مثال ۴: از کدام نظریه برای تبیین تغییرات اجتماعی در رویکرد واقع‌گرایی جامعه‌شناختی استفاده می‌شود؟

- (۱) کارکردگرایی (۲) کنش متقابل نمادین (۳) نظریه تفهیمی (۴) نظریه انتخاب عقلانی

پاسخ: گزینه «۱» بنابر رویکرد جمع‌گرایی روش‌شناختی، آنچه واقعی است، جامعه است. این نگاه، واقع‌گرایی جامعه‌شناختی نیز نامیده شده است. بهره‌گیری از تبیین‌های مادی‌گرایانه یا ماتریالیستی، ساخت‌گرایانه، کارکردی و سیستمی برای تحلیل تغییرات اجتماعی، در قالب این رویکرد قرار می‌گیرند.

کله مثال ۵: به عقیده لانسکی و هریس، دلیل پیچیدگی مرحله به مرحله جوامع انسانی چیست؟

- (۱) تکامل و تطور فرهنگی (۲) دسترسی به استراتژی معیشتی کارآمدتر
(۳) ایجاد مازاد ثروت (۴) شکل‌گیری ساختارهای سیاسی تکامل‌یافته‌تر

پاسخ: گزینه «۲» رابرتسون به نقل از لانسکی و هریس، دلیل این پیچیدگی جوامع انسانی را تحقق و دسترسی به استراتژی معیشتی کارآمدتر می‌بیند که به جامعه امکان می‌دهد مقدار بیشتری ثروت مازاد تولید کند.

کله مثال ۶: کدام متفکر، مدرن شدن را به عنوان نهادینه کردن کنش عقلانی ابزاری به‌ویژه در دو قلمرو دولت و اقتصاد می‌فهمید؟

- (۱) کنت (۲) دورکیم (۳) مارکس (۴) وبر

پاسخ: گزینه «۴» وبر اشاره می‌کند که یک حرکت جهانی به سمت اشکالی از اقتدار عقلایی- قانونی در درازمدت اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. وبر مدرن شدن را به عنوان نهادینه کردن کنش عقلانی ابزاری به‌ویژه در دو قلمرو دولت و اقتصاد می‌فهمید.

کج مثال ۷: پارسونز، اصل بنیادی تکامل را چه می‌داند؟

(۱) افتراق‌پذیری

(۲) یگانگی

(۳) تعادل پویا

(۴) قابلیت سازگاری همه‌جانبه با محیط

پاسخ: گزینه «۴» به نظر پارسونز، اصل بنیادی تکامل، قابلیت سازگاری همه‌جانبه با محیط است. این قابلیت سازگاری از دو فرآیند افتراق‌پذیری و یگانگی مایه می‌گیرد، یعنی در عین حال که جامعه مدام تفکیک و افتراق می‌پذیرد، ناگزیر باید شیوه‌های جدیدی را برای یکپارچگی و یگانگی اختراع کند.

کج مثال ۸: به نظر آیزنشتاد با توجه به ادبیات جدید مربوط به تغییر و تطور جوامع و طرح دیدگاه‌های تازه‌تر، مفاهیم جایگزین مفاهیم که در اندیشه طرفداران کلاسیک تکامل‌گرایی مطرح بود، شده است.

(۱) پیچیدگی و تخصصی شدن - تمایز و تفکیک

(۲) تمایز و تفکیک - پیچیدگی و تخصصی شدن

(۳) تمایز و ادغام - پیچیدگی و همبستگی

(۴) پیچیدگی و همبستگی - تمایز و ادغام

پاسخ: گزینه «۲» به نظر آیزنشتاد با توجه به ادبیات جدید مربوط به تغییر و تطور جوامع و طرح دیدگاه‌های تازه‌تر، مفاهیم تمایز و تفکیک، جایگزین مفاهیم پیچیدگی و تخصصی شدن شده است که در اندیشه طرفداران کلاسیک تکامل‌گرایی مطرح بود. آیزنشتاد با نقد نظریه کلاسیک تکامل، برای تبیین نظام‌مند تغییر اجتماعی به استفاده از ابزارهای مفهومی چون تمایل به تغییر، فرآیندهای تغییر، جهت‌گیری تغییر و تصادفی نبودن تغییر، روی می‌آورد.

کج مثال ۹: دیدگاه لیونیس کوزر درباره‌ی تضاد اجتماعی چیست؟

(۱) تضاد را یکی از ابزارهای اساسی تقویت‌کننده‌ی تغییرات اجتماعی می‌داند.

(۲) تضاد مانعی بزرگ در برابر تغییرات اجتماعی در جوامع در حال توسعه است.

(۳) به نظر او تضادهای اجتماعی تأثیری بر تغییرات ندارند.

(۴) به نظر او تضاد عاملی فرعی و کم‌اثر بر تحولات و تغییرات است.

پاسخ: گزینه «۱» اندیشه کوزر در چارچوب سنت جامعه‌شناسی صوری زیمل قرار می‌گیرد. کوزر معتقد است که در صحن جامعه تضاد بر حسب ساختار اجتماعی کارکرد مثبت دارد و برخلاف دیدگاه کارکردی - ساختی، مدعی است که تضاد دارای ساز و کار تعادلی است. تضاد به نظر او کارکرد مثبت و منفی دارد. وی تضاد را به عنوان بخشی از فرآیند جامعه‌پذیری تبیین می‌کند که در ذات جامعه وجود دارد و بخشی از شرایط انسانی است. تضاد وقتی نزاع‌های بین گروهی را حل کند، سازنده است.

کج مثال ۱۰: آلن تورن در بررسی روند تغییرات و نوسازی در ایران بر چه مسئله‌ای تأکید دارد؟

(۱) عاملیت دولت در روند توسعه و تغییرات اجتماعی

(۲) نقش سنت و آموزه‌های مذهبی در روند توسعه

(۳) عاملیت دختران جوان و نقش آنان در تحولات

(۴) نقش روشنفکران و به‌ویژه روشنفکران کاریزما

پاسخ: گزینه «۳» هابرماس در مورد آینده‌ی جامعه‌ی ایران معتقد است باید به ذهن زنان جوان و تحصیل‌کرده‌ی ایرانی توجه کرد. آلن تورن هم معتقد است در روند نوسازی ایران، باید نقش دختران جوان را مورد توجه قرار داد.

کج مثال ۱۱: کدام یک از اصول زیر، جزء اصول سه‌گانه جنبش‌های اجتماعی براساس آرای آلن تورن نیست؟

(۱) تغییر

(۲) هویت

(۳) ضدیت یا مخالفت

(۴) همگانی بودن

پاسخ: گزینه «۱» اصول سه‌گانه جنبش اجتماعی بر اساس آرای آلن تورن: ۱- اصل هویت ۲- اصل ضدیت یا مخالفت ۳- اصل همگانی بودن.

کج مثال ۱۲: کدام گزینه جزء دیدگاه‌های دورکیم نیست؟

(۱) تقسیم کار باعث تبدیل جامعه سنتی به جامعه صنعتی شده است.

(۲) تراکم جمعیت علت العلل تقسیم کار است.

(۳) از لحاظ اقتصادی، افزایش یا کاهش جمعیت می‌تواند هم دوره‌های رونق و هم دوره‌های رکود را به دنبال داشته باشد.

(۴) کنش متقابل افراد در روابط انسانی (تراکم اخلاقی) عامل اصلی تمدن را شکل می‌دهد.

پاسخ: گزینه «۳» به عقیده دورکیم، افزایش جمعیت، رونق اقتصادی را به دنبال دارد.

کدام مثال ۱۳: در کدام یک از مراحل زیر (در تئوری جمعیتی رایزن)، رفتار فرد در جامعه، بر اساس اصول و هدف‌هایی است که در اوان زندگی به او تلقین و قبولانده شده است؟

- (۱) مرحله جبر سنتی (۲) مرحله ضرورت‌های درونی (۳) مرحله ضرورت‌های بیرونی (۴) مرحله اضطراب فراگیر

پاسخ: گزینه «۲» در مرحله ضرورت‌های درونی رفتار فرد در جامعه، بر اساس اصول و هدف‌هایی است که در اوان زندگی به او تلقین و قبولانده شده است.

کدام مثال ۱۴: کدام یک از انواع ایدئولوژی، مستلزم سیر قهقرایی جامعه است؟

- (۱) ارتجاعی (۲) محافظه‌کارانه (۳) رادیکال (۴) انقلابی

پاسخ: گزینه «۱» ایدئولوژی ارتجاعی، مستلزم سیر قهقرایی جامعه است.

کدام مثال ۱۵: این عقیده از آن کدام یک از صاحب‌نظران زیر است؟ «امریکا جامعه دموکراتیکی نیست بلکه یک‌سری از نخبگان قدرت آن را اداره می‌کنند».

- (۱) موسکا (۲) گی‌روشه (۳) دارندورف (۴) میلز

پاسخ: گزینه «۴» سی‌رایت میلز معتقد است امریکا جامعه دموکراتیکی نیست بلکه یک‌سری از نخبگان قدرت آن را اداره می‌کنند.

کدام مثال ۱۶: نخبگان از چه طریقی بر کنش تاریخی جامعه تأثیر می‌گذارند؟

- (۱) تصمیم‌گیری (۲) الگوسازی (۳) عدم مشارکت فعال (۴) موارد ۱ و ۲

پاسخ: گزینه «۴» نخبگان از دو طریق بر کنش تاریخی جامعه تأثیر می‌گذارند: ۱- با تصمیم‌گیری ۲- با الگوسازی.

کدام مثال ۱۷: کدام دیدگاه نقش بیشتری را برای دولت در تغییر و توسعه جامعه قائل است؟

- (۱) لیبرالیسم (۲) پلورالیسم (۳) رادیکالیسم (۴) آنارشیزم

پاسخ: گزینه «۳» الگوهای نظری لیبرال که ریشه در نظریه لیبرال دموکراسی و اقتصاد نئوکلاسیک دارند، برای دولت قائل به کارویژه‌های محدود هستند و عامل اصلی تحولات اجتماعی را نه در عرصه دولت بلکه در عرصه جامعه مدنی جست‌وجو می‌کنند. آنارشیزم‌ها که مخالف ساخت دولت اقتدارطلب هستند نیز معتقدند که دولت متمرکزگرا، مانع تغییر و توسعه است. در مقابل، الگوی نظری رادیکال که ریشه در نظریه مارکسیستی و مارکسیسم جدید دارند، برای دولت نقش زیادی قائل هستند.

کدام مثال ۱۸: کدام نوع ایدئولوژی دچار عارضه آرزوی بازگشت به گذشته است؟

- (۱) رادیکال (۲) اصلاحی (۳) ارتجاعی (۴) محافظه‌کار

پاسخ: گزینه «۳» ایدئولوژی ارتجاعی ضد تغییر، واپس‌گرایانه و گذشته‌گرا بوده و دچار عارضه حسرت خوردن گذشته است.

کدام مثال ۱۹: در کدام یک از راهبردهای تغییر اجتماعی بر تغییر افراد تأکید می‌شود؟

- (۱) راهبرد آگاهانه (۲) راهبرد عقلانی-تجربی (۳) راهبرد هنجاری-بازآموزی (۴) راهبرد اجباری-قدرتی

پاسخ: گزینه «۲» راهبرد عقلانی-تجربی بر این فرض استوار است که انسان‌ها عقلانی هستند. در این روش تأکید بر تغییر در افراد است.

کدام مثال ۲۰: در نظریه گیدنز، عبارت است از بیرون کشیدن برخی مناسبات اجتماعی از زمینه‌های محلی و ترکیب دوباره آنها، رد فواصل زمانی- مکانی نامحدود از طریق نشانه‌های نمادین و نظام‌های کارشناسی.

- (۱) جدایی زمان و مکان (۲) تکه‌برداری از نهادهای اجتماعی (۳) بازتابندگی نهادین (۴) متلاشی کردن ساختارهای اجتماعی

پاسخ: گزینه «۲» تکه‌برداری از نهادهای اجتماعی، یعنی بیرون کشیدن برخی مناسبات اجتماعی از زمینه‌های محلی و ترکیب دوباره آنها، رد فواصل زمانی- مکانی نامحدود از طریق نشانه‌های نمادین و نظام‌های کارشناسی.

آزمون فصل پانزدهم

کله ۱- رویکرد تضاد، نگرش تاریخی رویکرد نظم، نگرش تاریخی

(۱) دارد - ندارد (۲) دارد - دارد (۳) ندارد - ندارد (۴) ندارد - دارد

کله ۲- بازگوکننده این است که حوادث چگونه، به چه ترتیبی و بر اساس چه نظمی در طول تاریخ رخ می‌دهند.

(۱) کنش تاریخی (۲) تحول اجتماعی (۳) فرآیند اجتماعی (۴) تغییر اجتماعی

کله ۳- عبارتست از سازمانی کاملاً شکل گرفته و مشخص که به منظور دفاع و یا گسترش و یا دستیابی به هدف‌های خاصی، به گروه‌بندی و تشکل اعضا می‌پردازد.

(۱) سازمان اجتماعی (۲) فرآیند اجتماعی (۳) جنبش اجتماعی (۴) سیستم اجتماعی

کله ۴- چه کسی می‌گوید برای رسیدن به توسعه، باید در کنار عامل جمعیتی و عامل اقتصادی، حتماً به عامل سومی تحت عنوان «قابلیت تطابق گروه‌های محلی با اقتصاد محلی» نیز توجه کرد؟

(۱) ژرژ بالاندیه (۲) هانری ژان (۳) دیوید رایزمن (۴) اورت هیگن

کله ۵- کدام یک از صاحب‌نظران زیر، تفسیر جبرگرایانه افراطی از تأثیر حوزه اقتصاد بر حوزه فرهنگی ارائه می‌دهد؟

(۱) نیکولا بخارین (۲) لوفور (۳) نیکوس پولانزاس (۴) لویی آلتوسر

کله ۶- کدام یک از صاحب‌نظران زیر معتقد است هر جامعه‌ای که محروم‌تر است، نیاز به موفقیت بیشتری دارد؟

(۱) مک کله‌لند (۲) لرنر (۳) هیگن (۴) راجرز

کله ۷- کدام گزینه مبین نظر دارندورف در باب اقتدار نیست؟

- (۱) اقتدار منحصراً در ارتباط با نقشی است که فرد در یک سازمان اجتماعی بر عهده دارد.
 (۲) در یک سازمان اجتماعی، توزیع اقتدار به گونه‌ای است که عده‌ای بهره‌زیدی از آن دارند و عده‌ای دیگر بهره‌اندکی از آن می‌برند.
 (۳) توزیع دوگانه اقتدار تنها در جامعه‌ای محدود که فعالیت‌ها بر پایه و اساس واحدی هماهنگ هستند قابل تشخیص است.
 (۴) «اقتدار» و «توزیع اقتدار» پدیده‌هایی ضروری برای ساخت و کارکردهای نظام اجتماعی هستند.

کله ۸- کدام یک از موارد زیر، از نظر دارندورف، گروه ذی‌نفع است؟

(۱) سندیکا (۲) بازرگانان (۳) مصرف‌کنندگان (۴) دانشجویان

کله ۹- چه کسی علت تسلط نخبگان بر توده مردم را، سازمان‌یافتگی نخبگان به عنوان یک طبقه می‌داند؟

(۱) گی‌روشه (۲) موسکا (۳) پارتو (۴) میلز

کله ۱۰- پایه‌ریزی «جامعه‌شناسی قدرت» و پایه‌ریزی «تحقیقات اجتماعی و تجربی در مورد نخبگان»، به ترتیب مربوط به کدام صاحب‌نظران زیر هستند؟

(۱) پارتو - میلز (۲) میلز - پارتو (۳) میلز - میلز (۴) موسکا - پارتو

فصل شانزدهم

«جامعه‌شناسی قشرها و نابرابری اجتماعی»

تست‌های تألیفی فصل شانزدهم

کج مثال ۱: مفهوم «تبلور پایگاه اجتماعی» را و مفهوم «ناهمگونی پایگاهی» را مطرح می‌سازد.
 (۱) لنسکی - گافمن (۲) لنسکی - لنسکی (۳) گافمن - لینتون (۴) لینتون - لینتون

پاسخ: گزینه «۲» هر دو مفهوم «تبلور پایگاه اجتماعی» و «ناهمگونی پایگاهی» را لنسکی مطرح می‌سازد.

کج مثال ۲: کدام گزینه درباره منزلت اجتماعی صحیح نیست؟
 (۱) منزلت، نفوذ و اعتباری است که دیگران به شخصی جهت خصایص گوناگون و کم و بیش واقعی که به او منتسب می‌دارند، می‌بخشند.
 (۲) منزلت را تنها از طریق کوشش‌های فردی می‌توان کسب کرد نه از راه‌هایی مثل ارث.
 (۳) «شغل» عامل اصلی منزلت است.
 (۴) منزلت اجتماعی همان اعتبار اجتماعی است.

پاسخ: گزینه «۲» منزلت را می‌توان از طریق کوشش‌های فردی کسب کرد یا آنکه الزامات و شرایط آن را از طریق ارث صاحب شد.

کج مثال ۳: ماکس وبر چه نوع نگرشی نسبت به نظم اجتماعی دارد؟
 (۱) ارتباط نظم اجتماعی با منافع فردی همه افراد جامعه
 (۲) ارتباط نظم اجتماعی با هنجارها و ارزش‌های اجتماعی
 (۳) ارتباط نظم اجتماعی با عامل سلطه و قدرت
 (۴) ارتباط نظم اجتماعی با قرارداد اجتماعی

پاسخ: گزینه «۳» ماکس وبر نظم اجتماعی را با عامل سلطه و قدرت در ارتباط می‌داند.

کج مثال ۴: کدام مورد، از نظر گورویچ، در مورد شاخص‌های مورد تأکید تعاریف غیرمارکسیستی از طبقه اجتماعی صادق نیست؟
 (۱) متنوع و متعدد هستند.
 (۲) می‌توانند دائمی باشند.
 (۳) امیدی به تحول در آن‌ها نیست.
 (۴) در شرایط معین تاریخی به وجود آمده‌اند و قابل تغییر مطابق با شرایط هستند.

پاسخ: گزینه «۴» از نظر گورویچ، طبقات در شرایط معین تاریخی به وجود آمده‌اند و قابل تغییر مطابق با شرایط هستند.

کج مثال ۵: کدام یک از گزینه‌های زیر صحیح نیست؟
 (۱) با در نظر گرفتن قشری که به آن تعلق داریم، تعریف پایگاه و وضعیت اجتماعی ما امکان‌پذیر خواهد بود.
 (۲) معمولاً افراد متعلق به یک قشر اجتماعی به نوعی از موقعیت خود آگاهی دارند.
 (۳) افراد متعلق به یک قشر اجتماعی از فرصت‌ها و شیوه‌های زندگی مشابهی برخوردارند.
 (۴) واژه «قشر اجتماعی» پیشتر از مفهوم «طبقه اجتماعی» وارد متون جامعه‌شناختی شده‌است.

پاسخ: گزینه «۴» واژه «طبقه اجتماعی» پیشتر از مفهوم «قشر اجتماعی» وارد متون جامعه‌شناختی شده‌است.

کج مثال ۶: کدام گزینه درباره نظر جامعه‌شناسان مارکس گرا در مبحث قشر اجتماعی، صحیح نیست؟
 (۱) از نظر آنان، قشربندی اجتماعی یکی از شعب و مفاهیم اساسی جامعه‌شناسی بورژوایی است.
 (۲) از نظر آنان، در جامعه‌شناسی بورژوایی، مفهوم قشر اجتماعی معمولاً هم‌معنا با مفهوم طبقه اجتماعی به کار می‌رود.
 (۳) از نظر آنان، تئوری‌های قشربندی اجتماعی در رویارویی با تئوری مارکسیست-لنینیستی طبقه اجتماعی و مبارزه طبقاتی شکل گرفته و ارائه شده‌اند.
 (۴) آنان قشر اجتماعی را تحت‌الشعاع و زیرمجموعه طبقه اجتماعی می‌دانند.

پاسخ: گزینه «۲» از نظر جامعه‌شناسان مارکس گرا، در جامعه‌شناسی بورژوایی، مفهوم قشر اجتماعی معمولاً هم‌معنا با مفهوم ساخت اجتماعی به کار می‌رود.

کله مثال ۷: کدام مورد، از نظر متراس، جزء ویژگی‌های "رسته" می‌باشد؟

- (۱) زیربنا بودن اقتصاد کشاورزی
- (۲) جنبه اکتسابی داشتن تعلق و عضویت در این رسته‌ها
- (۳) وجود نوعی از سلسله‌مراتب اجتماعی، مالکیت، حقوق سیاسی و الزاماتی که عمدتاً فاقد جنبه قانونی بود.
- (۴) موارد ۲ و ۳

پاسخ: گزینه «۱» به عقیده متراس ویژگی‌های رسته عبارتند از:

- (۱) زیربنا بودن اقتصاد کشاورزی،
- (۲) دارا بودن نوعی از سلسله‌مراتب و رتبه‌بندی اجتماعی، مالکیت و دارایی، حقوق سیاسی و الزاماتی که جنبه قانونی داشت،
- (۳) جنبه موروثی داشتن تعلق و عضویت در این رسته‌ها.

کله مثال ۸: کدام گزینه جزء ویژگی‌های فنودالیسم شرقی نیست؟

- (۱) روابط فنودالی در مشرق زمین عمری به مراتب طولانی‌تر از روابط فنودالی در غرب یافت.
 - (۲) طبقه فنودال در مشرق زمین، بر خلاف غرب، از نظام بیگاری استفاده نمی‌کرد.
 - (۳) دامنه اقتدار اقتصادی، سیاسی و حقوقی فنودال‌های شرقی محدودتر از فنودال‌های غربی بود.
 - (۴) در مشرق زمین درصد بزرگی از مالکین بر روی زمین‌های حکومتی کار می‌کردند.
- پاسخ: گزینه «۳» دامنه اقتدار اقتصادی، سیاسی و حقوقی فنودال‌های شرقی گسترده‌تر از فنودال‌های غربی بود.

کله مثال ۹: مفاهیم «ساخت‌یابی» و «تحرک ساختی و تحرک غیرساختی»، به ترتیب، متعلق به کدام صاحب‌نظران هستند؟

- (۱) گیدنز - یاسودا (۲) گیدنز - سوروکین (۳) سوروکین - یاسودا (۴) یاسودا - سوروکین

پاسخ: گزینه «۱» مفاهیم «ساخت‌یابی» و «تحرک ساختی و تحرک غیرساختی»، به ترتیب، متعلق به گیدنز و یاسودا می‌باشند.

کله مثال ۱۰: به عقیده مارکس تنها راه علمی برای ایجاد برابری اجتماعی چیست؟

- (۱) تأمین فرصت‌های برابر پیشرفت برای همه افراد جامعه
 - (۲) انقلاب طبقه کارگر
 - (۳) انتقال مالکیت ابزار تولید از فرد به جامعه
 - (۴) محو طبقه بورژوا
- پاسخ: گزینه «۳» به عقیده مارکس تنها راه علمی برای ایجاد برابری اجتماعی، انتقال مالکیت ابزار تولید از فرد به جامعه است.

کله مثال ۱۱: ماکس وبر وضعیت طبقاتی را نتیجه می‌داند.

- (۱) وضعیت بازار (۲) شأن اجتماعی (۳) قدرت سیاسی (۴) هر سه مورد

پاسخ: گزینه «۱» ماکس وبر وضعیت طبقاتی را نتیجه وضعیت بازار می‌داند.

کله مثال ۱۴: کدام گزینه جزء ویژگی‌هایی که دارندورف برای لایه‌بندی اجتماعی در جامعه صنعتی برمی‌شمارد، نیست؟

- (۱) سلسله‌مراتب قشربندی اجتماعی برحسب متغیرهایی چون درآمد، حیثیت، تحصیلات و حتی قدرت به هم نزدیک شده‌اند.
 - (۲) تمام افراد از یک منزلت اساسی مشترک و واحد به صورت «حقوق و تکالیف به عنوان عضو جامعه» برخوردارند.
 - (۳) تغییرات مستمر در ترکیب هر دو طبقه سرمایه‌دار و کارگر در جامعه معاصر صنعتی، باعث افزایش تجانس و یکپارچگی در این طبقات شده است.
 - (۴) افراد در جامعه صنعتی، به دلیل فرصت و امکان تحرک اجتماعی، به سهولت می‌توانند از یک موقعیت به موقعیت برتر نقل مکان کنند.
- پاسخ: گزینه «۳» از نظر دارندورف، تغییرات مستمر در ترکیب هر دو طبقه سرمایه‌دار و کارگر در جامعه معاصر صنعتی باعث شده است این طبقات تجانس و یکپارچگی خود را از دست بدهند.

کله مثال ۱۵: کدام صاحب‌نظر معتقد است در جامعه فراصنعتی امروز، نوع سلطه هنوز ثابت است و استثمار و بهره‌کشی طبقاتی در جامعه جدید با استفاده از تکنولوژی و علم مدیریت اعمال می‌شود؟

- (۱) رابرت لیند (۲) لئوید وارنر (۳) موریس هالبواکس (۴) رالف دارندورف

پاسخ: گزینه «۱» رابرت لیند معتقد است در جامعه فراصنعتی امروز، نوع سلطه هنوز ثابت است و استثمار و بهره‌کشی طبقاتی در جامعه جدید با استفاده از تکنولوژی و علم مدیریت اعمال می‌شود.

آزمون فصل شانزدهم

کله ۱- به هر نشانه‌ای که بر مکان و موقعیت فرد یا گروه در زنجیره نظم اجتماعی دلالت داشته باشد، گفته می‌شود.

- (۱) نماد پایگاه (۲) نوع پایگاه (۳) نقش پایگاه (۴) منزلت پایگاه

کله ۲- از نظر پارسونز، پایه و اساس جامعه، می‌باشد.

- (۱) قرارداد اجتماعی (۲) بوروکراسی دولتی (۳) منافع جمعی افراد جامعه (۴) ارزش‌ها و هنجارها

کله ۳- کدام یک از موارد زیر جزء مشخصه‌های مورد نظر سوروکین برای طبقه اجتماعی نیست؟

- (۱) از لحاظ حقوقی و عملی به روی همگان باز هستند. (۲) مبتنی بر همبستگی‌اند. (۳) با هم در تضاد یا در حال تخصص‌اند. (۴) نسبت به وحدت و هستی خود تا حدودی آگاهند.

کله ۴- کدام گزینه درباره مفهوم «شیوه زندگی» صحیح نیست؟

- (۱) باتامور، شیوه زندگی را مهم‌ترین شاخص قشربندی اجتماعی می‌داند. (۲) شیوه سخن گفتن و نوع رفتارهای دینی را نیز می‌توان جزء شاخص‌های شیوه زندگی به حساب آورد. (۳) در جوامع مدرن، شاخص‌هایی مثل نژاد و قومیت بر شیوه زندگی افراد تأثیر می‌گذارند. (۴) مهم‌ترین شاخص شیوه زندگی، شرایط کار و بازار می‌باشد.

کله ۵- رسته یا نظام مراتب، نشانگر اجزای تشکیل‌دهنده در چه نوع جامعه‌ای است؟

- (۱) کمون اولیه (۲) برده‌داری (۳) فنودالیسم شرقی (۴) فنودالیسم غربی

کله ۶- این تعبیر از کیست؟ «برابری هنگامی تحقق می‌یابد که کسانی آنقدر ثروتمند نشوند که دیگران را بخردند و در مقابل، کسانی آنقدر فقیر نشوند که مجبور به فروختن خود گردند».

- (۱) هالسی (۲) ژان ژاک روسو (۳) آدام اسمیت (۴) کارل مارکس

کله ۷- چه کسی «تفاوت در استعدادهاى افراد» را اساس قشربندی در جامعه می‌داند؟

- (۱) مارکس (۲) وبر (۳) سامنر (۴) مرتون

کله ۸- کدام گزینه جزء دیدگاه‌های وبر در مبحث قشربندی اجتماعی نیست؟

- (۱) برخلاف نظر مارکس، تکامل سرمایه‌داری موجب تشدید فقر کارگران و از آنجا منجر به شکل‌گیری یک وجدان جمعی میان آنان نمی‌شود. (۲) طبقه اجتماعی، تنها یکی از ابعاد قشربندی اجتماعی است. (۳) افرادی که فرصت استفاده از کالاها یا خدمات مورد نیاز خود را در بازار ندارند، جزء طبقه محروم به حساب می‌آیند. (۴) کسانی که از احترام یا پرستیژ اجتماعی مشابهی برخوردارند، دارای پایگاه اجتماعی یکسان هستند.

کله ۹- کدام صاحب‌نظر وجود سلسله‌مراتب در هر جامعه‌ای را ناشی از «تصورات و قضاوت‌های ارزشی جمعی» در مورد امور و فعالیت‌های برتر (و با ارزش) می‌داند؟

- (۱) ویلفردو پارتو (۲) موریس هالبواکس (۳) تالکوت پارسونز (۴) سامنر

کله ۱۰- مهم‌ترین عامل کاهش نابرابری در جامعه صنعتی جدید، از نظر لنسکی، چیست؟

- (۱) تأثیر رسانه‌های گروهی (۲) شکل‌گیری یک ایدئولوژی یکسان‌ساز (۳) شکل‌گیری طبقه متوسط جدید (۴) پیشرفت تکنولوژی

فصل هفدهم

«جامعه‌شناسی سیاسی»

تست‌های تألیفی فصل هفدهم

کج مثال ۱: در جهان مدرن، بخش اصلی و اساسی ساختارهای سیاسی جامعه کدام است؟

- (۱) پارلمان (۲) دولت (۳) احزاب سیاسی (۴) بوروکراسی اداری

پاسخ: گزینه «۲» در جهان مدرن، دولت بخش اصلی و اساسی ساختارهای سیاسی جامعه است. تعداد اندکی از جوامع در گذشته، که انسان‌شناسان آن‌ها را جوامع «بی‌دولت» توصیف می‌کردند هنوز هم در نقاط دوردست جهان مانند گینه نو و جنگل‌های بارانی آمازون وجود دارند، اما آن‌ها دست کم به صورت یک اسم در محدوده یک دولت مدرن هستند.

کج مثال ۲: وجه مشخصه دولت مدرن در دیدگاه وبر کدام است؟

- (۱) استفاده مشروع از قدرت (۲) دارا بودن یک سازمان اداری
(۳) داشتن مرزهای سرزمینی تثبیت‌شده (۴) عمل بر اساس سازوکارهای دموکراتیک

پاسخ: گزینه «۲» برای وبر دولت مدرن با چیزی بیش از قدرت و استفاده مشروع از آن مشخص می‌شد: دولت مدرن از جهت دارا بودن یک سازمان اداری که از طریق آن موجودیت روز به روز خود را حفظ می‌کرد، متمایز می‌شد و این باعث شد که وبر تعریف نسبتاً دقیق‌تری از دولت ارائه کند: «یک نهاد سیاسی اجباری و دارای سازمانی مستمر و پیوسته تا آنجا که خود و مقامات اداری‌اش از حق انحصاری استفاده از زور در اجرای دستورهای آن برخوردارند "دولت" نامیده می‌شود».

کج مثال ۳: در قالب رویکرد تضاد، استدلال انسان‌شناختی، قدرت را و استدلال مارکسیستی، قدرت را در نظر می‌گیرد.

- (۱) وسیله مبارزه - هدف مبارزه (۲) مولد مبارزه - وسیله مبارزه (۳) مولد مبارزه - هدف مبارزه (۴) هدف مبارزه - وسیله مبارزه

پاسخ: گزینه «۴» استدلال انسان‌شناختی، قدرت را هدف مبارزه و استدلال مارکسیستی قدرت را وسیله مبارزه در نظر می‌گیرد.

کج مثال ۴: اولین مرحله در پیدایش دولت مدرن کدام است؟

- (۱) فرارسیدن انقلاب صنعتی (۲) ظهور دولت ملی (۳) ظهور سرمایه‌داری (۴) رنسانس مذهبی

پاسخ: گزینه «۳» سه مرحله اصلی در پیدایش دولت مدرن وجود دارد: ظهور سرمایه‌داری، فرارسیدن انقلاب صنعتی و ظهور دولت ملی.

کج مثال ۵: لیپست از کدام کشور به عنوان نخستین ملت جدید یاد می‌کند؟

- (۱) ایالات متحده آمریکا (۲) آلمان (۳) فرانسه (۴) بریتانیا

پاسخ: گزینه «۱» در نتیجه‌ی آشفتگی در اروپا پس از پایان جنگ جهانی اول و موافقت‌نامه ورسای بود که بسیاری از دولت‌هایی که اکنون بخش‌هایی از اروپا هستند، ایجاد شدند. بدینسان، مفهوم اساساً اروپایی دولت ملی به صورت مدلی برای دولت مدرن درآمد و هرچا که هویتی ملی وجود نداشت لازم شد که ایجاد شود. این کار در ایالات متحده آمریکا موفقیت‌آمیزتر از هر جای دیگری انجام شد و به چیزی تبدیل شد که سیمور مارتین لیپست آن را «نخستین ملت جدید» نامید تبدیل گردید این واقعیت که استقلال به زور اسلحه به دست آمده بود و مستعمره‌نشینان پیروزمند یک «انقلاب» به وجود آورده بودند، به امر مهم ایجاد و حفظ یک هویت جدید کمک کرد.

کج مثال ۶: مفهوم مارکسیستی، دولت را محصول مبارزه تاریخی بین و تعریف کرده که بر شالوده اقتصادی استوار است.

- (۱) طبقات - شیوه تولید مسلط (۲) طبقات محروم - طبقات دارا
(۳) روساخترهای نهادی - طبقات (۴) زیرساختارهای سیاسی - روساخترهای حقوقی

پاسخ: گزینه «۳» مفهوم مارکسیستی دولت از این نظر متمایز است که دولت را محصول مبارزه تاریخی بین طبقات و روساخترهای نهادی تعریف کرده که بر شالوده اقتصادی استوار است. بنابراین دولت؛ تنها می‌تواند به سود طبقه مسلط عمل کند. به دنبال انقلاب پرولتری و ظهور جامعه بی‌طبقه که در آن مبارزه طبقاتی از میان می‌رود، دولت به تدریج محو خواهد شد.

که مثال ۷: به عقیده پولانزاس و هابرماس، عامل بحران مشروعیت دولت در جامعه سرمایه‌داری کدام است؟

- (۱) مداخله‌ی فزاینده‌ی دولت در ستیز میان طبقات رقیب
- (۲) مداخله‌ی فزاینده‌ی دولت برای دفع بحران‌های اقتصادی
- (۳) عدم توانایی دولت در جلب مشارکت توده‌ها و گروه‌های خواهان مشارکت در حیات سیاسی
- (۴) عدم توانایی دولت در برآوردن وعده‌های انتخاباتی خود

پاسخ: گزینه «۲» آنچه برای نظریه‌ی مارکسیستی اهمیت بیشتری دارد این استدلال پولانزاس و هابرماس است که نظام سرمایه‌داری برای دفع بحران‌های اقتصادی ناچار خواهد بود به مداخله‌ی فزاینده‌ی دولت متوسل شود. به نظر پولانزاس مداخله‌ی فزاینده‌ی دولت بیش از پیش موجب یکی‌انگاشتن دولت با منافع سرمایه خواهد شد بنابراین مشروعیت مردمی را که مدعی کسب آن از طریق انتخابات دوره‌ای است تضعیف خواهد کرد. هابرماس در کتاب «بحران مشروعیت» می‌گوید که این‌گونه مداخله، یک سلسله بحران‌هایی از قبیل بحران اقتصادی، عقلانیت، انگیزش و سرانجام بحران مشروعیت را ایجاد خواهد کرد.

که مثال ۸: به عقیده موسکا و میشلز، عامل اساسی سلطه نخبگان بر جامعه چیست؟

- (۱) سازمان‌یافتگی
- (۲) شایستگی‌های ذاتی
- (۳) دسترسی به مراکز قدرت و اطلاعات
- (۴) پایگاه اجتماعی-اقتصادی بالا

پاسخ: گزینه «۱» موسکا و میشلز بر این باور بودند که وجود نخبگان و سلطه آن‌ها بر جامعه بر اساس موقعیت و توانایی‌های سازمانی آن‌ها قرار دارد. به طور خلاصه اقلیت سازمان‌یافته همیشه بر اکثریت کمترسازمان‌یافته یا سازمان‌نیافته در جامعه پیشی می‌جوید.

که مثال ۹: از دیدگاه میلز، قدرت گروه نخبه از آن ناشی می‌شود.

- (۱) طبقه
- (۲) موقعیت
- (۳) پایگاه
- (۴) توانایی

پاسخ: گزینه «۲» رایت میلز استدلال می‌کند که گروه نخبه در امریکا در ساختار جامعه جای گرفته و بنابراین قدرت، نهادی گردیده است. او نتیجه می‌گیرد که یک مجتمع صنعتی-نظامی-سیاسی، مرکب از گروه‌های نخبه‌ای که در هم تداخل و از اعضای یک گروه نخبه به گروه دیگر حرکت می‌کنند بر ایالات متحده امریکا مسلط است و اعضای اصلی این مجتمع یک «گروه نخبه‌ی قدرت» را تشکیل می‌دهند. گروه نخبه ممکن است بر توطئه‌های آگاهانه یا صرفاً بر ارزش‌های مشترک مبتنی باشد، اما قدرتش از موقعیتش ناشی می‌شود نه از پایگاه، ثروت، طبقه یا توانایی آن.

که مثال ۱۰: وجه اشتراک توتالیتراریسم و دموکراسی در چیست؟

- (۱) علاقه به مشارکت سیاسی توده‌ای
- (۲) هدایت افکار توده‌ای توسط رسانه‌های ظاهراً آزاد
- (۳) مقابله با سلطه نخبگان یا طبقات بر جامعه
- (۴) عدم وجود گروه‌های فشار

پاسخ: گزینه «۱» توتالیتراریسم و دموکراسی اغلب به‌گونه‌ای قابل درک، مفاهیمی کاملاً متضاد با یکدیگر در نظر گرفته می‌شوند، اما وجه مشترک آن‌ها علاقه به مشارکت سیاسی توده‌ای است، برخلاف نظریه‌ی نخبگان که تا اندازه‌ی زیادی به کنار گذاشتن توده‌ها به عنوان فرمانبردار تابع کنترل و آلت فعل‌سازی نخبگان گرایش دارد و همچنین برخلاف دیدگاه کثرت‌گرایی که توده‌ها مجموعه‌ای از گروه‌های ذی‌نفع رقیب در نظر می‌گیرد. به‌علاوه می‌توان هم توتالیتراریسم و هم دموکراسی را به‌گونه‌ای سودمند، انواعی آرمانی در نظر گرفت که در عمل، بیشتر، گرایش هستند نه اموری مطلق.

که مثال ۱۱: کدام گزینه جزء ریشه‌های توتالیتراریسم از دیدگاه تالمون نیست؟

- (۱) اعتقادات منجی‌گرایانه‌ی قرن هجدهم
- (۲) ظهور گرایش‌های فاشیستی در آلمان و ایتالیا
- (۳) مفهوم اراده‌ی کلی روسو
- (۴) اندیشه‌های ژاکوبین‌ها در فرانسه

پاسخ: گزینه «۲» تالمون ریشه‌ی توتالیتراریسم را در اعتقادات منجی‌گرایانه‌ی قرن هجدهم، مفهوم اراده‌ی کلی روسو و اندیشه‌های ژاکوبین‌ها در فرانسه دوران انقلاب می‌جوید. به عقیده او همه‌ی آن‌ها بر این اعتقاد استوارند که «یک حقیقت یگانه‌ی منحصربه‌فرد در سیاست» وجود دارد.

که مثال ۱۲: کدام متفکران مارکسیست، بقای سرمایه‌داری را در توانایی‌اش برای کنترل مشارکت از طریق سرکردگی طبقه‌ی بورژوا تبیین می‌کنند؟

- (۱) لوکاچ و تروتسکی
- (۲) پلخانف و لنین
- (۳) پولانزاس و کائوتسکی
- (۴) آلتوسر و گرامشی

پاسخ: گزینه «۴» نومارکسیست‌ها مانند گرامشی و آلتوسر بقای سرمایه‌داری را در توانایی‌اش برای کنترل مشارکت از طریق سرکردگی طبقه‌ی بورژوا تبیین می‌کنند.

کدام مثال ۱۳: در بحث میلبرات درباره مشارکت سیاسی، منظور از گلا دیاتورها چه کسانی هستند؟

- (۱) کسانی که غالباً در سیاست فعال‌اند.
 (۲) کسانی که آلت دست سیاستمداران هستند.
 (۳) کسانی که به حداقل در سیاست درگیرند.
 (۴) کسانی که در سیاست درگیر نمی‌شوند.

پاسخ: گزینه «۱» لستر میلبرات در کتاب «مشارکت سیاسی» سلسله‌مراتبی از مشارکت را مطرح کرده است که از عدم درگیری تا گرفتن مقام رسمی دولتی تغییر می‌کند و پایین‌ترین سطح مشارکت واقعی، رأی دادن در انتخابات است. او مردم آمریکا را به سه گروه تقسیم می‌کند: ۱- «گلا دیاتورها» یا کسانی که غالباً در سیاست فعالند، ۲- «تماشاگرها» یا کسانی که به حداقل در سیاست درگیرند و ۳- «بی‌تفاوت‌ها» یا کسانی که در سیاست درگیر نمی‌شوند.

کدام مثال ۱۴: به نظر میلبرات و گوئل، مشارکت بسته به چهار عامل مهم تغییر می‌کند. کدام گزینه جزء این عوامل نیست؟

- (۱) انگیزه‌های سیاسی (۲) میزان مشروعیت دولت (۳) موقعیت اجتماعی (۴) محیط سیاسی

پاسخ: گزینه «۲» به نظر میلبرات و گوئل، مشارکت بسته به چهار عامل مهم تغییر می‌کند:

- ۱- انگیزه‌های سیاسی: برای مثال هرچه فرد بیشتر در معرض انگیزه‌های سیاسی به صورت بحث درباره‌ی سیاست، تعلق به سازمانی که به شکلی به فعالیت سیاسی می‌پردازد یا دسترسی داشتن به اطلاعات سیاسی مربوط قرار داشته باشد، احتمال مشارکت سیاسی بیشتر است.
 ۲- موقعیت اجتماعی: موقعیت اجتماعی که با میزان تحصیلات، محل سکونت، طبقه و قومیت سنجیده می‌شود به طور قابل ملاحظه‌ای در مشارکت تأثیر می‌گذارد.
 ۳- ویژگی‌های شخصی: مشارکت سیاسی بر طبق ویژگی‌های شخصی فرد نیز فرق می‌کند: شخصیت‌های اجتماعی‌تر، مسلط‌تر و برون‌گرا تر، بیشتر احتمال دارد که از نظر سیاسی فعال باشند.
 ۴- محیط سیاسی: محیط یا زمینه سیاسی نیز مهم است؛ از این نظر که فرهنگ سیاسی ممکن است مشارکت و شکل یا شکل‌هایی از مشارکت را که مناسب تلقی می‌شود تشویق کند یا برعکس مشوق مشارکت نباشد.
 ۵- به این عوامل باید «مهارت‌ها، منابع و تعهد» را نیز افزود: مهارت‌های اجتماعی، مهارت‌های تحلیلی، توانایی سازمانی، مهارت‌های سخنوری، همه ممکن است مشارکت را افزایش دهند. اما فعالیت، نیازمند منابع نیز هست، به‌ویژه وقت و اغلب پول که مستقیماً به صورت تعهد مالی و کمک‌های اهدایی است یا به طور غیرمستقیم و به صورت اختصاص دادن وقت یا کمک جنسی.

کدام مثال ۱۵: کدام گزینه جزء مسائل جنبش‌های اجتماعی جدید از دید اوفه نیست؟

- (۱) بدن، سلامت و هویت جنسی
 (۲) شرایط فیزیکی زندگی و بقای بشری
 (۳) حقوق مدنی و مشارکت سیاسی
 (۴) محله، شهر و محیط فیزیکی

پاسخ: گزینه «۳» در مورد مسائل، جنبش‌های اجتماعی جدید به موضوعاتی مانند بدن، سلامت و هویت جنسی؛ محله، شهر و محیط فیزیکی؛ میراث و هویت فرهنگی، قومی، ملی و زبانی؛ شرایط فیزیکی زندگی و بقای بشری به طور کلی توجه نشان می‌دهند.

کدام مثال ۱۶: کدام مکانیزم گزینش سیاسی به منظور ممانعت از تسلط غیرلازم یک مقام رسمی، به طور کاملاً گسترده‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد؟

- (۱) قرعه‌کشی یا بخت‌آزمایی (۲) چرخش (۳) روش گزینش (۴) نظام انتخاباتی

پاسخ: گزینه «۲» مکانیزم چرخش به منظور ممانعت از تسلط غیرلازم یک مقام رسمی، به طور کاملاً گسترده‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای مثال از سال ۱۹۵۲ به بعد، رؤسای جمهوری آمریکا نمی‌توانند بیشتر از دو دوره‌ی کامل انتخاب شوند، در تعدادی از دولت‌های آمریکای لاتین، هیچ رئیس‌جمهوری نمی‌تواند پس از پایان دوره‌ی ریاست جمهوری بلافاصله انتخاب شود و در مکزیک هرگز نمی‌تواند دوباره انتخاب شود.

کدام مثال ۱۷: در خصوص الگوهای گزینش سیاسی، کدام دسته از جوامع، اغلب نظام‌های گزینشی چندپاره‌ای شامل ترکیبی از نظام‌های سنتی و مدرن دارند؟

- (۱) نظام‌های سوسیال دموکرات (۲) نظام‌های توتالیتر (۳) جوامع در حال توسعه (۴) جوامع تک‌حزبی

پاسخ: گزینه «۳» نظام‌های سیاسی گوناگون با الگوهای متفاوت گزینشی مشخص می‌شوند، به‌ویژه تا آنجا که گزینش، تابع کنترل است. نظام‌های لیبرال-دموکراتیک معمولاً بازترند و نظام‌های دیگر به‌ویژه نظام‌های توتالیتر بسته‌ترند، در حالی که جوامع در حال توسعه، اغلب نظام‌های گزینشی چندپاره‌ای شامل ترکیبی از نظام‌های سنتی و مدرن دارند.

کدام مثال ۱۸: کاتز و لازارسفلد در زمینه‌ی ارتباطات سیاسی استدلال کردند که پیام‌هایی که از طریق رسانه‌های همگانی فرستاده می‌شود در اکثر موارد چگونه اثر خود را به جای می‌گذارد؟

- (۱) به طور مستقیم (۲) از طریق رهبران عقاید (۳) از طریق مجاری آموزشی (۴) از طریق رسانه‌های دیگر

پاسخ: گزینه «۲» کاتز و لازارسفلد در زمینه ارتباطات سیاسی، نظریه‌ی جریان دومرحله‌ای را مطرح کرده‌اند. آن‌ها استدلال کردند: پیام‌هایی که از طریق رسانه‌های همگانی فرستاده می‌شود در اکثر موارد نه به طور مستقیم، بلکه از طریق «رهبران عقاید»، اثر خود را به جای می‌گذارند؛ رهبرانی که به قضاوت آن‌ها اعتماد می‌شود زیرا به گروه‌های اجتماعی- اقتصادی مشابهی تعلق دارند و بدین‌سان پیوندی میان ارتباطات انبوه و ارتباطات میان افراد به وجود می‌آورند.

کلمه مثال ۱۹: کدام نظریه پرداز، ایدئولوژی را «سبک‌های اندیشه» درباره‌ی پدیده‌های اجتماعی تعریف کرد و بدین ترتیب این موضوع را مطرح کرد که مارکسیسم، خود یک ایدئولوژی است؟

- (۱) کارل مانهایم (۲) تالکوت پارسونز (۳) دستوت دوتریسی (۴) دانیل بل

پاسخ: گزینه «۱» مانهایم، ایدئولوژی را «سبک‌های اندیشه» درباره‌ی پدیده‌های اجتماعی تعریف کرد و بنابراین، این موضوع را مطرح کرد که مارکسیسم، خود یک ایدئولوژی است.

کلمه مثال ۲۰: کدام نظریه‌پرداز ایدئولوژی را «تبدیل اندیشه‌ها به اهرم‌های اجتماعی» تعریف می‌کند؟

- (۱) کارل مانهایم (۲) تالکوت پارسونز (۳) دستوت دوتریسی (۴) دانیل بل

پاسخ: گزینه «۴» دانیل بل، ایدئولوژی را «تبدیل اندیشه‌ها به اهرم‌های اجتماعی» تعریف می‌کند.

کلمه مثال ۲۱: کدام گزینه جزء ویژگی‌های مشترک و اساسی انقلاب از دیدگاه استنفورد کوهن نیست؟

- (۱) احیای اسطوره‌های جامعه
(۲) انتقال غیرقانونی یا غیرمشروع قدرت
(۳) تغییر ساختار اجتماعی

(۴) حضور یا تسلط رفتار خشن در رویدادهایی که به سقوط رژیم منجر می‌شود.

پاسخ: گزینه «۱» کوهن ادبیات انقلاب را بررسی کرده و معتقد است توافق گسترده‌ای در اینکه انقلاب دارای شش ویژگی است وجود دارد:
۱- تغییر ارزش‌ها یا اسطوره‌های جامعه، ۲- تغییر ساختار اجتماعی، ۳- تغییر نهادها، ۴- تغییرات در تشکیل رهبری یا اعضای گروه نخبه یا ترکیب طبقاتی آن، ۵- انتقال غیرقانونی یا غیرمشروع قدرت، ۶- حضور یا تسلط رفتار خشن در رویدادهایی که به سقوط رژیم منجر می‌شود.

کلمه مثال ۲۲: کدام نظریه‌پرداز مارکسیست بر مفهوم «انقلاب دائمی» تأکید می‌ورزید؟

- (۱) مارکس و انگلس (۲) لنین و کائوتسکی (۳) مائو و تروتسکی (۴) استالین و پلخانف

پاسخ: گزینه «۳» تروتسکی معتقد بود «انقلاب جهانی» - یاری دادن به ترویج انقلاب‌های کمونیست‌ها در کشورهای دیگر و حمایت از این انقلاب‌ها- تنها راه تأمین بقای انقلاب روسیه است. مائو نیز مانند تروتسکی بر مفهوم «انقلاب دائمی» - این اندیشه که انقلاب نیاز مستمر به تجدید قوا و نیروبخشی دارد - تأکید می‌ورزید

کلمه مثال ۲۳: کریچی در مفهوم‌پردازی خود از انقلاب، مرحله دوم فرآیند انقلاب را با چه مفهومی مشخص می‌سازد؟

- (۱) انقباض (۲) نهادی شدن (۳) نوسان (۴) رهگیری

پاسخ: گزینه «۲» کریچی، نخستین مرحله‌ی انقلاب را «آغاز» می‌نامد که یک دوره‌ی طولانی حرکات نوآورانه و اصلاح‌گرایانه در بخشی از نخبگان فرهنگی جامعه است و به کناره‌گیری شماری از روشنفکران منجر می‌شود که انگیزه‌ی دگرگونی را فراهم می‌کنند. این فرآیند در این مرحله، بیشتر اصلاح‌گرایانه است تا انقلابی و نیروهای اصلاح‌گرا به مرحله‌ی دوم یعنی «نهادی شدن» وارد می‌شوند. نهادی شدن شامل گرفتن بعضی از ساختارهای اجتماعی و سیاسی موجود است برای فراهم ساختن یک پایگاه قدرت که به اجرای اصلاحات منجر شود.

کج مثال ۲۴: تدا اسکاچیل می‌گوید که هر یک از این انقلاب‌ها با ترکیب سه مرحله‌ی تحول به وجود آمده است. کدام گزینه جزء این مراحل نیست؟

(۱) سقوط یا ناتوانی دستگاه‌های اداری و نظامی مرکزی

(۲) شورش‌های گسترده دهقانی

(۳) جنبش‌های سیاسی نخبگان حاشیه‌ای

(۴) پیوستن طبقات متوسط شهری به جنبش‌های کاری

پاسخ: گزینه «۴» تدا اسکاچیل در مطالعه‌ی انقلاب‌های فرانسه، روسیه و چین می‌گوید که هر یک از این انقلاب‌ها با ترکیب سه مرحله‌ی تحول به وجود آمده است: نخست، سقوط یا ناتوانی دستگاه‌های اداری و نظامی مرکزی؛ دوم، شورش‌های گسترده دهقانی و سوم، آنچه اصطلاحاً «جنبش‌های سیاسی نخبگان حاشیه‌ای» نامیده است.

کج مثال ۲۵: کدام دسته از دیدگاه‌ها به شدت از نظریه‌ی کارکردگرایی تأثیر پذیرفته و بر تمایز یا تخصصی شدن نقش‌ها و توسعه‌ی فرآیندها و ساختارهای مناسب تأکید ویژه‌ای داشته‌اند؟

(۱) مکتب ملت‌سازی

(۲) مکتب نوسازی

(۳) مکتب توسعه سیاسی

(۴) مکتب توسعه‌نیافتگی

پاسخ: گزینه «۳» جان کلام مکتب توسعه سیاسی این است که همه‌ی جوامع از مراحل پی در پی توسعه‌ی سیاسی می‌گذرند که در طی آن‌ها جوامع ابتدایی سنتی سرانجام به جوامع مدرن صنعتی تبدیل می‌شوند. این دیدگاه‌ها در عین حال که همیشه مترادف با نظریه‌ی کارکردگرایی نیستند به شدت از آن تأثیر پذیرفته و بر تمایز یا تخصصی شدن نقش‌ها و توسعه‌ی فرآیندها و ساختارهای مناسب، تأکید ویژه‌ای داشته‌اند.

کج مثال ۲۶: از نظر دوس سانتوس، در کدام یک از مراحل وابستگی، جوامع توسعه‌نیافته تبدیل به بازار جوامع سرمایه‌داری می‌شوند؟

(۱) وابستگی استعماری

(۲) وابستگی جدید

(۳) وابستگی اسکانی

(۴) وابستگی مالی - صنعتی

پاسخ: گزینه «۲» دوس سانتوس استدلال می‌کند که سه مرحله‌ی وابستگی به شرح زیر وجود دارد:

۱- وابستگی استعماری: انحصار تجارت، زمین و نیروی انسانی توسط قدرت استعماری.

۲- وابستگی مالی - صنعتی: جوامع سرمایه‌داری در زمینه‌ی مواد خام و کشاورزی، در جوامع توسعه‌نیافته سرمایه‌گذاری می‌کنند تا توسعه‌ی صنعتی خود را تقویت کنند.

۳- وابستگی جدید: جوامع توسعه‌نیافته تبدیل به بازار جوامع سرمایه‌داری می‌شوند.

کج مثال ۲۷: بر اساس کدام نوع پیوند میان دولت و طبقات اجتماعی، جایگاه دولت در داخل هر وجه تولیدی - صرف نظر از پایگاه اجتماعی هیئت حاکمه - ضامن حمایت آن از منافع طبقه مسلط در درون آن وجه تولید است؟

(۱) پیوند شخصی

(۲) پیوند سیاسی

(۳) پیوند ساختاری

(۴) پیوند اقتصادی

پاسخ: گزینه «۳» به موجب پیوند ساختاری میان دولت و طبقات اجتماعی، جایگاه دولت در هر وجه تولیدی - صرف نظر از پایگاه اجتماعی هیئت حاکمه - ضامن حمایت آن از منافع طبقه مسلط در درون آن وجه تولید است.

کج مثال ۲۸: این موارد، به ترتیب، متعلق به چه کسانی هستند؟ «تفکیک میان سلطه و تعیین‌کنندگی» - «تفکیک میان سلطه و حکومت کردن»

(۱) آلتوسر - میلیبند

(۲) میلیبند - آلتوسر

(۳) اوفه - پولانزاس

(۴) آلتوسر - پولانزاس

پاسخ: گزینه «۱» «تفکیک میان سلطه و تعیین‌کنندگی»: آلتوسر / «تفکیک میان سلطه و حکومت کردن»: میلیبند

کج مثال ۲۹: از دیدگاه جامعه‌شناسی سیاسی البتیسستی

(۱) میان الیت سیاسی و ساخت اقتصادی و اجتماعی، رابطه‌ای ضروری و علی وجود دارد.

(۲) جامعه‌شناسی سیاسی به معنای شناخت رابطه میان الیت و عامه است.

(۳) میان الیت اقتصادی و الیت سیاسی، رابطه وابستگی و ابزارگونگی برقرار است.

(۴) تضاد واقعی در جامعه سیاسی نه میان الیت و عامه، بلکه میان خود الیت‌ها جریان دارد.

پاسخ: گزینه «۴» از دیدگاه جامعه‌شناسی سیاسی البتیسستی، تضاد واقعی در جامعه سیاسی نه میان الیت و عامه، بلکه میان خود الیت‌ها جریان دارد.

کدام گزینه درباره ایده «پلورالیسم» صحیح نیست؟

- (۱) این ایده در واکنش به الگوی الیتسم عرضه شده است.
 - (۲) پلورالیسم به معنای امکان مشارکت همه افراد جامعه در قدرت سیاسی است.
 - (۳) در نظریه پلورالیسم وجود گروه‌های قدرت متعدد، هم به عنوان امری مطلوب و هم به عنوان امری واقعی و مبین نحوه توزیع قدرت سیاسی در جوامع دموکراتیک تلقی می‌شود.
 - (۴) وضعیت پلورالیستی در سیاست، قابل تشبیه به وضعیت الیگوبلی در اقتصاد است.
- پاسخ: گزینه «۲» دموکراسی آرمانی به معنای امکان مشارکت همه افراد جامعه در قدرت سیاسی است.

کدام نهاد است؟

- (۱) حکومت یا دستگاه اجرایی - بوروکراسی یا دستگاه دیوانی - ایدئولوژی و قانون اساسی
 - (۲) حکومت یا دستگاه اجرایی - بوروکراسی یا دستگاه دیوانی - دستگاه قضایی
 - (۳) بوروکراسی یا دستگاه دیوانی - ایدئولوژی و قانون اساسی - حکومت یا دستگاه اجرایی
 - (۴) بوروکراسی یا دستگاه دیوانی - ایدئولوژی و قانون اساسی - دستگاه قضایی
- پاسخ: گزینه «۱» از دیدگاه پارسونز، در نظام سیاسی، کارویژه‌های «انطباق»، «نیل به اهداف» و «حفظ انسجام و همبستگی اجتماعی»، به ترتیب بر عهده نهاد های حکومت یا دستگاه اجرایی، بوروکراسی یا دستگاه دیوانی و ایدئولوژی و قانون اساسی قرار دارند.

شکاف شکافی است که از قبل نبوده، بلکه در جامعه و تحت تأثیر نیروهای اجتماعی به وجود آمده است.

- (۱) اجتماعی
 - (۲) فعال
 - (۳) تاریخی
 - (۴) ساختاری
- پاسخ: گزینه «۳» شکاف تاریخی شکافی است که از قبل نبوده، بلکه در جامعه و تحت تأثیر نیروهای اجتماعی به وجود آمده است.

عنوان فاشیست یا توتالیتاریست معمولاً به چه نوع رژیم سیاسی اطلاق می‌شود؟

- (۱) دموکراتیک راست
 - (۲) اقتدارطلب راست
 - (۳) دموکراتیک چپ
 - (۴) اقتدارطلب چپ
- پاسخ: گزینه «۲» عنوان فاشیست یا توتالیتاریست معمولاً به رژیم‌های اقتدارطلب راست اطلاق می‌شود.

بحران مشروعیت در کدام نوع جامعه سیاسی بیشتر رخ می‌نماید؟

- (۱) جامعه سیاسی تکثرگرا
 - (۲) جامعه سیاسی بسته سنتی
 - (۳) جامعه سیاسی نیمه‌بسته و غیرتوده‌ای
 - (۴) جامعه سیاسی بسته توده‌ای
- پاسخ: گزینه «۴» بحران مشروعیت در جامعه سیاسی بسته توده‌ای بیشتر رخ می‌نماید.

کدام حکومت اساساً خصلت استبدادی دارد؟

- (۱) اولیگارشی
 - (۲) اوتارشی
 - (۳) مونارشی
 - (۴) آریستوکراسی
- پاسخ: گزینه «۲» حکومت اوتارشی اساساً خصلت استبدادی دارد.

به اعتقاد مانهایم، کلیه افکار تحریف‌شده از روی اشتیاق جهت صیانت نظم اجتماعی موجود و یا ابقای مجدد وضعیت گذشته است.

- (۱) آگاهی کاذب
 - (۲) هژمونی
 - (۳) ایدئولوژی
 - (۴) فرهنگ حاکم
- پاسخ: گزینه «۳» برای مانهایم ایدئولوژی، کلیه افکار تحریف‌شده از روی اشتیاق جهت صیانت نظم اجتماعی موجود و یا ابقای مجدد وضعیت گذشته است.

کدام صاحب‌نظر ایدئولوژی را عبارت از تبدیل و ارجاع افکار به اهرم‌ها و نیازهای اجتماعی می‌داند؟

- (۱) مانهایم (۲) دانیل بل (۳) آدورنو (۴) روبرت لین

پاسخ: گزینه «۲» دانیل بل در اثر خود به نام «سرانجام ایدئولوژی» در تعریف این واژه متذکر می‌شود که ایدئولوژی عبارت است از: تبدیل و ارجاع افکار به اهرم‌ها و نیازهای اجتماعی ...

کدام گزاره مطابق با دیدگاه افلاطون نیست؟

- (۱) فلاسفه، علما و زمامداران به منزله سر و مغز جامعه هستند، سپاهیان و مدافعان به منزله قلب و سینه و کشاورزان و صنعتگران به منزله گوارش.
 (۲) همواره منافع و صلاح اجتماعی بر منافع فردی تقدم و مزیت دارد.
 (۳) یکی از پایه‌های ایجاد یک جامعه متعالی، خانواده‌های منسجم است.
 (۴) حکومت آرمانی، یک حکومت «نظامی-اشرافی» است.

پاسخ: گزینه «۳» در مدینه فاضله افلاطون به تعداد جمعیت جامعه تأکید می‌شود تا از بروز بحران‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی جلوگیری شود. از این‌رو افلاطون بر کنترل مولید تأکید دارد. افلاطون به خانواده معتقد نیست و آن را پدیده‌ای مضر و مخرب به حال مدینه می‌داند.

کدام متفکر در کتاب خود فکر تشکیل حکومت جهان را بر پایه‌های دین مسیح عنوان کرد که غایت آمل و ایده‌آل اوست؟

- (۱) ارسطو (۲) آگوستین (۳) آکویناس (۴) روسو

پاسخ: گزینه «۲» سنت آگوستین در اوایل قرن پنجم میلادی با انتشار کتاب معروف خود به اسم «شهر خدا» که به تبعیت از مدینه فاضله افلاطون نگاشته بود، فکر تشکیل حکومت جهان را بر پایه‌های دین مسیح عنوان کرد که غایت آمل و ایده‌آل اوست.

کدام گزینه را نمی‌توان جزء عوامل شکل‌گیری رنسانس در مغرب‌زمین دانست؟

- (۱) آشنایی اروپاییان با تمدن اسلامی (۲) رشد بورژوازی در اروپا
 (۳) پیدایش نهضت اومانیسیم (۴) پیدایش لیبرالیسم و سوسیالیسم

پاسخ: گزینه «۴»

کدام متفکر قائل به فطرت پاک انسان بوده و معتقد است اجتماع و تمدن آدمی را فاسد و شرور می‌کند؟

- (۱) آکویناس (۲) روسو (۳) آگوستین (۴) ولتر

پاسخ: گزینه «۲» عقیده روسو درباره انسان، بسیار خوش‌بینانه است و معتقد به فطرت پاک انسان و طبع نیکوی او بوده و عقیده دارد این ضوابط و روابط و نظامات اجتماعی است که انسان را بدبین و شرور و سبع کرده است.

کدام متفکر دولت را تمامیت و معنی حقیقی جامعه می‌انگارد؟

- (۱) دورکیم (۲) مارکس (۳) هگل (۴) مونتسکیو

پاسخ: گزینه «۳» هگل در کتاب «فلسفه حق» سعی دارد که از آمیختن دولت با جامعه مدنی پرهیز کند و معتقد است که منافع خاص فردی در حوزه جامعه مدنی قرار دارد و جزء مصالح خاص است، منافع عام در حوزه دولت بوده و از این‌رو مصالح عام (مصالح دولت) بر فراز جامعه قرار دارد. به نظر هگل، دولت تمامیت و معنی حقیقی جامعه است.

کدام گزاره در خصوص دوره روشنگری و قرن ۱۸ صحیح نیست؟

- (۱) در قرن ۱۸، موضوعاتی از قبیل مبارزه طبقاتی و نژاد و جنگ و نظایر آن مورد توجه بود.
 (۲) روشنگری متوجه مفهوم لیبرالیسم بوده و در آن مفهوم برابری اقتصادی چندان مورد توجه نبود.
 (۳) قرن ۱۸، قرن توجه به سیاست و گرایش‌های سیاسی است.
 (۴) در قرن ۱۸، اثری از جنبش‌های ملی‌گرایانه و ناسیونالیستی و نیز دلبستگی به تحقق یک انقلاب ملی بورژوازی وجود ندارد.

پاسخ: گزینه «۱» در قرن ۱۸، فرد و مکتب فردگرایی مدنظر است لذا به موضوعاتی از قبیل مبارزه طبقاتی و نژاد و جنگ و کشمکش‌های گروهی و نظایر آن توجه نیست.

کلمه مثال ۴۴: کدام گزاره در خصوص قرن ۱۹ صحیح نیست؟

- (۱) در قرن ۱۹ روشنفکران متشکل نبوده و فعالیت آن‌ها متوجه تولیداتی مادی و معنوی جهت تحقق بخشیدن به تغییرات اجتماعی نیست.
- (۲) در قرن ۱۹ بر قانون‌گذاری تأکید شده و سیاست و گرایش‌های سیاسی مورد توجه است.
- (۳) در این قرن، آگاهی انقلابی بر افکار روشنفکرانه استیلا داشت.
- (۴) در قرن ۱۹ به پایه‌های نظام اقتصادی حمله می‌شود.

پاسخ: گزینه «۲» قرن ۱۹ بر قانون‌گذاری تأکید ندارد و متوجه سیاست و گرایش‌های سیاسی نیست بلکه متوجه مالکیت، فعالیت اقتصادی، تجارت و نظایر آن است. یعنی قرنی است که به جای تلاش برای تغییر سیستم قانون‌گذاری، در آن به پایه‌های نظام اقتصادی حمله می‌شود.

کلمه مثال ۴۵: کدام گزینه جزء خصوصیات حوزه اقتصادی جامعه صنعتی نیست؟

- (۱) تمرکز وسایل اقتصادی تولید از جمله سرمایه و نیز کنترل آن، در دست بخش خصوصی یا غیردولتی قرار دارد.
- (۲) منابع مادی و ثروت، لزوماً از طریق فعالیت و اداره بازار آزاد حاصل می‌شود.
- (۳) کار عمدتاً توسط کارگران یقه‌سفید و ماهر انجام می‌شود.
- (۴) حداکثر بهره‌گیری مهم‌ترین هدف و محرک فعالیت اقتصادی است.

پاسخ: گزینه «۳» مفهوم واژه سرمایه‌داری اشاره به شکل خاصی از جامعه صنعتی دارد که در آن، بخش وسیعی از حیات اقتصادی، واجد خصوصیات زیر است:

- ۱- تمرکز وسایل اقتصادی تولید از جمله سرمایه و نیز کنترل آن، در دست بخش خصوصی یا غیردولتی قرار دارد.
- ۲- منابع مادی و ثروت، لزوماً از طریق فعالیت و اداره بازار آزاد حاصل می‌شود.
- ۳- کار عمدتاً توسط کارگرانی انجام می‌گیرد که خدمات خود را در بازار به فروش می‌رسانند.
- ۴- حداکثر بهره‌گیری، مهم‌ترین هدف و محرک فعالیت اقتصادی است.

کلمه مثال ۴۶: به اعتقاد مارکسیست‌های سوسیالیست، تنها راه تغییر و تحول بنیادی در جامعه کدام است؟

- (۱) رویارویی مبتنی بر اصل خشونت
- (۲) شکل‌گیری آگاهی اصیل در توده‌ها
- (۳) درگیری طبقات اصلی جامعه در تغییر فرهنگ سیاسی
- (۴) تکامل نیروهای تولیدی

پاسخ: گزینه «۱» مارکسیست‌های سوسیالیست معتقدند که هر تغییر و تحول بنیادی در نظام، تنها از طریق رویارویی مبتنی بر اصل خشونت قابل حصول بوده و حذف نظام سرمایه‌داری و سازمان‌های وابسته به آن، غایت اعمال مارکسیست‌سوسیالیست‌ها است.

کلمه مثال ۴۷: کدام گزینه در خصوص ناسیونالیسم لیبرال صحیح نیست؟

- (۱) ناسیونالیسم لیبرال عمدتاً حرکتی است بر ضد حکومت اتوکراتیک مطلقه و پادشاهی (مونارشی).
- (۲) عمده تأکید لیبرال‌ناسیونال بر آزادی و رهیدن از سلطه بیگانگان، حکومت مستقل ملی و دموکراسی طبقه متوسط است.
- (۳) ناسیونالیسم لیبرال مخالف تشکیل حکومت‌های بورژوازی است.
- (۴) در ناسیونالیسم لیبرال بر محدودیت قدرت و مسئولیت دولت تأکید می‌شود.

پاسخ: گزینه «۳» ناسیونالیسم لیبرال عمدتاً حرکتی است بر ضد حکومت اتوکراتیک مطلقه و پادشاهی (مونارشی). عمده تأکید لیبرال‌ناسیونال بر آزادی و رهیدن از سلطه بیگانگان، حکومت مستقل ملی و دموکراسی طبقه متوسط است و از این‌رو زمینه مساعدی را جهت تشکیل حکومت‌های بورژوازی به وجود آورده است. مع‌الوصف در ناسیونالیسم لیبرال بر محدودیت قدرت و مسئولیت دولت تأکید می‌شود.

کلمه مثال ۴۸: بر اساس ایدئولوژی لیبرال، اساس اصلی جامعه و احساس اجتماعی عبارتند از:

- (۱) علایق اجتماعی و ارزش‌های دموکراتیک
- (۲) علایق فردی و ارزش‌های مدنی
- (۳) وجدان جمعی و علایق اجتماعی
- (۴) آرمان‌های دموکراتیک و وجدان جمعی

پاسخ: گزینه «۲» با توجه به ایدئولوژی لیبرال، علایق فردی و ارزش‌های مدنی، پایه اصلی جامعه و احساس اجتماعی را به وجود می‌آورند.

آزمون فصل هفدهم

کدام گزینه درباره جامعه‌شناسی سیاسی صحیح نیست؟

- (۱) جامعه‌شناسی سیاسی به بررسی قدرت دولتی از یک سو و نیروهای اجتماعی از سوی دیگر می‌پردازد.
- (۲) جامعه‌شناسی سیاسی به بررسی محیط اجتماعی دولت می‌پردازد.
- (۳) جامعه‌شناسی سیاسی نگرشی است از پایین به بالا (از جامعه به سیاست).
- (۴) جامعه‌شناسی سیاسی با ساخت درونی دولت و حکومت سر و کار ندارد.

نقطه عزیمت مارکس در تحلیل دولت مدرن رابطه است.

- (۱) فرد با دولت
- (۲) ساخت سیاسی با دولت
- (۳) ساخت طبقات اجتماعی با دولت
- (۴) ایدئولوژی با دولت

در کدام یک از تعابیر از رابطه زیربنا و روبنا، «حقوق» بازتاب نظام اقتصادی نیست بلکه جزئی از آن بوده و به آن صورت می‌بخشد؟

- (۱) تعیین‌کنندگی یکجانبه
- (۲) تعیین‌کنندگی دوجانبه
- (۳) تعیین‌کنندگی همه‌جانبه (ارگانیک)
- (۴) تعیین‌کنندگی دیالکتیکی (تعامل زیربنا و روبنا)

کدام منطق سیاستگذاری دولت مدرن، از نظر اوفه، باعث افزایش تعارض اجتماعی می‌شود؟

- (۱) منطق بوروکراتیک عقلایی
- (۲) منطق سیاستگذاری اقتصادی
- (۳) منطق تضمین وفاق اجتماعی
- (۴) منطق تضمین رفاه اقتصادی

کدام گزینه درباره اندیشه پارتو صادق نیست؟

- (۱) وی نظرات خود را در مجادله با مارکسیسم و پیروان دموکراسی عرضه کرد.
- (۲) به نظر او مذهب سوسیالیسم و دموکراسی مظهر زندگی غیر عقلانی انسان و تجلی احساس تباه‌کننده انسان‌گرایی و ترحم‌اند.
- (۳) احکام احساسی و غیرمنطقی روابط عینی و تجربی واقعیات را منعکس کرده و بر آن مسلط می‌شوند.
- (۴) در درون گروه حاکم، گزینه تداوم یا صاحبان آن همواره قدرت خود را از دست می‌دهند.

این تعریف قدرت سیاسی از کیست؟ «منظور از قدرت، رابطه‌ای آگاهانه و اندیشیده شده است که در آن یک طرف می‌تواند عملی به شیوه‌هایی انجام دهد که واکنش‌های طرف دیگر را کنترل کند».

- (۱) ماکس وبر
- (۲) ویلفردو پارتو
- (۳) رابرت دال
- (۴) تالکوت پارسونز

کدام صاحب‌نظر جامعه مدنی را به عنوان جزئی از روبنا و مرکز تشکیل قدرت ایدئولوژیک یا هژمونی فکری طبقه حاکمه به حساب می‌آورد؟

- (۱) گرامشی
- (۲) آلتوسر
- (۳) میلیبند
- (۴) پولانزاس

کدام یک از متفکران زیر از موضع حمایت از دموکراسی و نقد توتالیتراریسم به بررسی جامعه توده‌ای پرداخته است؟

- (۱) امیل دورکیم
- (۲) ماکس وبر
- (۳) الکسی دوتوکویل
- (۴) اریک فروم

نظریه «بحران مشروعیت دولت‌های سرمایه‌داری» متعلق به کیست؟

- (۱) هانا آرنت
- (۲) ژوزف شومپتر
- (۳) اریک فروم
- (۴) یورگن هابرماس

کدام متفکر، ایدئولوژی را اندیشه‌هایی می‌داند که تبدیل به اهرم‌های اجتماعی شده‌اند؟

- (۱) دیوید برومن
- (۲) ژوزف شومپتر
- (۳) دانیل بل
- (۴) ویلیام کورنهورز

فصل هجدهم

«جامعه‌شناسی انقلاب»

تست‌های تألیفی فصل هجدهم

کجه مثال ۱: کدام یک از موارد زیر جزء مشخصه‌های انقلاب نیست؟

- (۱) خشونت (۲) غیرقانونی بودن (۳) تغییر تعادلی جامعه (۴) استحاله ارزش‌ها
- ✓ پاسخ: گزینه «۳» به بیان کوهن، ابعادی که معمولاً در تحول انقلابی رخ داده است عبارتند از:
۱- استحاله ارزش‌ها یا دگرگونی اسطوره‌های جامعه ۲- تغییر ساختار اجتماعی ۳- دگرگونی نهادها ۴- دگرگونی در ترکیب نخبگان.

کجه مثال ۲: هانتینگتون چه نوع جامعه‌ای را مستعد انقلاب می‌داند؟

- (۱) جامعه سنتی (۲) جامعه صنعتی (۳) جامعه مدرن (۴) جامعه‌ی در حال گذار از سنت به مدرنیسم
- ✓ پاسخ: گزینه «۴» هانتینگتون جامعه‌ی در حال گذار از سنت به مدرنیسم را مستعد انقلاب می‌داند.

کجه مثال ۳: کدام گزینه مبین دیدگاه جیمز دیویس در تئوری توقعات فزاینده نیست؟

- (۱) فقر مداوم به جای اینکه مردم را انقلابی کند، حداکثر باعث کناره‌گیری و بی‌تفاوتی آن‌ها می‌شود.
(۲) اگر رشد توقعات همراه با افزایش امکانات باشد، انقلابی رخ نمی‌دهد.
(۳) انقلاب عمدتاً در جوامع در حال توسعه رخ می‌دهد.
(۴) طبقه پایین جامعه، عاملیت انقلاب را بر عهده دارد.
- ✓ پاسخ: گزینه «۴» به نظر دیویس، طبقه پایین جامعه، عاملیت انقلاب را بر عهده ندارد، زیرا فقر مداوم به جای آنکه مردم را انقلابی کند، حداکثر باعث کناره‌گیری و بی‌تفاوتی آن‌ها می‌شود.

کجه مثال ۴: از نظر برینتون، در کدام دوره، تأکید بر ملیت جای صدور انقلاب را گرفته و شعارهای افراطی کم‌رنگ می‌شود؟

- (۱) حاکمیت میانه‌روها (۲) حاکمیت تندروها (۳) عصر وحشت و پاکدامنی (۴) عصر ترمیدر
- ✓ پاسخ: گزینه «۴» از نظر برینتون، در عصر ترمیدر، تأکید بر ملیت جای صدور انقلاب را می‌گیرد و شعارهای افراطی کم‌رنگ می‌شود.

کجه مثال ۵: پوپر و مارکوزه، به ترتیب، جامعه سرمایه‌داری را چگونه جامعه‌ای می‌دانند؟

- (۱) بحرانی - غیرعقلایی و نامناسب (۲) بحرانی - نسبتاً عقلایی و مناسب (۳) بحرانی - بحرانی (۴) نسبتاً عقلایی و مناسب - بحرانی
- ✓ پاسخ: گزینه «۴» مارکوزه، جامعه سرمایه‌داری را جامعه‌ای بحرانی می‌داند که در آن، عمده طبقات جامعه در حال استثمار هستند. اما پوپر جامعه موجود را تقریباً جامعه مناسبی می‌بیند که در آن دموکراسی وجود دارد. از نظر پوپر، جامعه موجود، جامعه‌ای نسبتاً عقلایی است.

آزمون فصل هجدهم

کله ۱- گرامشی بر اهمیت چه قشری در شکست سلطه فرهنگی (یا هژمونی) طبقه سرمایه‌دار تأکید می‌کند؟

- (۱) حزب پیشگام (۲) روشنفکران سنتی (۳) روشنفکران ارگانیک (۴) دانشجویان

کله ۲- به نظر چه کسی، رابطه میان از خودبیگانگی و آگاهی طبقاتی، رابطه‌ای ضعیف و احتمالی است و بایستی با عامل «اراده انسانی» این رابطه ضعیف را به رابطه قطعی تبدیل کرد؟

- (۱) مارکس (۲) آلتوسر (۳) پولاتزاس (۴) لنین

کله ۳- کدام متفکر اهمیت حزب پیشرو در انگیزش انقلابی را رد کرده و می‌گوید آگاهی انقلابی را باید رهبران ایجاد کنند؟

- (۱) کائوتسکی (۲) لوگزامبورگ (۳) لنین (۴) آلتوسر

کله ۴- از نظر چه کسی، انقلاب اساساً در جوامعی رخ می‌دهد که از یک سو شاهد افزایش مشارکت و بسیج سیاسی، ولی از سوی دیگر، فاقد نهادهای لازم برای جذب این مشارکت هستند؟

- (۱) هانتینگتون (۲) اسملسر (۳) سوروکین (۴) تیلی

کله ۵- کدام صاحب‌نظر معتقد است جنبش‌های انقلابی معطوف به ارزش بوده و به هدف تغییر ارزش‌ها انجام می‌گیرند؟

- (۱) هانتینگتون (۲) اسملسر (۳) سوروکین (۴) تیلی

کله ۶- کدام گزینه جزء دیدگاه‌های سوروکین است؟

- (۱) سرکوب‌گریزه منجر به تهییج آن می‌گردد.
 (۲) چنانچه سرکوب‌گریز در حد وسیعی رخ دهد امکان شکل‌گیری یک انقلاب وجود خواهد داشت.
 (۳) راه حل ارضای متعادل‌گریز در جامعه، انقلاب می‌باشد.
 (۴) انقلاب، خود، مقدمه سرکوبی دسته‌ای دیگر از گرایز است.

کله ۷- به اعتقاد کدام صاحب‌نظر وقوع انقلاب، حاصل بروز اختلاف میان توقعات ارزشی و قابلیت‌های ظاهری می‌باشد؟

- (۱) جیمز دیویس (۲) تدرابرت گار (۳) چارلز تیلی (۴) گاسفیلد

کله ۸- کدام صاحب‌نظر، عنصر «تغییر بیعت روشنفکران» و تأثیر آن در وقوع انقلاب را حائز اهمیت اساسی می‌داند؟

- (۱) برینتون (۲) گاسفیلد (۳) تیلی (۴) اسملسر

کله ۹- جامعه مطلوب از نظر پوپر و مارکوزه، به ترتیب، چگونه جامعه‌ای است؟

- (۱) دموکراتیک - سوسیالیستی (۲) دموکراتیک - لیبرالیستی (۳) لیبرالیستی - سوسیالیستی (۴) سوسیالیستی - دموکراتیک

کله ۱۰- جامعه‌ای جامعه‌ای است که به دلیل فقدان نهادهای مدنی لازم، قدرت بسیج سیاسی بسیار بالایی را داراست.

- (۱) توده‌ای (۲) توتالیتیر (۳) تمامیت‌خواه (۴) مدنی پیوسته

پاسخنامه آزمون‌ها

فصل اول: آسیب‌شناسی اجتماعی

۱- گزینه «۴»	۲- گزینه «۳»	۳- گزینه «۳»	۴- گزینه «۳»	۵- گزینه «۲»
۶- گزینه «۳»	۷- گزینه «۳»	۸- گزینه «۳»	۹- گزینه «۳»	۱۰- گزینه «۴»

فصل دوم: بررسی مسائل اجتماعی

۱- گزینه «۳»	۲- گزینه «۱»	۳- گزینه «۴»	۴- گزینه «۴»	۵- گزینه «۴»
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

فصل سوم: جامعه‌شناسی خانواده

۱- گزینه «۴»	۲- گزینه «۴»	۳- گزینه «۴»	۴- گزینه «۲»	۵- گزینه «۲»
۶- گزینه «۲»	۷- گزینه «۱»	۸- گزینه «۴»	۹- گزینه «۳»	۱۰- گزینه «۳»

فصل چهارم: جامعه‌شناسی ارتباطات

۱- گزینه «۱»	۲- گزینه «۲»	۳- گزینه «۱»	۴- گزینه «۲»	۵- گزینه «۱»
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

فصل پنجم: روانشناسی اجتماعی

۱- گزینه «۳»	۲- گزینه «۱»	۳- گزینه «۱»	۴- گزینه «۳»	۵- گزینه «۴»
۶- گزینه «۴»	۷- گزینه «۳»	۸- گزینه «۴»	۹- گزینه «۴»	۱۰- گزینه «۲»

فصل ششم: جامعه‌شناسی پزشکی

۱- گزینه «۴»	۲- گزینه «۱»	۳- گزینه «۴»	۴- گزینه «۱»	۵- گزینه «۱»
۶- گزینه «۱»	۷- گزینه «۳»	۸- گزینه «۴»	۹- گزینه «۳»	۱۰- گزینه «۳»

فصل هفتم: حوزه جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

۱- گزینه «۱»	۲- گزینه «۲»	۳- گزینه «۲»	۴- گزینه «۲»	۵- گزینه «۲»
۶- گزینه «۳»	۷- گزینه «۲»	۸- گزینه «۴»	۹- گزینه «۳»	۱۰- گزینه «۴»

فصل هشتم: حوزه جامعه‌شناسی صنعتی

۱- گزینه «۱»	۲- گزینه «۱»	۳- گزینه «۳»	۴- گزینه «۱»	۵- گزینه «۴»
۶- گزینه «۲»	۷- گزینه «۱»	۸- گزینه «۴»	۹- گزینه «۳»	۱۰- گزینه «۱»

فصل نهم: حوزه جامعه‌شناسی ادبیات

۱- گزینه «۲»	۲- گزینه «۳»	۳- گزینه «۲»	۴- گزینه «۴»	۵- گزینه «۴»
۶- گزینه «۳»	۷- گزینه «۱»	۸- گزینه «۲»	۹- گزینه «۴»	۱۰- گزینه «۴»

فصل دهم: جامعه‌شناسی کار و شغل

۱- گزینه «۲»	۲- گزینه «۲»	۳- گزینه «۳»	۴- گزینه «۱»	۵- گزینه «۴»
۶- گزینه «۲»	۷- گزینه «۲»	۸- گزینه «۳»	۹- گزینه «۴»	۱۰- گزینه «۲»

فصل یازدهم: حوزه جامعه‌شناسی سازمان‌ها

۱- گزینه «۳»	۲- گزینه «۲»	۳- گزینه «۱»	۴- گزینه «۱»	۵- گزینه «۱»
۶- گزینه «۱»	۷- گزینه «۳»	۸- گزینه «۲»	۹- گزینه «۴»	۱۰- گزینه «۱»

فصل دوازدهم: جامعه‌شناسی شهری

۱- گزینه «۲»	۲- گزینه «۲»	۳- گزینه «۳»	۴- گزینه «۴»	۵- گزینه «۳»
۶- گزینه «۴»	۷- گزینه «۲»	۸- گزینه «۳»	۹- گزینه «۱»	۱۰- گزینه «۲»

فصل سیزدهم: جامعه‌شناسی روستایی

۱- گزینه «۳»	۲- گزینه «۲»	۳- گزینه «۳»	۴- گزینه «۲»	۵- گزینه «۲»
۶- گزینه «۲»	۷- گزینه «۲»	۸- گزینه «۱»	۹- گزینه «۳»	۱۰- گزینه «۲»

فصل چهاردهم: جامعه‌شناسی توسعه

۱- گزینه «۲»	۲- گزینه «۳»	۳- گزینه «۱»	۴- گزینه «۴»	۵- گزینه «۳»
۶- گزینه «۱»	۷- گزینه «۴»	۸- گزینه «۲»	۹- گزینه «۲»	۱۰- گزینه «۳»

فصل پانزدهم: جامعه‌شناسی تغییرات اجتماعی

۱- گزینه «۱»	۲- گزینه «۳»	۳- گزینه «۳»	۴- گزینه «۱»	۵- گزینه «۱»
۶- گزینه «۳»	۷- گزینه «۲»	۸- گزینه «۱»	۹- گزینه «۲»	۱۰- گزینه «۳»

فصل شانزدهم: جامعه‌شناسی قشرها و نابرابری اجتماعی

۱- گزینه «۱»	۲- گزینه «۴»	۳- گزینه «۱»	۴- گزینه «۴»	۵- گزینه «۴»
۶- گزینه «۲»	۷- گزینه «۳»	۸- گزینه «۳»	۹- گزینه «۲»	۱۰- گزینه «۴»

فصل هفدهم: جامعه‌شناسی سیاسی

۱- گزینه «۱»	۲- گزینه «۳»	۳- گزینه «۳»	۴- گزینه «۳»	۵- گزینه «۳»
۶- گزینه «۳»	۷- گزینه «۱»	۸- گزینه «۴»	۹- گزینه «۴»	۱۰- گزینه «۳»

فصل هجدهم: جامعه‌شناسی انقلاب

۱- گزینه «۲»	۲- گزینه «۴»	۳- گزینه «۲»	۴- گزینه «۱»	۵- گزینه «۲»
۶- گزینه «۳»	۷- گزینه «۲»	۸- گزینه «۱»	۹- گزینه «۱»	۱۰- گزینه «۱»